

**Responsio ad uirul[um]tam, calumniisq[ue] ac mendaciis
confarminatam hominis furiosi Ioachimi VWestphali Epistolã[m]
quandam, qua Purgationem Ecclesiar[um] Peregrinarum
Francoforti conuellere conatur,**

<https://hdl.handle.net/1874/430007>

RESPONSIO ad uirulētam, calum-

NIIS'QVE AC MENDACIIS CON-
farcinatam hominis furiosi IOACHIMI VVESTPHALI Epistolā quan-
dam, qua Purgationem Ecclesiarū Pe-
regrinarum Francoforti conuellere co-
natur: per IOANNEM A' LASCO,
eius ipsius Purgationis autorem, sic ut
Paraphrasi Paragraphis ē regione re-
spondeant: quo magis facilius appa-
reat, utri' nam causam æquiorē habeāt
in hac controuersia, de AVGV-

STANA Confes-
sione.

*Accessit rerum, quæ præcipuè toto libello tra-
ctantur, INDEX.*

B A S I L E A E.

1 5 6 0.

RESPONSIO

ad universitatem, calum

nitore ac mendacis con-
fessionibus, in quibus loquitur
in vestris litteris, quibus
dicit, quod per vos non habet
regiam, sed solum con-
suetudinariam auctoritatem,
eius ipsius, per vos non
pariter, sed per ipsos
procedit, in quibus
satis, ut non calum
in hac consuetudine, de

STANA CONSUE

tionis

Responsum ad universitatem
de INDEX

MUSEUM

1860

3

RESPONSIO AD VIRULENTAM, CALVMNIIS que ac mendacijs confarminatam hominis furiosi IOACHIMI VVESTPHALI Episto- lam quandam, qua Purgationem Ecclesia- rum Peregrinarum Francoforti conuelle- re conatur: per IOANNEM A LASCO, eius ipſius Purgationis autorem, ſic ut Paragra- phi Paragraphis è regione respondeât: Quo magis faciliusq; appareat, utri nã cauſam æquioſiorem habeant in hac controuer- ſia, de AVGVSTANA Con- feſſione.

ET SI inuitus facio, facere tamẽ co-
gor, ut ad effrenatas furioſi homi-
nis debacchationes respondeã. Vi-
deo enim fieri non poſſe, ut illis ſine
dente r. rſum respondeam: haud ali-
ter, quã rabidi canis morſus, ſine plagis abigi re-
pelliq; non poſſunt. Itaq; uelim nolim, rabidi canis i-
ſtius morſus quamlibet inuitus repellere cogor, po-
ſteaquam me nihil minus expectantem ita malicioſe
impetiit. Ego ſanẽ in ſcribenda Peregrinarum Fran-
coforti Eccleſiarum Purgatione, de Vueſtphalo ni-
hil cogitabam: ſed illorum calumnijs respondebam,
qui reiectis omnibus colloquijs, Eccleſias illas, in
quibus tum & ego uerſabar, & in templis, & in fo-
ro, & in conuiujs iniquiſſimẽ traducebant. Et feci

id quidem, uolente, ne dicam postulante, inclitæ urbis illius Magistratu, ut nostræ innocentiae (qua parte accusabamur, publicum testimonium extaret. Hic uerò illi quidem nihil responderunt, quos nostra petebat Purgatio. Sed Vuestphalus rabidi canis instar in nos prosiliyt, cum procul ab ipso iā essemus: uel quia malè sibi conscius, in se (ut fit) dici putauit omnia: uel quòd se alterum nescio quem Aiacem esse putat, qui scuto suo Syncretistas suos tegere à telis omnium possit. Eius morsus igitur nobis repellendi erant, præsertim cum illis non ego solum, sed ipsæ etiam Peregrinorum Ecclesiæ Francoforti, de niq; & alij pij ac docti uiri impeterentur: ne nostrū silentium, & mihi, & illis etiam qui eandem mecum causam sustinent, fraudi quoquo modo esse posset. Quia uerò Vuestphalus hoc in primis facere conatur, ut persuadeat, nos à Confessione Augustana in Cœnæ Dominicæ argumento dissentire, etiamsi in nostra Purgatione cōsensionem cum illa callidè simulemus: nostrum nunc non erit, uel refutare doctrinā aduersariorum, uel nostram approbare. Sed in hoc duntaxat insistendum erit, ut ostendamus, nos (qua parte accusati fuimus) non equidem fūco hypocrisi' ue ulla (quemadmodum Vuestphalus calumniatur) sed reuera cum Confessione Augustana consentire. Ac proinde meras esse calumnias, quas Vuestphalus nobis (furijs suis agitatus) intendit.

RESPONSIO.

5

rendit. neq; tam nos à Vuestphalo impeti, quàm ipsam potius Augustanam Confessionem: in qua nos alioqui nõ mutatis usquã illius uerbis, clarissimos doctriinæ nostræ fontes commonstramus, non autem Confessionem ipsam transformamus. Nisi si Vuestphalo transformasse est, uerbis ipsius Confessionis loqui, & eorum interpretationem petere ex mutua atq; unanimi locorum illius collatione. Et non magis multò eleuatur dignitas atq; autoritas ipsius Confessionis, dum à uerbis ac sententia ipsius, ad nescio quos eius autores, neq; usq; adeò inter se cõcordes, prouocatur. Nos sanè nulla eiusmodi diuerticula aut suffugia quærimus: sed ad ipsam Confessionem (ut edita habetur) prouocamus. Verbis eius stamus: & eorum interpretationem non aliunde petimus, quàm ex collatis mutuo inter sese locis (in cõtrouerso hoc argumẽto) ipsius Confessionis. Quod equidem in ipsa causæ tractatione faciliè conspicietur: ad quam iam demum progrediamur.

VVEST-
phalus.

IOAN. A.
Lasco.

LEgi scriptum Polonici Baronis, de quo qd rectius & uerius in summa quis dixerit, quàm illud Hilarij ex libro septimo de Trinitate: Incredibi

Verba Hilarij uerissima esse fate-
mur: sed à Vuestphalo in nos ini-
què detorqueri
dicimus.

dicimus. Nos enim nullius unquam hæreseos legitime accusati, nedum cõdemnati sumus: ac ne auditi quidam unquam.

Sed omnis nostræ doctrinæ fontes, et in Scripturis sanctis, et in primævis atq; Orthodoxis Ecclesiæ Christi post Apostolos Patribus cõmonstramus: parati alioqui semper nostra approbare omnia, si quando ad Christianum aliquod colloquium admittamur: quod equidem hæctenù nunquam potuimus impetrare. Atque utinam illud semel aliquando in mansuetudine et libertate Christiana, sine conuicijs ac præiudicijs institui uideamus.

2

Cum nusquam ostendat Vuestphalus, ac ne ostendere quidem uerè possit, me à uerbis ipsius Confessionis Versute contorquet sese in modum sinuosi serpentis, ut transformet in hæreticum sensum uerba Confessionis Augustinæ et Apologię.

discedere, neque illis ad causæ nostræ commodum uel addere uel adimere quidquam, aut sensum alioqui ut illis alium inferre, quam qui mutua locorum in Confessione ipsa collatione approbetur, id quod in nostrâ Purgatione facile quiuis uidere potest: ubi nam Confessionem ipsam in sensum hæreticum transformo, meque in modum sinuosi serpentis contorqueo? nisi quia Vuestphalo, cum tacere non possit, ita garrere libet.

3

Quisquis Pur

Magno contemptu conatur

natur eleuare utriusq; Scri-
pti autoritatem. Infamat
enim humanæ doctrinæ ti-
tulo, scribens se gaudere, il-
lius potius quàm uerbi Di-
uini authoritatem sibi op-
poni. Et tamen magnope-
re ad sudorem usq; laborat
et defatigatur, ut fucum fa-
ciat, Cinglianam suam opi-
nionem cum doctrina Au-
gustanæ Confessionis in
Articulo de Cœna Domi-
ni conuenire.

gationem nostrâ
legit (modo ne
cū Vuestphalo fu-
rijs agitatus, ui-
dens uidere no-
lit) is sanè uidet
facile, quâti nos
Augustanam Cõ-
fessionem, Patro-
nosq; & autores
illius & ipsimet
faciamus, & fie-
ri ab omnibus ue-
limus. Neq; a-
liter certè Cõfes-

sionem ipsam inter hominum scripta ac doctrinâ nu-
mero: nisi quòd eam à uerbi Diuini in scripturis san-
ctis autoritate ac doctrina ita discerno, ut eam uerbo
ipsi Diuino æquari nolim. Et proinde gaudeam, illam
nobis potius (quatenus ex uerbo Dei reprehēdi ad-
huc queat) quàm ipsius Verbi Diuini autoritatem op-
poni. Quod si hic Vuestphalo magnus ille cõtemptus
est, Paulum apostolum ipsum, eiusdem mecum con-
temptus accuset, qui omnia, priusquam recipiantur,
examinari iubet. Accuset deniq; ipsosmet tum au-
tores, tum propugnatores eius ipsius Confessio-
nis, qui illam Cæs. Maieitati & reliquis Imperij or-
dinibus examinandam obtulerunt: nō facturi procul
dubiò, si eam pari loco cum scripturis ipsis habuis-
sent. Porro cum nostra Purgatio uerbis ipsiusmet

Cōfessionis loquatur, neq; ullā omnino adferat interpretationem quæ non ex collatis mutuò locis illius petatur. Vnde mihi (quæso) labores sudoresq; illi, et nescio quæ defatigationes, de quibus Vuestphalus somniat? Ego illi sudo ac defatigor scilicet, dum uerbis ipsius Confessionis loquor, et ex eius locis eam interpretor: ipse uerò (si Deo placet) syncerus illius propugnator erit, qui cum pugnantia cum illa doceat, ab eius se nihilominus partibus stare clamat. Quanto uerò magis sudandum est Vuestphalo, ut ostendat, ab impijs æquè atq; à pijs edi in Coena, ore carnali, sub Pane, seu in Pane ipso, ipsam substātiā coporis Christi naturalis? cum ipsa alioqui Confessio uerbis expressis testetur, fide, non autem ore carnali sine fide, percipi gratiam quam Sacramenta significant. Et testatur præterea etiā ipsius Apologia, uiuum sanè, non autē uita gloriaq; sua, spirituq; item suo uiuifico destitutum, uiui utiq; Christi Domini corpus edi: quale certè impij (etiā si hic rumpatur Vuestphalus) edere nunquā possunt. Hic igitur sudores suos prius abstergat Vuestphalus, quàm nos sudasse fingat. Cur autem nunc doctrinam meam Cinglianam uocat: qui me aliàs ab omnibus dissentire iactabat? De Cinglio uerò aliud hic non dicam, quàm quòd Augustana ipsa Confessio non tam illi reclamationem, quàm Vuestphalus cum suis uellet, dum gratiam Sacramētis significari docet: nisi si ipsam corporis Christi in Coena participationē, à gratia Dei excludere uelimus.

Patiar hic Vuest-

4
Non uidet acutus iste
Argus,

Argus, in tenebras se id cō-
uertere, quod intēdit per-
suadere alijs clarissimā es-
se lucem: dum suā doctri-
nam, quam uenditat pro
diuinis oraculis, traducit
pro humano commento.

Nam si humana doctrina
est, (ut scribit) quam habet
Augustana Confessio, &
eius sententia cum ea per
omnia cōgruit, ut gloria-
tur: quo alio nomine hæc
cēsenda est, quo ue haben-
da alio, quàm doctrinæ hu-
manæ loco?

Me sanè adeò nihil pudet omnem meam doctri-
nam pro humana agnoscere (quatenus equidem me
hominē, qui & falli & labi possim, esse libenter pro-
fiteor) ut illam alio loco nullo planè haberi uelim. I-
dem uerò & de Augustana Confess. & de omnibus in
uniuersum scriptis (præter Sacras literas) sentio: fa-
teorq; humanū esse, quidquid ab hominibus ullo mo-
do, non autem immediate ab ipso Spiritu Dei profi-
ciscitur. Nimirum et Scripturæ sanctæ, & Catholicæ
Christi Ecclesiæ testimonio docemur, omnium quam-
libet præstantium hominum scripta, à Prophetis &
Apostolicis Scripturis ita discerni oportere, ut hæ so-
le pro Diuinis oraculis, proq; Canone ipso ac fun-
damento Ecclesiæ immutabili, adeoq; et pro ipso Dei

phalū suis indul-
gere furij, ut me
(faceret scilicet)
acutum pariter
ac cæcum Argū
faciat: quem an-
tea paulo, instar
sinuosi serpen-
tis uersutum, &
ita præterea in-
geniosum esse uo-
lebat, ut uerba
Hilarij in me tor-
quere non dubi-
taret. Quidquid
autem de me nu-

uerbo, proq; uera ac pura Dei doctrina habeantur: quibus sine omni examine, omniq; disquisitione, simpliciter obedire debeamus. Alia uerò quorūcunq; tantem hominum scripta (quandoquidem & ligna, & foenum, & stipulas, auro, argento ac gemmis suis permixta plerunq; habere solent) examinentur prius, quàm recipiantur: ac proinde non iam pro Diuinis oraculis, ipsoq; Dei uerbo, aut uerè alioqui ac purè Diuina doctrina, reputentur, illi uel ullo modo æquentur. Hoc si ad magnum illum nescio quem contemptū refert Vuestphalus, gaudeo mihi cum doctrina Apostolica, & Catholica Christi Ecclesia commune esse. Vanum est igitur, quòd mea me pro Diuinis oraculis habere uelle fingit Vuestphalus: etiamsi nihil dubitem de doctrinæ nostræ (ut Verbo Dei consentaneæ) ueritate, donec aliud ex Verbo Dei doceamur. Interim uerò quiuis facillè uidere potest, quo loco sua Vuestphalus haberi cupiat, dum nos ideo traducit, quòd nostra non nisi pro humanis haberi uelimus.

5

Quæ iuxta uerbum Dei tradit Confessio, ca ut aurum, argentum ac gemmas libenter amplectimur: etiamsi Confessionem i-

Si ex uerbo Dei Confessio doctrinam suam proponit, & suam eiusmodi esse uideri affectat: siq; credendum est, utranq; nihil inter se dissentire, cur taxat alteram quòd sit humana doctrina?

psam, pro Scripto doctrinæq; hominum (eo quo dictum est sensu) habeamus, Rursus dum nostram doctrinam

Strinam & uerbi Diuini & Catholicæ Ecclesiæ testimonijs comprobari (utcunq; hic frendat Vuestphalus) & ab Augustana etiam Confess. non dissentire uidemus, ueram proculdubio esse non dubitamus: etiam si humanã esse libenter agnoscimus. Interim uerò illam, ut reliqua nostra omnia, subijcimus legitimis (ex Verbo Dei) Ecclesiæ iudicijs, ut aut error nobis cõmonstretur, quẽ nos uidere nõ possumus: aut (quod magis speramus) omnis de illa dubitatio tollatur.

6

Religiose optar, ab omnibus deferri eum honorẽ Propheticæ & Apostolicæ Confessioni, ut omisis alijs omnibus titulis, solam hanc opponeremus hæreticis. Quasi uerò Confessio Augustæ exhibita, Apostolica nõ sit, iamq; ille eui cerit eam ab Apostolica doctrina discrepare. Aut quasi non sit habendum Apostolicum, quod in piorum interpretum scriptis continetur, & cum Regula Apostolica & Prophetica conuenit.

uoluit: ad quod referri semper aliq; oporteat, quidquid ullo unquam tempore, modo aut loco, per quoscunq; tandẽ homines uel scribatur uel doceatur. Sed

Neq; hic scõmatibus cũ Vuestphalo certabo.

Sed si me seriò accusat, quòd Augustanæ Confessioni Apostolicam antepono: eadẽ sanè culpa tenebitur Paul⁹ Apostol⁹, ipseq; ad eadẽ Christus Dominus, qui solã Apostolorum Confess. Catholicæ suæ Ecclesiæ fundamentum esse

Vuest-

Vuestphalus (pro suo candore) colligit, dum Apostolicā Cōfessionē ab Augustana ita duntaxat discerno, ut hanc pro fundamento Ecclesiæ (perinde atq; illā) habendā non esse dicam, damnari iam à nobis quiritatur Augustanā Confessionē. At uerò hoc Vuestphalicum est, non nostrum. Nos enim nusquam Augustanæ Confessioni assentiremus, si illam ab Apostolica confessione (ut Vuestphalus garrit) discrepare sciremus. Cum igitur in Coenæ argumento consensionem profiteor cum August. Confessione: quisq; uidet iam, maliciosam esse Vuestphali calumniam, qua ille August. Confessionem per me dissensionis ab Apostolica Confess. accusari fingit. Quis autem negauit unquā, pro Apostolico habendum esse, quod cū doctrina Apostolorum consentit, aut ex illa desumptum est? Sed Vuestphalo iudice, non licebit scilicet discrimen statuere, inter ea quæ ab ipsis Apostolis, ipsomet spiritu sancto autore ita esse prodita constat, ut nullam cuiusquam disquisitionem dubitationem ue admittant: & inter reliqua omnia, quæ ad ea quæ ab ipsis Apostolis sunt prodita, examinari, probariq; oportet priusquam ullo modo recipiantur. hoc nimirum Vuestphali calumnia postulat, quam hic in nos intendit.

7

An ad eundē nūc modum à Vuestphalo nobis opponatur August. Confessio, ad quē modū olim Arria

Quid olim sancti Patres opposuerunt Arrianis, qui opposuerunt eis Nicenū symbolū? nunquid aliud, quàm confessionem Apostolicam? Si furoribus Ar-

rij hodie adhuc esset opponenda aliqua confessio, an Nicenam illam non liceret opponere? An potius similib. clamoribus, quales sunt Sacramentariorū, pateremur nos abduci, ne audirem⁹ obiurgationem duram, nos hominum scripta opponere Arrianis?

nis Nicenū sym-
bolū à sanctis pa-
tribus opponeba-
tur: id ego pijs o-
mnibus iudican-
dū relinquo. Exē-
pla enim Vuest-
phali & suorum
in nos, nostrosq;
edita, non obscu-
rè testantur, quo

consilio nobis à Vuestphalo August. Confessio opponatur. Deinde ostēdat Vuestphalus, et se cum suis Syncretistis, patrum illorum, & nos Arrianorū loco esse: cū patres pleriq; omnes doctrinæ Vuestphalicæ, quæ nobis cum ipso controuersa est, unanimiter et manifestè repugnent, nostramq; doctrinam propugnent. Postremò libri ipsi Patrum testantur, num sola Nicena Confessio, eiusq; autoritas, opposita tunc fuerit Arrianis: & quidem eo consilio, ut tyrannorū laniæ obijcerētur. Vt interim taceam, nobis August. Confessionem opponi, cui nos subscribimus, qua parte nobis opponitur: et ab ipsomet Vuestphalo, ac suis, doctrinam illius deprauari ostendimus, etiamsi illius se propugnatores esse iactent. Vtinam uerò semel aliquādo id fiat, ut seria, modesta & Christiana tractatio, sacramentariæ huius controuersiæ, ex uerbo Dei, instituat, in lenitate & libertate Christiana: inq; illa non tam equidem hominum, quàm potius Dei solius gloria quærat.

Imò uerò bilem hic suam cohibeat Aristarch^o iste, qui neq; se cum sanctis illis Patribus, neq; nos cum Arrianis, simile quidquam habere, docere potest: sed cauillis, sannis & cōuicijs agit omnia, ut ne mutus uideatur, etiamsi

nihil habeat quod in nos doctrinamq; nostram dicere merito possit. Non igitur nos Patrum exemplum reprehendimus, cum quibus nihil est commune Vuestphalo: sed hominis insaniam ridemus, qui quod ei Erinys ipsius persuasit, omnibus id etiam persuasum esse putat. Quod autem addit, de uerbis Niceni Symboli, & de eius intellectu qui per uerba Symboli ipsa significatur: id nos libèter amplectimur, inq; causæ nostræ adiumentū nobis sumimus. Cum enim nos, neq; alijs quàm August. Confessionis uerbis in controuersia nostra loquamur, neque aliam ei interpretationem adhibeamus, quàm quæ (facta locorum collatione) uerbis eiusdem ipsius Confessionis significatur: ostendamus item doctrinam Vuestphali cōsistere haudquam posse cum uerbis pariter ac sententia ex uerbis ipsis

Reprehendat nunc Mōmus iste Episcopus ueteris Ecclesiæ, qui eam fidē, quæ in synodo Niceæ collecta, docuerūt eos, qui ad Ecclesiā assumi cupiebāt: & suspectos de Arrij hæresi urserunt ad fidem. Neq; susceperunt eos, nisi confiterētur, se iuxta uerba Niceni symboli, & iuxta intellectum qui per uerba illa significatur, credere.

ipsis petita Augustanæ confessionis: perspicuū est, recipiendam non in August. confessione Vuestphali interpretationem, multo minus autem suscipiendum esse in eius societate Vuestphalum ipsum, tantum abesse ut pro illius propugnatore haberi debeat: tantisper dum suam doctrinam, & à uerbis & à mente ipsius Confessionis prorsus alienam tueri pergit.

9

Malè habet diabolū, patrem hæreticorum, in magna opinionum confusione de Eucharistia, extare certam formam doctrinæ: eaq; phanaticos arceri, ne cõtaminent sanctas Ecclesias suis contagijs. Ideo ni-brat sua uenenata iacula, contra Augustanam Confessionem: declamitās per suum Mataëologum, non tanti eam faciendam esse, ut æquari debeat cum sacra Scriptura, & Christianam societatem scindat.

Caiaphã hic mihi in Vuestphalo audire uideor: qui ignarus quid dicat, uera interim dicit, si modo re bene excussa, opus diaboli ad ipsum diabolum, op^o uerò Dei ad Deū ipsum uerè referatur. Malè enim habet proculdubio diabolum, omnium turbarū ac disfidiorū in Christi Ec-

clesia autorem, quòd post adulteratam Papismi tyrannide doctrinam Sacramentorum, prophanatumq; illorum usum, Deus suos demum excitauerit, qui pro donorum (hac in parte) suorum mensura, & doctrinam ipsam, & usum item Sacramentorum ad Apostolicam

licam rursus puritatem, abiectis omnibus signis humanis, reuocare paulatim, ac ueluti per gradus quosdam, conantur. Ideoq; ut huic Dei operi remoras atque impedimenta struat, mouet omnem lapidem, & se uertit in omnia, si quo saltem modo Apostolicam puritatem, & in doctrina, & in usu Sacramentorum impedire ac remorari queat. Et quoniam sibi uehementer placebat in figmento illo Papisticae elementorum in coena Domini transsubstantiationis, illamq; ullo modo attingi grauissimè semper ferebat: nunc uerò illam (Dei beneficio) non modò defendi iam, sed ne excusari quidem posse uidet: nihil equidem non molitur ac tentat, ut loco transsubstantiationis quidpiam aliud cōmiscatur ac propugnet, quod non sit quidem simile transsubstantiationi, sed tamen natam ex transsubstantiatione ἀπολαύσειαν magna ex parte foueat, atque alat: nempe realem substantiæ corporis & sanguinis Christi, ἡὐὰ ἐἶδος, in coenæ elementis delitescentiã siue inclusionem. quæ demum peperit etiam, & immensitatem nescio quam corporis Christi, pugnantem cum uera humanitate ipsius: & cōmunem pijs simul atq; impijs, illius in coena participationem, quæ cum dignitate & gloria Christi Domini consistere nullo modo potest: de quibus sanè omnibus, neq; Christus ipse Dominus, neque eius item Apostoli, ac ne primæuæ quidem Ecclesiæ Patres, quidquam omnino cogitarūt. Opus igitur Dei perturbat Diabolus, excitato Propheta suo Vuestphalo: qui noua dogmata in Ecclesia sibi tuenda sumit, ad perturbandam eius tranquillitatem, & impediendam puritatem

tem Apostolicam, in doctrina & legitimo usu Sacramentorum. Per eundem uerò ipsum Vuestphalum, uibrat etiam uenenata sua iacula, aduersus humanitatem ueram Christi Domini, et aduersus gloriam ac dignitatem sacrosancti corporis ipsius: & quidē prætextu Augustanæ Confessionis, cuius interim doctrinam contra uerba & mentem illius, impudenter deprauat & detorquet: inuentis suffugijs suis, ad nescio quos autores, atq; Ecclesias quasdā eius scilicet ipsius Confessionis: quemadmodum id & Purgatio nostra, & nunc item responsio ad tertium eius Paragraphum expresse testatur. Libenter autem agnosco (quemadmodum antea quoq; dixi) me non æquare cum Scripturis sanctis August. Confessionē: nam id mihi cum Catholica Christi Ecclesia cōmune esse scio. Ac proinde malim, hac in parte, Vuestphalo Matæologus esse, & si quo præterea titulo me (pro sua modestia) ornare uolet: quàm inter istiusmodi prophetas censerī, qualem Vuestphalum esse uidemus. Quatenus autem æquandam non esse iudico cum sanctis Scripturis Augustanam confessionem, neq; ullorum post Apostolos hominū scripta: solas autem Propheticas & Apostolicas scripturas, unicum atq; æternum hic Ecclesiæ Christi fundamētum esse cum Paulo agnosco, cui dum quis insistit, à corpore sanè Ecclesiæ auelli nō potest, etiamsi illi scænum, ligna, ac stipulas superstruat: hætenus certè, neque Augustana Confessio ipsa eo loco est habenda, ut scindat societatem Christianam in Ecclesia, si quis in sua conscientia uerbi Diuini autoritate conuictus, non modò dissentiat ab Augustana Con-

b fessione,

fessione, sed illam etiã (ordine interim iusto, & mode-
ste, ac sine publica perturbatione ulla) ex uerbo Dei
reprehēdat. Id uerò adeò intolerabile esse cēset Vuest-
phalus, ut pro uenenatis Satanæ iaculis scilicet, habe-
ri illud uelit: cū tamen magnanimus hic Propheta in
eodem ipso crimine mecum hāreat, cuius me hic tan-
topere accusat: quemadmodum suo loco dicitur.

10

Pascat hic Erin-
nym suam Vuest-
phal^o cōiucijs &
maledictis, quib.
uolet: ego quo il-
li magis displi-
ceo, hoc mihi ma-
gis placeo, nedū

Mendax calūniator Cō-
fessionī imputat, quod fa-
cit pernicioſa secta Cin-
glianorum: quam specio-
lo nomine fraternitatis e-
xornat, & inter sanctos fra-
tres, quos illa diuidit, col-
locat.

ut Sannionis uerbis mouear. Quod igitur ad causam
ipsam attinet: ostēdat Vuestphalus, quos nam fratres
diuidat Cinglij secta, quam ille perniciosam uult ui-
deri. De Zuuinglio porrò nihil nunc aliud dicemus,
quàm quòd ut multa ab illo piè & præclarè scripta
esse libenter agnosco, meq; per uirum illum ad Euan-
gelij lectionem primùm omnium inductum esse, ante
annos quatuor et triginta, aut eo amplius, perq; illum
magna ex parte etiã, Diuino beneficio, profecisse fa-
teor: ita mihi non sumo interim probanda tuendaq; il-
lius omnia. Sed quoniam nos sub Cinglianorum nomi-
ne designat Vuestphalus, quo nos maiore inuidia gra-
uet: sanctos uerò fratres, eos opinor uocat, quos in
Sacramentaria hac controuersia à suis partibus stare
putat:

putat: uelle ostenderet Vuestphalus, quos nam fratres sanctos, doctrina nos nostra diuidamus: ac nō potius ab illis, præter omne nostrum meritum, præterq; omnem omnino æquitatem diuidamur. Si falsum est igitur, nos, doctrina à nobis nostra, fratres ullos diuidere: sed Vuestphalū ipsummet, in ea ipsa culpa hæere cuius nos accusat: equidē magis multò falsum erit, Cōfessionī id à nobis imputari, cuius culpam nobis ille irrogare conatur. Neq; nos sanē ullam disidiorū culpam Confessionī ipsi imputauimus unquam: sed illorum improbitatem atq; impudentiam accusamus, qui nos in doctrina de Cœna Domini ab illa dissentire clamant, cum ne uerbum quidem ex ea ullum contra nos proferre possint. In ipsummet Vuestphalum igitur re cadunt omnia, quorum nomine hic nos accusat.

¶

Ex eiusdem artificis officina uenit calumnia, quæ interpretatur, Papisticam esse tyrannidē, Sacramentarios insanabiles excludere ab Ecclesiastica ac Politica societate, ne in animas suam tyrannidem exercent. Et seditiosē accusat tyrannidis Principes, Magistratus, ministros Ecclesiarum, omnesq; ad eō fideles quotquot ab Ecclesia lupos graues repellunt.

Nondū cōquiescit bilis Vuestphali, & mendacis mendacijs accumulare pergit. Si Sacramentarios uocat, qui sacramēta, aut res nudas, ociosas et atque inanes faciunt, neque nisi cōuersationis nostre inuicem signa esse docent:

aut qui illa inter res adiaphoras ita numerant, ut perinde esse dicāt, siue illis utamur, siue non utamur: eos sanè nos in Ecclesia ferèdos nō esse, multò q̄ Vuestphalus antea docuimus, atq; etiannū docemus, siquidem pertinaciter errorē tueri uelint. Si uerò Sacramentarios è suo tripode esse pronūciat, qui nuperā illā corporis & sanguinis Christi in Cœnæ clementis delitescentiam, eorumq; *παράτοριαν*, & communē præterea illorum (pijs pariter atq; impijs) participationē in Cœna agnoscere nolūt: tum nos hic Vuestphalicas istiusmodi censuras nihil moramur, certi, nostram hic doctrinam nobis, cum Christo Domino, eiusq; Apostolis, & catholica adedò ipsius Ecclesia cōmunem esse. Verèq; dicimus, nō equidem à nobis in quenquam, sed à Vuestphalo & suis in nos ac nostros, Papisticā tyrannidem exerceri: dum quam in Papismo accusamus, nouos fidei Articulos condendi, atq; illorū nomine demum omnes condemnandi licentiam, eam ipsi iam sibi arrogare conātur. Sed hic artificē agit Vuestphalus: et quod nos in ipso Syncretistisq; suis accusamus, id ipse in Principes ac Magistratus deriuare conatur, quo sibi causam cum illis communem faciat, & nos inuidia grauet. Hoc ei nimirum adflauit Propheticus ipsius spiritus, qui à calumnia nomen habet. At uerò scripta nostra palàm testantur, quā nos fidem, subiectionem, atq; obedientiā à subditis Magistratui cuiusque debere doceamus: ut multis hic ad retorquendam mendacem hominis effrenati calumniā nobis hic non magnopere opus esse putemus. Et dum de Papistica tyrannide disertè loquimur, nihil illā ad Politicos Magistratus

gistratus quoquo modo pertinere testamur: sed ad eos duntaxat, qui tripodes & ipsi suos in loco sancto (Pape instar) constituere, atq; nouos ita demum fidei Articulos formare, & censuram eorum tandem sibi ipsi (neglectis legitimis Ecclesiæ iudicijs) arrogare conantur. nisi si Vuestphali spiritus (cui uidelicet licent omnia) Papam affirmet esse politicam Dei ordinationem: ut quæ de Papistica dicuntur tyrannide, ad Magistratum etiam detorquere possit. Sed est permittendus Propheta hic suo spiritui, qui sursum denuò ac deorsum miscere omnia conatur.

12

Satis somnolenter inquiri Lascus de authoribus Confessionis: pulchrè dissimulàs se scire, qui nã fuerint. Vnus ex omnibus solus placet, et unus nominatur: de quo meliora sibi promittit, quàm ut in tali præsertim Confessione, aliud senserit quàm scripserit. Laudat in eius uerbis perspicuitatem: at filij Dei uerba non sunt illi perspicua, nisi tenebræ lucè inferant suis tropis.

veritatis assertor in mēdacio hæreat. illi uerò integrum erit, & nescire, nisi quæ ad causæ suæ commodum sci-

Si somnolēter inquirō de Confessionis authoribus: quo pacto pulchrè me scire dissimulo, qui nã illi fuerint? Hic admirabilis iste Propheta coniungit, quæ secū ipsa inuicem pugnat. Deinde scire nos oportet, etiã quæ nescim⁹, in Vuestphali gratiã, ne tant⁹ alioqui ue-

re uolet, etiamsi notissima sint omnibus: et rursum scire omnia, ad intendendas alijs calumnias, quæ neq; dicta, neq; scripta, ac ne cogitata quidē sunt unquā. Certē unus ille, quem nobis solū placere dicit, rogatus à me de Confessionis autoribus, respondit, se solum, et quidem inuitum, coactum fuisse (alijs omnib. hanc provinciam detrectantibus) scribere eam ipsam Confessionem. Quid autem offendit Vuestphalū, dum unum illum, quem solum noui, nomino? iam scilicet ne nominari quidem amplius fas erit quenquam, nisi ex præscripto Vuestphali? Sed (iudice Vuestphalo) unus hic nominatur à nobis: quia solus placet. Quanto magis igitur ego Vuestphalo placeo, qui et toties ab ipso nominor, et tam splendidis multisq; titulis (quæ est hominis efferati impotentia) ornor? Porro D. Philippum Melanthonem ego iam olim (etiam ante scriptā Confessionem) amo et ueneror, propter multa et eximia Dei in illo dona: adeoq; et debere me illi multum fateor, ut qui per eum profecerim in Sacrorum cognitione, siue id Vuestphalus credat, siue non credat. neq; temerè mihi persuadeo, uirum illum, in tali potissimum scripto, non aliud scripsisse quàm senserit. Hoc si Vuestphalum offendit, cur non diserte aut me, aut Philippum (qua parte offenditur) accusat? Sed suo hic genio indulgere maluit, nempe ut adunco suo naso suspenderet omnia, et ueluti Dauus in Comœdia omnia perturbaret. Grauius admodū illi pecco, dum Philippo perspicuitatē tribuo, quam in illo Docti alioqui omnes agnoscūt: cum mihi satis perspicua non sint (scilicet) uerba filij Dei. Ita quidē blaterat Erin-

nys Vuestphalica, quæ nullū uidelicet mentiēdi calum
 niandiq; modum aut finem nouit. Sed hoc facit ē bilis
 suæ redundantia, non autem ex uerbis meis, quæ sanè
 in scriptis meis eiusmodi nusquam legit. Imò uerò scri
 pta mea luculentissimè testantur, me in Cœnæ uerbis
 nihil omnino desiderare neq; lucis, neq; ueritatis, ne
 que autoritatis: si iuxta familiarem Scripturæ in Sa
 cramentario argumēto usum (quem & ueteres alio
 qui omnes sunt sequuti) exponantur, nimirū sic lux
 in luce quæritur & uidetur, quemadmodum Prophe
 ta docet. Et exemplo tentationis Dominicæ docemur,
 Diabolicum esse, unius duntaxat loci uerba, ad indu
 cendam nouam aliquam doctrinam, pertinaciter ur
 gere. Contrā uerò certissimam esse doctrinæ ueritatē,
 quæ legitima locorum collatione in Scripturis appro
 batur. Non igitur tenebræ uerbo Dei lucem inferūt,
 tropis suis, è locorum collatione in eodem argumen
 to productis, ut hic nugatur Vuestphalus: sed lucem
 potius, perspicuitatemq; uerborum Christi, & totam
 adedò causam Sacramentariam obscurat atq; inuoluit
 Vuestphalus cum suis (et quidem non sine Christi Do
 mini cōtumelia) nouis quibusdam interpretationum
 suarum figmentis, nusquam sanè in hoc argumēto u
 surpatis, & pugnas alioqui in scripturis serētibus: ad
 hæc & à priscis Ecclesiæ Doctōribus dissentancis, &
 à fidei Analogia prorsus alienis.

13

Fortasse in uno illo re
 ponit uictoriam, ut Calui
 nus frater eius fecit. Adedò

Imò uerò Vuest
 phalus, quia ni
 hil habet quod in
 b 4 nos

nos seriò possit respuit hominum authori
scribere, et tacere tatem, & solius Scripturæ
interim non uult stat authoritate.

in Erinnyis suæ
gratiã, nugacibus istiusmodi sannis miseris suas char
tas explere cogitur. Atq; de D. Caluino, suo loco po
stea: quem sanè non solum pro fratre agnosco multò li
bertissimè, sed de illo mihi etiã, totiq; adeò Christi Ec
clesiæ maiorem in modum gratulor. Nunc Vuestpha
licum acumen intueamur. Vnus mihi Philippus pla
cet (si Vuestphalo credimus) quia in uno illo spem ui
ctoriæ repono. Vnde uerò colligit arguator iste, me
in Philippo reponere spem uictoriæ? Prudenter igitur
addi uocem dubitantis (fortasse) ne Prophetici
suum spiritum, per certam assueurationem, impudenti
ac manifesto mēdacio infamet. Ego enim etsi D. Phi
lippum ex animo ueneror, & magni (ut debeo) facio:
tantum abest tamen ut in illo unquam spem uictoriæ
ullam in Sacramētaria hac controuersia reposue
rim omnino, aut etiamnum reponam, ut ne Apologiæ
quidem, nedum ullis alijs ipsius scriptis, standum esse,
in Purgatione nostra disertè profitear, etiamsi Casar
e Maiestati publicè oblata esset: nisi certò cōstaret,
esse consentaneã primùm uerbo Dei, deinde uerò ipsi
etiam Augustanæ Confessioni, publico alioqui totius
Imperij consensu receptæ (ut edita habetur) & com
probatæ. Ita uidelicet ego uictoriæ spē repono in Phi
lippo, alio ue quocunq; eius Confessionis siue autore,
siue interprete, siue patrono. Sed euomere in nos o
portuit Vuestphalum, quæ commota semel tanti Pro
phetæ

pheta bilis non poterat continere: etiamsi omnia sibi
 rursum relingenda resorbendaq; adeò esse non igno-
 raret. Tantundem uerò ponderis habet, quod de Scri-
 pturæ & hominũ autoritate addit. Controversia est
 non de Scripturis hoc loco, sed de Augustana dunta-
 xat Confessione. Cum igitur suffugia quærant aduer-
 sarij, ut nos ab ipsa Confessione reuocent ad nescio
 quos illius autores: nosq; quod res est dicamus, unum
 duntaxat nobis esse notum, quem alioqui non putare-
 mus (in tali præsertim scripto) aliud quàm senserit
 scribere uoluisse: Aristarchus ecce noster à Scripturæ
 nos autoritate ad humana præsidia recurrere fingit.
 Et furijs suis agitatus, facere non potest quin calum-
 nijs suis peruertat omnia, quæcunq; à nobis in utram-
 uis partem, quocunq; etiam modo dicuntur.

14

Credimus sanè & nos
 simpliciter, meliorem esse
 unum, quàm qui aliud oc-
 cultauerit multo tempo-
 re, aliud præ se tulerit: &
 non Principum ac Theo-
 logorum, abhorrentium à
 dogmate Sacramentario,
 sed Cinglij errorem infe-
 ruerit Confessione. ita de-
 niq; se attemperauerit, ut
 et Papiſtas & Protestantes
 eluderet ambiguis uerbis.
 Hic igitur dum nos, nihil huius de autore suspi-

Que sit Vuest
 phali simplicitas,
 etsi iam aliunde
 plus satis nota sit
 pijs omnibus: ta-
 men hic unus Pa-
 ragraphus facile
 illam etiam indi-
 cabit. Quæstio
 est, nũ autor con-
 fessiõis aliud scri-
 pserit quàm sen-
 sit, in ipsa Confes-
 sione. Hic igitur dum nos, nihil huius de autore suspi-
 b 5 cari

cari posse dicimus, & Vuestphalus nostrum hoc iudicium, unaq; & autorem ipsum, naso suo adunco suspendit: corrigere id iam, si dijs placet, & melius de auctore ipso sentire se profitetur. Sed hoc tanta simplicitate facit, ut cum & hypocritam, & perfidum adeo impostorem oblique facere conetur. Primum enim fingit, ipsum à suis alijs partibus fuisse, ut illi hypocriticos calumniam intendat: quasi aliud præ se tulerit, aliud uerò multo iam tempore occultarit, nisi & nunc Vuestphalico Syncretismo subscribat. Deinde Principum ac Theologorum sententiam in re Sacramentaria ita obtendit, quasi iam euicerit, & Principes ipsos qui Cæs. Maiestati Confessionem exhibuerunt, quiq; se illis postea etiam adiunxerunt, & Theologos deniq; omnes qui tum aderat, autori ipsi in os ueluti præmissum quoddam ingessisse omnia, quæ in ipsa Confessione habentur: ut si quid in illa præter præmissum illud reperiatur, perfidia à Vuestphalo autor ipse scilicet accusari posse uideatur. Postremò huc spectat, ut si autor in scribenda Confessione, ita sit moderatus uerba sua (quod in ipso quidem erat) ut non prodita aliqui doctrine sinceritate, amputare nihilominus studuerit omnes dissidiorum parum necessariorum occasiones: impostura cum quoq; insimulet, quòd Cinglij errore inserto scilicet, & Papietas et Protestantes uerbis ambiguus eluserit. Præclara profectò Vuestphali simplicitas, tali haud dubiè Propheta digna, quasi nò iam abundè constet, Martpurgensis etiam colloquij testimonio, Zuinglio tum adscripta fuisse multa, de quibus uir ille nunquam omnino cogitauit. Vt interim ta

cedā, à Vuestphalo (dum Philippo notas istiusmodi inu-
rere conatur) eadem simul opera etiam, & Princi-
pes illos qui Confessionem exhibuerunt, quiq; se eis
alij postea adiunxerūt, & eorum Theologos omnes,
eiusmodi uel stuporis uel indiligentiæ accusari: ut au-
toris hypocrisim (à Vuestphalo scilicet obseruatam)
agnoscere non possent: aut si agnouerunt, occurrere
protinus nõ curarēt. Ita sanè isti omnes à Vuestphalo
unā cum Philippo accusantur: aut Philippus unā cum
illis omni (hac in parte) accusatione liberatur. Sed
autor ipse (si sit opus) nebulas istas Vuestphalicas fa-
cile dispellet. nobis satis est indicasse specimen egre-
gium Vuestphalicæ simplicitatis, quam iactat.

15

Constat autem, Confes-
sionem illam nõ unius es-
se, qui scripsit: sed Princi-
pum, qui eam exhibuerūt
Imperatori, & eorum qui
illi Confessione se adiun-
xerunt. ac proinde inter-
pretationem ueram atque
indubitata[m] ab ipsis om-
nibus, non ab uno atq; al-
tero esse petendam. eamq;
sententiam uerè defendi,
tanquam consentaneam il-
li Confessione, quam Ec-
clesiæ quæ illā receperūt,
per aliquot annos publicè

Pergit adhuc
Vuestphalus ostē-
tare simplicitatē
suam: non solūm
ut auctori fidē in
Confessione om-
nē abroget, sed ut
furijs denuò suis
concutiat omnia:
hoc est, ut et Prin-
cipes, et Doctos,
& Ecclesias de-
nuò inuicem com-
mittat: nouis que
rursus tumultu-
bus omnia im-
pleat.

pleat. Dicit igitur, Confessione docuerunt & defenderunt.

non esse unius illius qui eam scripsit: sed Principum, qui eam Cæs. Maiestati exhibuerunt, & qui se ei demum etiam adiunxerunt. Inde autem duo mox colligit Prophetice suæ Dialectices artificio: Alterum, ueram atque indubitam Confessionis interpretationem, non ab uno illo eius autore, sed ab omnibus simul & Principibus, & Doctis, & Ecclesijs illius nomine coniunctis petendam esse: Alterum autem, eam solam interpretationem defendendam esse, quam Ecclesiæ quæ illam receperunt, non quidē semper postea (hoc enim non ita facile probauerit) sed per aliquot duntaxat annos docuerunt et defenderunt. Quodq; ad prius illud attinet, quis non uideat fucum Vuestphali, dum Confessionē negat autoris esse, quod non per ipsum, sed per Principes sit exhibita? Quid si enim Principes, qui Confessionem Cæs. Maiestati exhibuerunt, non equidem illam ueluti præmansum quoddam in os autoris ingesserunt, sed de fide potius, pietateq; & eruditione hominis optimè alioqui persuasi, prouinciā scribendæ Confessionis totam uni illi (præ alijs omnibus) concediderunt: scriptamq; (ut extat) iuxta autoris unius illius proculdubio explicationem receperunt, receptam comprobauerunt, cōprobatam Cæs. Maiestati ac reliquis totius Imperij Ordinibus exhibuerunt: atq; omnes illam demum totius Imperij Ordines (ut est exhibita) confirmauerunt, & publico ad extremum fœdere sanxerunt: Quid (inquam) etiam ne adhuc negabit Vuestphalus, Confessionem ipsam unius illius
 auctore

auctoris esse, ut ab eo non petatur illius explicatio? Ac non potius uera ac legitima Confessionis interpretatio, inuitis etiam omnibus Vuestphali furijs, petenda erit ex publico ipso Confessionis scripto, ut extat: aut unius alioqui illius auctoris explicatione, cui illam uni omnes tunc Principes & scribendam commiserunt, & scriptam approbarunt, & approbatam publico Imperij fœdere sanxerunt: quam ut nouos eius interpretes, et quidem incognitos, queramus? Sed aliud agit Vuestphalus Prophetica simplicitate sua. Ad Principes prouocat, non quòd Principum ipsorū interpretationi stare uelit, quam nullā alioqui expectat: sed quòd putet, hoc prætextu, non Confessionis modò interpretationem, uerū causæ etiam totius summam, ad se & suos Syncretistas pertrahi posse. Id sanè facile est uidere, dum altera protinus collectione addit, eam potissimū sententiam defendendam esse, non quam Principes alioqui ipsi allaturi essent, sed quam Ecclesiæ annis aliquot docuerunt & defenderunt. Ecclesiæ autem Vuestphalo non sunt, nisi Ecclesiarum Pastores, quos secū cōspirasse nouit. Quisquis enim ab ipso dissentiat, protin⁹ illi est fanaticus, Sacramentarius, et Suuermerus. Cæterum demus hoc Vuestphalo, ut Confessionis interpretationem ab Ecclesijs quæ eam receperunt petamus: numerabuntur ne duntaxat, ac non etiam ponderabuntur illarum sententiæ? Quòd si hætenus sunt ponderandæ, quatenus Confessionem ipsam (ut est exhibita) receperūt: equidem quatenus eam non ita ut est Cæs. Maiestati exhibita, receptam esse ab illis cōstat, hætenus etiam inter-

interpretatio quã adferret, neq; locum neq; pondus ut-
 lum in exponenda Confessionis mente obtinere ullo
 modo debet. Certum est aut, nõ aliter unquã receptã
 fuisse Confessionem, aut recipi etiã potuisse, quã est
 ab autore ipso scripta, ac Cæs. demũ Maieſtati oblata,
 omniumq; Imperij ordinũ autoritate ad extremũ com-
 probata & sancita. Quicunq; igitur aliter intelligi
 uolunt ipsam Confessionem, quã aut uerba ipsa,
 aut mens alioqui Confessionis ex locis illius cõsentien-
 ter collecta, aut deniq; autoris ipsius explicatio per-
 mittat: quicunq; id faciunt (inquam) siue Theolo-
 gi, siue Ecclesiæ, ab ijs sanè apparet aut nunquã uerè
 receptam esse (ut est exhibita) ipsam Confessionem,
 aut si unquã est recepta, desertam rursus uiolatãq;
 esse: ac proinde nullo etiam loco habendam esse taliũ
 interpretationem. Frustra ergo obtēdit Vuesphalus,
 & Theologorum & Ecclesiarum interpretationē, à
 quib. Cõfessionē ipsam (ut extat, et ab autore explica-
 tur) aut nõ uerè receptã, aut uiolatã esse cõstat. At
 uerò obscurũ nõ est, quid hic moliatur Erinnys Vues-
 phali: nempe ut si nos à fœdere Imperij excludere, at-
 que ita demum laniæ hostium Euangelij (quod so-
 lum cupit) obijcere non queat, propter declaratam
 alioqui cõsensionem nostram cum August. Confessio-
 ne: Principes nihilominus cum Principibus, Doctosq;
 item cum Doctis, & Ecclesias cum Ecclesijs commit-
 tat potius, quã ullam procurandæ in Sacramētaria
 hac controuersia conciliationis patiatur inire ratio-
 nem. Bona mens, bonus animus scilicet. Quid enim si
 ne inter Principes quidē ipsos Augustanæ Confessio-

nis primarios propugnatores, nedum inter adiunctos illis postea, multo minus autem inter Doctos et Ecclesias, omni prorsus ex parte cōueniat: nō dico de Christi Domini in Coena sua praesentia, Corporisq; ac sanguinis sui participatione (de istis namque nulla est dubitatio) sed de eo duntaxat praesentiae & participationis modo, qui nunc à Vuestphalo & eius Syncretistis urgetur? Constatq; alios ab alijs, calore contentionis (ut ferè semper fieri solet) falso hac in parte accusatos esse? Quid (inquam) si ita sit, an ab illis simul omnibus (obsecro) petetur Confessionis interpretatio? Ac non potius mens ipsa Confessionis eius, tum uerbis, tum locis inter sese collatis colligetur? Imò uerò quo pacto ab illis simul omnibus petetur, ut non inuicem cōmittantur? Sed huc spectat Erinnys Vuestphalica, inq; hoc conatibus suis omnibus incumbit, ut aditus omnes pacificandi excitata doctrinae dissidia (quoquo potest modo) praeccludat. Quasi uerò nō satis adhuc turbatum fuerit in Imperio, nisi denuò redintegrentur.

Mirificè autem & planè nouo modo Polonus nititur persuadere, quòd non dissentiat à doctrina Augustanae Confessionis. Proferens sua commenta, affingit uiolentas & contortas interpretationes uocū: & per eas suum commētum,

Si Vuestphalus mirificū istum nescio quem, & nouū adeò quendam modum, si item cōmenta nostra, et uiolentas ac contortas (ut iactat) uocū in-

terpretationes, id est, cōceptum animo et
 in medium pro- rorem uult probare: & fi-
 tulisset: utcun- dem facere, se cōsentire cū
 que ei respondis- Augustana Confessione.
 semus, quemad- Interim hoc solum pro-
 modum id etiam bat, se non dissentire à se-
 quatenus aliquid ipso: sed idolū formatum
 profert suis locis in suo corde, suis uenustis
 faciemus. Sed tā- cogitationibus expolire.
 to Prophetæ sci-

licet, pronunciaſſe ſatis eſt: etiamſi quæ adfert, uaniſſi-
 ma eſſe non ignoret. Indulgeat ipſe igitur bili ſuæ, ut
 uolet: nos rem ipſam proſequemur. Si mirificum illū
 & nouum modum perſuaſionis noſtræ in hoc cōſtitu-
 it, quòd particulam (CVM) in decimo Auguſtanæ Cō-
 feſſ. articulo non equidem ad ipſum Panem, locum uē
 in illo ullum, ſed ad tempus referam potius, Myſticæ
 in Cœna à Domino inſtitutæ actionis: id mihi ſanè cū
 ipſomet Vueſtphlo commune eſt, qui alioqui aut ſe-
 metipſum unà mecum mirificæ huic & nouæ perſua-
 ſionis culpa teneri intelliget, aut me ſecum unà omni
 haud dubiè culpa liberabit: id quod in noſtra ad Para-
 graphum 23. reſponſione planè apparebit. Libenter
 autem amplector Vueſtphali teſtimonium, quo me à
 meipſo in doctrina mea nō diſſentire teſtatur. Quo-
 cunq; enim id modo facit, ſemetipſum mendacij con-
 uincit. Et palàm oſtendit, ſe, non ab alijs ſolum, ſed à
 ſemetipſo etiam (in Erinnyſ ſuæ gratiam) diſſentire,
 cum me aliàs à meipſo diſſentire affirmet, nunc uerò
 ueget: quam nos ſanè laudem tanto Prophetæ nō in-
 uidem uſ.

uidemus. Quòd doctrinam meam, idolū nescio quod in corde meo conflatum uocat: more suo id facit, ut artificialiſe ſcilicet, ne dicam ſcurriliter, ſuam ipſius culpam in me tranſſeruat. At uerò poſtea quā certos ego, planeq; indubitatos doctrinæ noſtræ fontes tā in Scripturis ſanctis quā in orthodoxis Catholice Chriſti Eccleſiæ Doctōribus, & uideo ipſe, & commonſtroz nihil moror iſtas ſpiritus Vueſtphalici calumnias, facile alioqui oſtenditur (ſi contendere liberet) non à nobis, ſed ab ipſomet Vueſtphalo horribile formari idolum, non ſolum in corde ipſius, ſed in mutis etiam atq; egenis elementis: & quidem non ſine grauiffima contumelia Chriſti, ne dicā eius abnegatione. Palam eſt, nos iam pridem expetere legitima ex Verbo Dei Eccleſiæ iudicia. Quæ ſi impetrare nō poſſum⁹, Chriſtum Dominum iudicem in cuius tribunalē habemus, ad cuius tribunal cum nos omnes ſiſti tandem oporteat, illuc iam (certa Doctrinæ noſtræ fiducia) prouocamus. Nec dubitamus, nos, doctrinam noſtram multo facilius tum eſſe approbaturus per gratiā Dei, quā nouus hic Atlas Saxonicus reales corporalesq; ſuas, In, Sub, Cum pane Cœnæ deliteſcentias, connexiones, ac diſtributiones per manus Miniſtri, Corporis Chriſti: ſuas item Ubiqueitates, et ſuas illas pijs pariter atq; impijs communes proſtitutiones approbare unquam poſſit. Parati interea ferre omnia, quæcunq; in nos Dominus eo ipſo potiſſimum nomine, permittere unquam uolet, ad gloriam nominis ſui Diuini, & ueritatis in hac controuerſia illuſtrationem.

Nō est nostri
nūc instituti pro
alijs respondere:
et est iam abun-
de refutata hęc
Vuestphali calū-
nia, si aures ad
audiendum habe-
ret. Videat autē
Vuestphalus, ne
ipsum multo ma-

Miserè torserunt alij uo-
cabula, HOC EST CORPVS
MEVM. Baro Polonic⁹ post-
habitis istis torturis, arri-
pit ex Confessione uocu-
lam CVM: quæ quantum-
cunq; reluctetur, debet ei
tamen significare tempus
mysticae actionis, non præ-
sentiam corporis & sangui-
nis.

gis olim torqueat Propheticus ipsius Spiritus, quàm
ipse Verba Christi Domini à nobis torqueri fugit.
Quod ad me attinet, mihi perinde est, siue me Baro^{nē}
Polonicum, siue ursum Sarmaticum uocet. Hęc enim,
atq; huius generis omnia, furiosi hominis genio per-
mitto. Et quo illi magis displiceo, hoc mihi magis ipse
placeo, deq; eius conuicijs mihi gratulor. Quas autē
torturas à me posthabitas esse putat? Equidem et nūc
figuratam loquutionem in Christi uerbis (HOC EST
CORPVS MEVM) agnosco: ad quem modum sunt
figuratae omnes Sacramentales istiusmodi loquution-
es. id quod omnes alioqui etiam prisci purioris Ec-
clesiæ Patres nobiscum fatentur. Sed cum de Augusta-
na duntaxat Confess. nobis cōtrouersia esset: illius mi-
hi duntaxat uerba etiā explicanda erāt. Porro Vuest-
phalus et sui, conantur modis omnibus dissimulare
torturas suas in uerbis Christi Domini: sed eas silentio
suo produunt, dum nullam illorum nudam alioqui ac
simplicem,

simplicem, iuxta singularum uocum ordinem (ut aliàs dictum est) adferunt interpretationem. Tantum clamant, Verba esse clara, dilucida, ac perspicua. At uerò quo sunt magis clara ac perspicua Vuestphalo, hoc sanè facilius illa, iuxta uocum singularum (ut dictum est) ordinè, explicare posset, nisi sibi à prodeudis torturis suis usq; adeò timeret. Quæ uerò est hæc hominis maleuoli uasfricties: dū negat, particulā CVM, mihi significare præsentiam corporis & sanguinis? nec dicit, in Cœnâ ne, an uerò in pane Cœnæ & poculo præsentiam intelligat: ut si alterum uel agnoscã uel negem, utrumq; me aut agnouisse aut negasse calumniari possit. Sed dum particula (CVM) ne ad tempus quidem Cœnæ referri possit, nisi cõstituta in ipso Cœnæ usu corporis & sanguinis Christi præsentia, etiam si ea Cœnæ elemētis nō includamus: quisquã hic maliciosam Vuestphali calūniã deprehendere potest.

18

Hactenus Sacramentarij reiecerūt omnes has dictiones, IN, SVB, CVM Pane: nunc Lascus placatus uni uoculæ, certis tamen conditionibus, cum reliquis bellum gerit. Negat uidere se usquam, Confessionis mentem esse, ut uoces illas, IN, SVB, CVM, pro eodē accipi uelit. ita numerat, ut perinde esse dicat, siue eis utamur siue

Si Vuestphalo sunt Sacramentarij, qui Sacramenta, aut res nudas, inanes, atq; octo-
sas faciunt, neq; nisi nostræ hic in uicē cõuersatiōis signa esse docēt: aut qui illa inter res adiaphoras
e 2 non

non utamur: tum sanè cum istis adeò nobis commune nihil esse testati sumus Par. II, ut eos in Christi Ecclesia (nisi resipiscere uelint) haudquaquam ferendos esse existimemus. Ceterum si nos (in Erinnyis suæ gratiam) contumelioso hoc designat nomine, quòd eius deliria nò recipiamus: facile hic Erinnyem suam furere patiemur, si quando fortè se in pecudes pro hominibus seuijssæ furijs suis agitatū agnoscat: adeoq; & maledicta ipsius, in laude nostra ponemus. Quod porro ad uoces illas attinet, I N, S V B, C V M: nos sanè illas (in sensu præsertim Vuestphalico) non reiecimus unquam (quemadmodum ipse fingit) quia nunquã recepimus: sed ut nouas, & à mente Scripturarum alienas, accusauimus semper, atq; etiamnum accusamus: neq; in Christi Ecclesia ferendas ullo modo esse putamus, donec usu Scripturarum familiari comprobentur. Particulæ (C V M) ut nunquam insensus sui in Cõfessione Augustana, eo quòd illam ad tempus Mysticæ in Coena actionis referri manifestè uidebam, ita eam in Vuestphali & suorum scriptis nunquam probaui, quatenus ad ipsum Panis ac Vini in Coena elementum, aut nescio qualem in eis locum referre illam conantur. Vnde me igitur nunc demum huic uoculæ placatum esse somniat hic Propheta, qui interim omnium uigilantissimus haberi cupit? Aut igitur mendacium & hic suum agnoscat tantus Propheta: aut ostendat (& quidem sine maliciosa uerborum nostrorum deprauatione) uoculam (C V M) in August. Confessione, nostræ interpretationi reclamare. Sed ostendat id non suis duntaxat suorum uel assueurationibus,

usurpa-

usurpationibus, aut interpretationibus, quas nos cū doctrina Confessionis consistere haudquaquam posse dicimus; sed uerbis ipsis, doctrinaq; ex illis collecta, in ipsa Confessione: quemadmodum nos in nostra Purgatione abunde ostendimus (commonstratis in ipsa Confessione & eius Apologia locis) uerba ac mentem Confessionis nequaquam posse consistere cum prodigijs Vuestphali imaginationibus, de Corporis Christi in pane Cœnæ, siue immensa, siue locali delitescencia, quatenus quidem nullo sensu percipi potest: & de communi illius pijs pariter atq; impijs, ore carnali, ex ipsius Ministri manib. māducatione. id quod alioqui obiter etiā attigimus in Paragraphi tertij response. Ceterum Erinny Vuestphalicæ satis est dixisse quidquid collibuit, etiā si quæ dixit neq; probet, neq; probare possit. Ita sanè et nūc (quasi iam sua probasset omnia, quæ interim cōtrouersa esse, et à nobis negari nouit) suas nobis occinit usurpationes & interpretationes: & more interim suo nostra omnia deprauat & calumniatur, ut se sui ubiq; simile esse declaret.

19

Nos etsi hic promiscuè utamur in uno sensu, fallò nobis tamè impingit, nos ponere localem inclusionem. Nam usurpamus eas, tum contra Papistas, tum Berengarij asseclas. Contra Papisticam *μετ' ὀλίγον*, fatemur in Sacramento Eu-

Tametsi Paragraphus iste nihil ad causam nostram faciat (nobis enim res est de consensione doctrine nostræ cum August. Cōfessione, non au-

tem Vuestphalicis usurpationibus (quatenus alioqui nobis in ipsa Confessione cōmonstrari nō possunt) gaudeamus tamen illum ita extare: nimirū in eo maliciofa prorsus calumniādi nostra omnia libido Vuestphalica cōspici, ac ucluti digito cōmonstrari potest. Respondebimus illi igitur, et notulas numerorum singulis responsionis nostrae capitibus ad

charistiae esse & manere elementa: Et contra Berengarianos confitemur, non sola, uel signa, uel figuras absentis corporis & sanguinis esse panem & uinū: sed cum elementis, seu signis uisibilibus simul adesse, dispensari, & sumi, uerum corpus & sanguinem Christi. Corpus intelligentes, [5] non signum, non uirtutem, non merita, non Diuinitatem, non societatem, nō ius in corpore, sed Corpus quod pro nobis traditum est: & sanguinē, non figuram, non symbolum sanguinis, sed eū qui effusus est pro nobis, in remissionem peccatorum.

demus, ut facilius appareat, ad quae nam respondeamus. 1. Localem inclusionem Corporis Christi in pane Coenae, à Vuestphalo constitui, nunquam me dixisse memini. Quare aut locū indicet in nostra Purgatione quam sugillat, ubi nam id facio: aut in mendacio ipsemet hæreat, cuius me toties (mendax ipse) accusat. Impugno quidem ego localem omnem corporis Christi in pane Coenae inclusionem, quisquis illā tandem

tandem quòue cunq; item modo statuat. Eam porrò licet à se modis omnibus abigere Vuestphalus conetur, dum immensam corporis Christi ubiqueitatem somniat: tamen cum illam neq; Scripturæ, neq; item Veterum testimonijs approbare uerè potest, efficere illum id cum suis omnibus non posse dico, ut localem hanc inclusionem seu cõnexionem ullo modo excludat. nisi si utranque exclusam uelit. Nullam enim aliam omnino, siue in cœlo siue in terra, ullius rei præsentiam usquam nobis uerbo Dei proditã habemus, nisi aut immensam, quæ soli duntaxat Deo, in Diuinæ henadis suæ triade, propria est: aut localem, quam omnibus in uniuersum creaturis (sine exceptione ulla) communem esse (inter quas sanè & Christi Domini corpus numeramus) & Scripturarum & Veterum omnium testimonio constat. 2. Nostrã nihil refert scire, quid Vuestphalus & sui cum Papistis agant: modò ne idololatriam Papisticam doctrina sua non tam sustulisse, quàm potius mutare uoluisse uideantur. 3. Equidem nulli hominum addicti ita sumus, ut inter eius affeclas censerì uelimus. Vnum enim ac solum Christum Dominum, Magistrum nostrum agnoscimus, in cuius solius nomen etiam baptizati sumus. Sed Berengarium nobis in hac potissimum causa adiungi patiemur: siquidem non aliud docuit, quàm quod inter eius fragmenta apud Lanfrancum, eius aduersarium, habetur. Ceterum oportebat sanè commonstrasse errorem in Berengario & nobis, cuius nomine nos omnes pariter accusat. Quòd si nihil aliud extat Berengarij, quàm quod apud Lanfrancum illius antagonistam ha-

betur: palam est Erinnyem Vuestphalicam, et uiro inculpato Berengario & nobis, falso & maliciose ea adscribere, quæ hic (pro spiritus sui calumniatoris abundantia) nobis adfingit, aut ab alijs adfecta adscribit. Duo sunt autem quorum nomine nostram hic doctrinam traducit: nempe ea, quæ, producta sua & suorum doctrina, oppugnare conatur. Alterum est, quod panem & uinum Cœnæ, sola elementa, signa, ac figuras **ABSENTIS** corporis et sanguinis Christi esse doceamus. Alterum uero, quod corpus et sanguinè Christi Domini, non intelligamus ipsum Corpus pro nobis traditum, et ipsum sanguinem pro nobis effusum: sed signa potius, figuras uel, aut symbola: item uirtutem, merita, diuinitatem, societatem, aut ius in corpore Christi Domini. Hæc ita nobis hic adscribit Vuestphalus: quatenus ea omnia, his quæ recensui uerbis, tanquã in nobis oppugnat. Ad hæc igitur duo singulatim ego hic (quod ad me quidem potissimum attinet) omiſſis aliorum defensionibus breuitatis causa, respõdebo. 4. De corporis & sanguinis Christi absentia, data opera, ita captiose loqui uidetur Vuestphalus, pro spiritus sui simplicitate quã iactat: ut non nisi cauda (quod dicitur) anguis in morem, teneri possit. facit autem hoc & hic, & antea paulò Parag. 17. ad eius finè, ubi de presentia corporis & sanguinis loquitur: ut facîle appareat, eum non per imprudentiam id ullam facere, sed certo destinatoq; suo consilio, quo nobis suas demum calumnias struat atq; intendat. Non dicit, quam nos corporis & sanguinis Christi uel presentiam, uel absentia, in Cœna Domini

ni agnoscamus: hoc enim fucum calumniarum ipsius detexisset. sed tantum innuit, negari à nobis presentiam, statui autem absentiam illorū: ut persuadeat scilicet, nuda, ociosaq; & inania signa in Cœna à nobis constitui. quod uanissimum alioqui ipsius & Syncretistarum suorum de nobis mendacium esse, ita iam aliàs ostendimus, ut hic denuò id repetere, nihil esse necessarium putemus. Hic uerò ab ipso scire uelim, de quānam loquatur siue presentia, siue absentia corporis & sanguinis Christi. num de absentia, presentiaue in ipso pane et uino: aut mystica Cœnæ actione, ad quem modum est à Christo Domino instituta. Ego enim (ut pro me tantum hic respondeam) corporalē illam, & corporis Christi naturalis in pane ipso, & sanguinis in uino, siue presentiam, siue inclusionē, siue delitescentiam (quatenus sanè nullo corporis nostri sensu percipitur) disertè ac simpliciter, sine omni hypocrisis, iam dudum nego: neq; negasse aut pœnitet, aut pudet: nam fontes eius neq; in Scripturis usquam, neq; apud Orthodoxos primæuæ (post Apostolos) Ecclesiæ patres reperio: et cum humanæ nostræ in Christo Domino naturæ proprietatibus, ac præcipuis fidei nostræ Articulis, pugnare uideo. Ceterum à Cœna sua abesse Christum corpore suo (modo ne usus Cœnæ terrenis eius elementis alligetur) ad eò non affirmo, ut contrarium doceam, cum alibi, tum potissimum in nostra Purgatione. Absentiam igitur ab ipso panis & uini elemento, hactenus agnosco in Cœnæ usu, corporis & sanguinis Christi: quatenus neque localem, neq; immensam eorum in prædictis elementis presentiam,

tiam, inclusionem ue, aut delitescentiam (ut dixi) ad-
 mitto. Ceterum à sua Cœna Christum Dominum cor-
 pore etiam et sanguine suo abesse, adeò rursum nego,
 ut hic potissimum effrenatam aduersariorum nostra
 omnia calumniandi libidinem accussem: dum nos, hu-
 ius talis absentiae nomine, in usu Sacramentorũ, signa
 nuda, ociosa atq; inania, constituere clamant. Equidẽ
 nemo in scriptis nostrorum omnium cõperiet, panem
 & uinum Cœnæ esse sola elementa, aut alioqui absen-
 tis à sua Cœna corporis & sanguinis Christi signa,
 symbola, ac figuras: sed quisque facitè comperiet à no-
 bis doceri, panem & uinũ Cœnæ esse quidem & per-
 manere in Cœnæ usu, terrena elementa, quemadmo-
 dum & Scripturæ ipsæ & ueteres omnes testantur:
 sed esse etiam sacra tam signa, symbola, antitypa & fi-
 guras (ita enim prisca Ecclesiæ Doctores loquuntur)
 non sanè uirtutis tantum, meritorumq; & societatis,
 inris ue socialis in corpore & sanguine Christi (hæc
 enim non tam est nostra doctrina, quàm potius Vuest-
 phalici spiritus maliciosa ad neclendas calumnias do-
 ctrinæ nostræ deprauatio) sed etiam ueri (unà cum
 his omnibus) & non tantum uiui, sed etiam uiuifican-
 tis omnes qui illi in Cœna participant: neq; sacrosan-
 cti solum in sese, sed omnes etiam suos conuiuas uerè
 et perfectè ad uitam æternam sanctificantis, corporis
 & sanguinis Christi. multo minus autẽ absentis à sua
 Cœna (quemadmodum Vuestphalica Erinnyis calum-
 niatur) sed præsentis omnino in sacra Cœna, & ocu-
 lis & ori nostræ fidei in nobis: ut ea tam certò fidei
 nostræ oculis intueamur, illisq; tam certò, ore nostræ
 fidei,

fidei, non equidem ad mortem ullam (quemadmodum de impijs fingit Vuestphalus) sed ad uitam duntaxat eternā pascamur, in ipso Cœnæ usu: quàm certò corporis nostri oculis, manibus atq; ore, sacra illorū symbola intuemur, contrectamus, & percipimus, ex Christi Domini institutione: etiamsi neque aut localem ullam, aut etiam immensam, in Cœnæ elementis eorum siue præsentiam, siue inclusionem, siue delitescentiam, neq; item communem impijs pariter atq; pijs eorum in Cœnæ participationem, ullo omnino modo admittamus: nedū ut ea pijs simul & impijs, in aut sub ipsis Cœnæ elementis, sine pane ipso ac uino, aut per panē ac uinum Cœnæ, Ministri ipsius manibus realiter ac corporaliter porrigi tradiq; credamus. Quæ hic fanaticissimi nescio cuius, in nostra de fide doctrina, homo phreneticus accusare conatur: ea suo loco postea (per Dei gratiam) nempe in responsione ad 26. Paragraphum diluentur. 5. Hoc multo est adhuc impudentius, quod nobis adfingere hic conatur: nempe nos simpliciter aliud nihil sub nomine corporis et sanguinis Christi intelligere, quàm signum, figuram, symbolum, uirtutem, meritaq; illorum: diuinitatem Christi item, & societatem, seu ius sociale nostrū cum Christo Domino in corpore & sanguine illius. Ego porro, ut alibi, ita & hic refutanda mihi non sumo, nisi quæ ad me pertinere uideo: non quòd facere id non possim (gratia sit Domino) sed quòd & cōpendium mihi hic querendum esse putem: et certus sim, illa iam olim refutata esse omnia, refutariq; etiamnum per alios multo quàm per me, & facilius hoc tempore, &

etiam

etiam scilicet posse. Agnosco igitur ego doceri à me, iuxta usum Scripturæ, & orthodoxorū Patrum unanimem consensum, in uerbis potissimum Cœnæ (ut uocant) tropicam corporis & sanguinis, de pane & uino prædicationem esse: iuxta quam illic, & corporis & sanguinis nomina, pro eorum signis, figuris, symbolis, atq; antitypis, usurpari dico. Agnosco item, in iisdem Cœnæ uerbis, sub corporis & sanguinis nomine, designari nobis communionem nostram cum Christo Domino, in corpore & sanguine ipsius: quæ quidem in se complectatur uim, merita & gloriam corporis & sanguinis Christi. Præterea agnosco à me doceri, uocem cōmunionis apud Paulum 1. Cor. 10. non equidē actiue accipi pro distributione per manus Ministris: sed passiue potius, pro societate, iure uel sociali fidelium omnium, in corpore & sanguine ipsius: quem admodum id Paulus ipsemet apertissime, & uerbis disertis illic, & ipsa etiam ratiocinatione sua testatur. Postremò illud quoq; à me doceri agnosco, quòd Cœna Domini, sit quidem & signum externū, & internum in nostris cordibus (autore spiritu sancto) obsignaculū, totius nostræ iam cum Christo Domino communionis, seu societatis, in corpore & sanguine ipsius, iuxta doctrinam Pauli de Sacramento Circūcisionis: sed tamen peculiariter illud nobis Cœnæ usu commendari dico, in ea nostra cum Christo Domino communionem, quod morte sua nobis ille in sacrosancto carnis nostræ corpore & sanguine promeruit, et acquisiuit: nempe peccatorum nostrorū (per sanguinem ipsius) emundationem, nostri iam (per corporis ipsius hostiam)

stiam) acceptationem, inq; filios Dei, consummatam morte ipsius, adoptionē: ac proinde omnium iam suorum meritorum, omnisq; sue gloriæ, quam factus homo in carnis nostræ corpore, à Patre suo (pro sua erga illum obedientia) accepit, plenam, certam, et æternam communionem. ut intelligamus, Cœnæ usu non tam celebrari, nobisq; commēdari, ex Christi Domini institutione, ipsius incarnationem, per quam ipse, in una & eadem nobiscum carne à nobis accepta, frater noster esse dignatus est (tametsi illius quoq; beneficiū Cœna Domini complectatur, quatenus sanè non in alio ullo, sed in eius ipsius carnis nostræ à nobis acceptæ corpore, Christum pro nobis mortuum esse testatur) quam potius mortem ipsius, & quæ nobis per illam parta habemus. Sic enim Paulus, nō tam equidem incarnationē Cœnæ usu, quam mortem potius annunciari docet. Et ipsemet Christus Dominus, tradendi in mortem corporis sui, non autem accepti per incarnationem, meminit in ipsa Cœnæ institutione. Hæc ita (inquam) ego à me doceri fateor omnia, mihi alioqui cum multis alijs communia, nō quidem in nostra Purgatione: illie enim non habetur, nisi quod ad probandam consensionem nostram cum ipsa Confessione pertinebat: sed in alijs libellis nostris, ex quibus Vucstphalus detruncata quædam ita arripit, pro spiritus sui Prophetici prodigiosa simplicitate, ut calūnijs suis deprauet omnia, nosq; ita demum traducat, Ita et hie indulget Erinny sue. Et dum nos in uerbis Cœnæ tropicam esse dicimus corporis et sanguinis prædicationem: ille mox ita id arripit, ut nos sub corporis nomi-

ne nihil usquam aliud, nisi signa, figuras, symbola, atque antitypa corporis intelligere clamet: non autem ipsum etiam corpus. quasi uerò negato corpore ipso, ulla illius signa, ullæ ue figurae, aut symbola, seu antitypa constitui possint: ac non potius, qui ueracium alioqui corporis Christi symbolorum mysticam participationem agnoscunt, non simul etiam agnoscant ueri corporis Christi ueram etiam participationē, etiamsi nihil somnient de reali, corporaliq; præsentia corporis, in pane Coenæ, siue immensa, siue locali. Ad quem modum sanè ueteres olim, ex ipsa symbolorum consideratione, & ueritatem ipsam corporis Domini, et ueram eius participationē, aduersus hæreticos sui temporis propugnabāt. Item dum sub corporis nomine, in ipsdem Coenæ uerbis designari dicimus (iuxta Pauli interpretationem) non tam equidem substantiam ipsam, nempe carnem & ossa, quàm potius cōmunionem corporis Christi: id quoq; ita arripit simplex iste ueritatis assertor, ut duplicem hic calumniā nobis intendat: & quòd mihi ipse non constem in priore interpretatione, qua nomen corporis non pro cōmunionem, sed pro symbolo corporis accipi dicebam, atq; ab alijs etiam (hac in parte) dissentia: & quòd à corporis nomine, ipsam substantiæ eius significationem prorsus excludam. Quasi uerò & cōmunionis uox eo loco apud Paulum nō usurpetur pro symbolo, monumento, atq; interno in nostris animis per spiritum sanctum obsignaculo ipsius cōmunionis: et à corporis nomine, substantiæ significationē planè excludam, dum eam uno aut altero loco ineptè urgeri dico. cum præsertim

præsertim negari nõ possit, communionem corporis,
 sine corpore ipso constitui haudquaquam posse. Rur-
 sus, dum communioni huic nostræ includo uim, me-
 ritum & gloriam corporis & sanguinis Christi, hic
 quoq; non quiescit Erinnys Vuestphalica: sed fidẽ uer-
 borum Christi per nos uiolari clamat, qui nomen Cor-
 poris ita uariè exponimus, uelut nostri obliti scilicet:
 ut illud iam pro signo, figura, simbolo, antitypo, iã
 uerò pro cõmunionẽ, societate, seu sociali iure, ac rur-
 sus pro uirtute, merito, & gloria Corporis usurpe-
 mus. At uerò oculos Vuestphali excæcauit Erinnys i-
 psius, aut uerius dementauit, ut aut non rectè nostra le-
 gat, aut studiò maliciose ad calumniã detorqueat. Ego
 in parte nostræ cum Christo communionis uim, meri-
 ta, ac gloriam corporis Christi ita statuo, ut illa sine
 his consistere non possit. Et postquam Paulus Aposto-
 lus nomẽ Corporis per communionem Corporis ex-
 ponit, sanè aut Paulum Apostolum accuset Vuestpha-
 lus, quod fidem uerborum Christi sua interpretatione
 uiolet: aut desinat nostra calumniari, qui hætenus ad
 nomen Corporis ea refero, sine quibus cõmunionẽ Cor-
 poris consistere non potest, quatenus Paulus nomen
 Corporis pro Communionẽ corporis intelligendum
 esse docet. Atq; hæc sanè in præsentia ad depellendas
 Paragraphi huius calumnias sufficere puto. Illud tan-
 tum addam, Vuestphalum hoc toto Paragrapho nihil
 aliud efficere, quàm quòd ostendere conatur, nos à sua
 et suorum doctrina dissentire: id quod nos ipsi alioqui
 iam dudũ profitemur, etiamsi ipse taceat. Sed interim
 non ostendit, doctrinam suam eandem esse cum doctri-

na August. Confessionis, quã nos à nobis hic stare omnino, & illi repugnare, uerbis ipsius Confessionis, & eius Apologiæ, manifestè docemus.

20

Quantquã neque hic Paragra-
phus ad causam
hic nostrã quid-
quã omnino per-
tineat (nos enim
in nostra Purga-
tione, quam hic
Vuestphalus im-

pugnãdam suscepit, neq; de sensu doctrinæ Vuestphalicæ, neq; de Veterum sententia egimus: sed de Augustana duntaxat Confessione, in qua fontes doctrinæ Vuestphalicæ nusquã adhuc commõstratos uidemus) tamen ad istas Vuestphali de ueterum sententia gloriations, hoc saltem respondebo: Vbi Vuestphalus loca in Patribus commonstrauerit, qui doctrinã ipsius approbent: tum me in issdem ipsis Patribus, doctrinã Vuestphalo planè aduersariam, commonstraturũ esse: tantum abest, ut in sensu Vuestphalico loquuti sint unquam, nostramq; doctrinam ullo modo impugnẽt. Sed Vuestphalus ingeniose facit, quòd Patres citat, non productis ipsorum locis: ne productis locis, fucus illius agnosceretur. Alioqui clam non est, qua fide ueteres à Vuestphalo & suis citentur.

21

Digna est pro-

Violenter ergo detor-
quetur

quetur particula (CVM) à Polono, ad tempus administrationis Cœnæ, & sumptionis Panis & Vini: & nequicquam recepta una uocula, reliquæ duæ ab illo impugnantur.

fecto tanto Propheta hæc argumentatio. ipse cū suis alio sensu usurpat particulam CVM, quam ego faciam: Ergo à me uiolenter,

ad tempus quàm ad locum potius, detorquetur. Equidem ita facile uicerit Vuestphalus: si quis illi accinat *ὠτὸς ἐφα*. At uerò eadem opera gladium in se mihi ipsemet porrigit, ut in ipsum rursus retorqueatur, ad hunc modū Augustana ipsa Confessio, de qua hic potissimum agitur, pugnat manifestè cum Vuestphalica particula (CVM) interpretatione: quemadmodum id & in ipsa Purgatione nostra, & hic iam uno etiam atq; altero loco palam ostendimus. Ergo Vuestphalus cum suis, non modò uiolenter, sed impudèter quoque, doctrinam August. Confessionis deprauare atq; adulterare conatur: mutus interim ad nostras obiectiones, petitas ex ipsa Confessione, cuius acerrimis alioqui propugnator uideri cupit.

22

Collo obtorto trahit etiam in suum carcerè, formulam sermonis, quod dicitur: In usu Eucharistiæ, Christi corpus & sanguinem adesse, dispensari & sumi. Huic sermone Lascus,

Posteaquã uidemur Vuestphalo, formulam sermonis de præsentia, dispensatione & participatione Corporis & sanguinis

sanguinis Christi alijq; Sacramentarij indu-
sti in usu Eucha- cunct nouum sensum.
ristie, obtorto

collo in carcerem nostrum trahere, quòd illi nouum
(ut iactat) sensum inducamus: equidem si constet,
non tam à nobis, quàm ab ipso potius id fieri: facile
cuius perspicuum erit, Vuestphalum et hic suo ipsius
gladio iugulari. Iam uerò in sequētibus Paragraphis
audiamus, utri nostrum, nouum sensum sermoni huic
inducant. Nec aliunde postulamus iudicari de tota
Vuestphali nobiscum cōtrouersia, quàm ex ipsiusmet
Vuestphali uerbis: quibus ille suā se doctrinā, sequen-
ti hoc Paragrapho, explicare profitetur: cū tamen
reuera non tam suam, quàm potius nostram doctri-
nam recenseat, approbet, & commendet. suamq; face-
re conatur, quæ nostra est & fuit semper: siquidem
aliud nihil sentit, quàm quod proximo hoc sequente
Paragrapho profitetur.

23

Sistat hic gra- Nos intelligimus de usu
dum Vuestpha- ordinationis: hoc est, cre-
lus: et aut se ipse- dimus TVM sanctā Domi-
met nobiscū unā ni carnem, & preciosum e-
hæreseos Sacra- ius sanguinem adesse & su-
mentariæ cōdem mi in Eucharistia: QVA N-
net, aut nos secū DO peragitur secundum e-
unā ab illa libe- ius institutionem.

ret. Nos enim,
idem planè & docuimus semper, & nunc constanter
docemus, quod hic Paragraphus cōtinet: nisi si Vuest-
phalus,

phalus, in suis ipsius uerbis, nouas rursum latebras
 quærere uelit. Etenim si uerè agnoscit eum esse legiti-
 mum Dominicæ ordinationis usum in Cœna sua, siue
 in Eucharistia, ut credamus, corpus ipsum & sangui-
 nem Christi Domini, atq; adeo ipsummet Christum,
 adesse & sumi in sua Cœna siue Eucharistia, tum præ-
 fertim, cum ea peragitur iuxta Christi Domini insti-
 tutionem: nosq; id semper agnouimus, atq; hoc potis-
 simum nomine particulam (CVM) in August. Con-
 fessione, ad tempus mysticæ in Cœna actionis potius,
 quàm ad ipsa Cœnæ elementa locum'ue in illis ullum
 referendam esse docuimus. Ostendat Vuestphalus, cur
 id in nobis damnet, quod hic ipsemet disertè profite-
 tur: nisi si uoces illas, TVM & QVANDO, ad tempus
 ipsum Cœnæ siue Eucharistiæ referendas esse neget,
 ne aut seipsum nobiscum damnare, aut nos secum unâ
 liberare uideatur. Ostendat item, quo pacto usum or-
 dinationis Dominicæ in Cœna sua negligi à nobis di-
 cat, à se uerò obseruari: cum nihil aliud hic agnoscat,
 quàm & nos semper agnouimus. Quòd si inde collig-
 git, corpus & sanguinem Christi Domini re ipsa sua
 esse in pane Cœnæ esse (quatenus ubiq; est) in pa-
 ne item dispensari, et sumi: tum nos nihil huius ab ipso
 hic commemorari dicimus, et nihilominus hoc agi ab
 illo, ut de usu Dominicæ ordinationis rectè sentire ui-
 deri uelit. Collectioni uerò ipsius non assentimur, si in
 pane ipso, re ipsa sua esse, corpus Christi ideo esse,
 dispensari et sumi cõtendit, quòd illud nobis QVAN-
 DO COENA PERAGITVR, uerè in cibum uitæ æ-
 ternæ exhiberi, & uerè à nobis (ore fidei nostræ) sit

mi credamus. Nos enim ueram ac salutarem corporis & sanguinis Christi ueri participationē in Cœna statuimus per fidem, cum catholica Christi Ecclesia: etiam si in Cœnæ elementis nullam illorum quoquo modo neq; localem inclusionem, neq; immensam præsentiam, multo minus autem communem illam impijs pariter ac pijs participationem agnoscamus. Inde uerò facilè est uidere, uter nostrum, ego ne an uerò Vuestphalus potius, formulam sermonis cuius meminit obtorto collo in suum trahat carcerem, inducto illi nouo sensu, & inuenta noua doctrina, de præsentia siue locali siue immensa corporis Christi in pane Cœnæ, ac communi impijs pariter atq; pijs illius manducatione: non modò incognita Catholicæ Christi Ecclesiæ, sed quæ etiam cum gloria & dignitate corporis Dominici consistere nullo modo possit.

24

Si Vuestphalus nostris uerbis de nostra sententia loqueretur, facile sese hominis impudentia hic proderet, cum calumniandi libidine coniuncta. Sed hoc ei nõ permittit Erinmys ipsi⁹, ut locum calumnijs suis faciat.

Sacramentarij intelligunt de usu fidei, qua animus sursum in cœlum subuehitur, & contemplatur Christum, sedentem in aliquo cœli loco. Hunc uocant Cœnæ usum, & dicunt, in hoc usu percipi corpus & sanguinem Domini: non quæ adsint in terra, ubi Cœna peragitur: sed quæ in loco cœli longè remota, animus eò subuectus intueatur, fidei

dei contemplatione.

Nos usum fidei
cū usu Cœnæ con-

iungimus, quatenus fidem conuiuariū Cœnæ omnium
in legitimo illius usu necessariò requiri ex Christi Do-
mini institutione, unà cum August. Confessione do-
cemus. Vuestphalus autem ideo à nobis usum ordina-
tionis agnosci negat, quòd in illo usum fidei urgeam⁹:
quasi uerò usus fidei cum usu Dominicæ in Cœna sua
ordinationis consistere non possit. Quòd si ita separat
usum fidei in Cœna, ab usu Dominicæ ordinationis,
ut alterum ab altero excludat: iam ei nò modò nobis-
cum res erit, sed cum ipsa etiam August. Confessione,
et eius Apologia: ubi sanè usus fidei in Cœna, cum u-

Artic. 13.

su Dominicæ ordinationis ita cõiungitur, ut fide ipsa
pcipere doceamur gratiã, quã Sacramenta significat:
& Pharisaismi accusentur omnes, qui in usu Sacra-
mentorum, usum fidei non requirunt, nedum ut alte-
rũ ab altero separent aut excludant quoquo modo. Sè
uerò suo hoc discrimine Vuestphalus, usum fidei in
Cœna, ab usu Dominicæ ordinationis nò excludit, sed
alterum in altero potius (iuxta doctrinam Confessio-
nis Augustanæ) requirit: tum ostendat, quònam mo-
do id ipsum nos usui Dominicæ (in Cœna sua) ordi-
nationis detrahamus, quod fidei tribuim⁹, in ipsa præ-
sertim ordinatione. Iam uerò & calumnias Vuestpha-
li, quas hic nobis struit, intueamur. Primum dicit, u-
sum fidei nobis idem planè esse, quod usum Cœnæ: a-
deoq; & usum fidei à nobis, usum Cœnæ uocari. Cur
autem non commonstrat, ubi nam hæc doceamus? Sa-
tis illi est scilicet, si nos ita sentire dicat, etiamsi nihil

horum neq; dixerimus, neq; cogitauerimus unquam: perinde atq; ei satis est ueteres orthodoxos Patres in doctrinae suae patrociniū citare, etiamsi illi omnes re- clament. Ego uerò etsi usum fidei cum usu Domini- cæ in Cœna ordinationis coniunctum oportere esse semper docui: neq; tamen dixi, neq; etiā cogitauī unquam, idem planè esse fidei & Cœnæ usum: nedum ut usum fidei, Cœnæ usum unquā omnino uocarim. Imò cum disertè doceo, Cœnam (ut alia Sacramenta om- nia) duabus rebus constare, nempe terrena & coe- lesti, signo inquam, & signi mysterio, quorum alte- rum sit sensibus expositum, alterum uerò fide sola in Cœnæ usu percipiatur: an non hic plus in usu Sacra- mentorum quàm fidei duntaxat usum statuo? nisi si iux- ta Vuestphali Grammaticam idem est, aliquid con- iunctum esse alteri in una & eadem re: & rem ipsam aliud nō esse, quàm id quod in se aliqua ex parte com- plectitur. nimirū hanc talem Grammaticā Vuestpha- lo Erinnyis ipsius instillauit, ut uiam illi strueret ad ca- lumniandum nostra omnia. Rursum adfert & aliud, æquè uerum, atq; hoc prius. Dicit, me locum cœli ne- scio quem corpori & sanguini Christi statuere, longè remotum à Cœnæ usu: sed locum non profert, unde id hausserit, quia nusquam est in omnibus scriptis meis. Cœlum ego à terra, non conditionis tantum discrimi- ne, sed loci etiā interuallo discernere me fateor, se- cundum scripturas, & unanimes Catholice Dei Ec- clesie consensum. Cæterum nulli in cœlo certo loco al- ligo usquā corpus Christi Domini, à quo sanè sanguis ipsius separari amplius in æternum non potest: sed di-

do esse in cœlo, ubicunq; uult, & pro eo ac uult, non autem amplius hic in terris: ubi illum sub tempus illud restitutionis omnium expectamus, quemadmodum Petrus & Paulus apostoli, deniq; & ipsi Angeli docent. Multo minus autem locum cœli ullum eiusmodi signo Christi corpori, qui sit longè remotus à Cœnæ usu. Vuestphalica sunt hæc, non nostra: ut omnes intelligant, non nostra hic à Vuestphalo, sed suas ipsius, quas nobis intēdit, calumnias oppugnari. Nos quidē Cœnam Domini in terris peragi fatemur, quod ad signum illius potissimum à Christo Domino institutum attinet: sed Cœnæ Mysterium terræ haudquamquam alligamus. Ita etsi signa Cœnæ mystica in terris hic oculis corporeis intuemur: fidei tamen oculis auctore Spiritu sancto sursum cœctis, signorum mysterio fruimur ad uitam æternam, propter Christi Domini institutionem seu ordinationem. tātum abest, ut usum Dominicæ in Cœna ordinationis non agnoscamus (quemadmodum ex suo cerebro fingit Vuestphalus) aut negligamus.

Act. 3.

1. Thess. 1.

Act. 1.

25

Ideo Lascus particulam (SVRSVM) exponit localiter: quasi Christus ad dexterā Dei circumscriptus sedeat, tantum in uno aliquo loco cœli: in terra uerò nō sit ad dexteram Dei in Cœna sacra. Insigniter deprauat illud Apostoli di

d

Particulam (SVRSVM) localiter omnino expono: quādoquidem ad eum modum & in sacris illam, & in profanis literis passim uideo usurpāri.

4

surpari. Christū
 Dominū itē, cir-
 cumscripto haud
 dubiē humanita-
 tis nostræ corpo-
 re, cælo contine-
 ri, atq; in cælo
 ad dexteram Pa-
 tris sui cōsedisse,
 certissimē credo:

centis, Conuersatio nostra
 in cœlis est: cum scribit nō
 minus impiē quā impu-
 denter, fidem nihil hic in
 terris intueri, sed subuectā
 ad locum suæ cōuersatio-
 nis, illic quærere & appre-
 hendere Corporis & san-
 guinis Christi cibū & po-
 tum.

in terris uerò illum iuxta idem ipsum humanitatis no-
 stræ corpus expectari, ut ita olim suo tempore de-
 scendat, quemadmodum post resurrectionem glorio-
 so iam corpore suo ascendit in cœlum. Hæc in quā ego
 & credo, & profideor. neq; hic maledicentiā ac præ-
 iudicia spiritus Vuestphalici moror, cum eius meæ fi-
 dei ac doctrinæ fontes clarissimos in Scripturis exta-
 re uideam, à quibus sanè propter hominis furiosi ma-
 ledicentiam recedere nec possum, nec uolo. Habeant
 sibi igitur Vuestphalus, & omnes qui cum ipso faci-
 unt, suas interpretationes, quibus uoces ille, SVR-
 SVM, DEORSVM, SVPERNE, INFERNE, ASCEN-
 DERE & DESCENDERE, nullum loci discrimen de-
 signant. Esse item in COELO, idem est, quod ubiq; es-
 se. ABIISSE, ABLATVM A NOBIS ESSE, RE-
 LIQVISSE MVNDVM, ASCENDISSE, aliud
 nihil est, quā disparuisse, seu inconspicuum factum
 esse. VENISSE, DESCENDISSE, PRÆCESSIS-
 SE, IN MEDIO CONSTITISSE: aliud nihil est,
 quā apparuisse. ESSE, nihil est aliud quā uideri,

NON

NON ESSE HIC, EXPECTARI, aliud nihil, quod non uideri. Eas inquam et similes interpretationes habet sibi Vuestphalus et Syncretistæ eius omnes. Nos nouæ huius Grammatices ignari simplicem uocem istarum omnium usum atque interpretationem, Scripturis familiarem, et à Catholica Christi Ecclesia receptam sequi malimus, iuxta quam unanimi et Scripturæ totius et ueterum omnium consensu, per prædictas uoces omnes certissime non conditionis modo, sed locorum etiam discrimina apertissime designantur. Damnet ergo Scripturas ipsas Vuestphalus, quæ cæli locum à terra ita discernunt, ut locum cæli ipsum superna, terræ uerò locum inferna esse testentur. nosque ita demum hortantur, ut ea quæ SURSUM sunt (nempe in cælo) non autem ea quæ INFRA sunt (nempe in terris) nedum quæ ubique sunt, quæramus et consideremus. Damnet item et Paulum apostolum peculiariter, qui dexteram Dei (quod ad gloriæ et maiestatis Diuinæ splendorem immensum atque ineffabilem attinet) cælo circumscribit. Qui consedit (inquit) ad DEXTERAM Dei IN COELIS. Atque alibi rursum: Quæ sursum sunt querite, VBI est Christus ad dexteram Dei sedens. nisi si Vuestphalus rursum uocibus istis etiam, VBI, IBI, VNDE, locorum discrimina (iuxta spiritus sui Grammaticen) designari neget. Hoc faciat inquam nouus hic propheta Saxonicus, si Pauli doctrinam in nobis damnat. Aut si id non potest, in nos quoque blaterare cesset. De uno aliquo cæli loco, proximo Paragrapho iam respondimus: nempe non nostram hic doctrinam à Vuestphalo, sed

Hebr. 4.

Eph. 1.

Coloss. 3.

sua ipsius figmenta oppugnari. Pauli locum de nostra in Coelis conuersatione, insigniter à me deprauari, dicit quidem, sed non docet. Ego porrò si quid hic deprauo, cum ipsomet Paulo apostolo, sui ipsius interprete, deprauo: qui nos (ut iam est dictum) & querere, & mentis nostræ oculis intueri uult, non equidem τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, hoc est quæ in terris uel sunt uel fiūt: sed τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, hoc est, quæ SVRSVM sunt, aut geruntur. VBI nostræ per fidem conuersationis locum esse, & INDE Christum Dominum expectari hic in terra à nobis, Cœnæq; usum hoc ipso expectationis tempore obseruari (donec ueniat) oportere testatur. Aut igitur ipsummet Paulum, insignem, impium, atq; impudentem (mecum unā) suis ipsius deprauatorem faciat Vuestphalus, in Erinnyis suæ gratiam: aut intelligat, in se id totum recidere, quod nobis falso impingit: seq; in nobis accusandis insigniter insanire, dum à nobis Pauli locum insigniter deprauari fingit.

Vicio exscriptoris aut typographi factū puto, ut post (Nihil) uocula (H V I V S) sit omīssa: quæ me omni Vuestphalici huius fanatismi culpa liberatura erat, si omīssa nō

Quis unquam legit uel audiuit magis phanatica uerba, quàm quòd fides nīhil hic in terris intueatur? Ergo nec uerbum intuetur, quod in terra prædicatur: nec Baptismū, nec Cœnam Dominicam, quæ in terris administrantur: nec Christum quidem, etiam si (secūdam promissionem suam

suam) cum fidelib. sit, ubi docetur Euangelium, Sacramenta ritè dispensantur, & nomen eius inuocatur. Nō Deum Patrem intuetur, aduenientem cum filio & spiritu sancto: & habitantem in ijs, qui diligunt Christum, & sermonem eius seruant.

fuisse. Ita enim legi in Purgatione nostra debebat: Cum illic doceatur (nempe in August. Cōfessio) fidem in usu Sacramentorum requiri omnino: damneturq; eorum doctrina di

fertè, qui illam non requirunt: & doceatur præterea, fide ipsa percipi gratiam quæ Sacramentis significatur, ostenditur, & exhibetur. fides autem nostra nihil huius hic in terris intueatur, sed ad suæ conuersationis locum (autore spiritu sancto) subiecta, illuc salutarem illi Corporis & sanguinis Christi cibum quærat, intueatur & apprehendat, &c. Ita (inquam) legi in nostra Purgatione debebat. Et si uocula (huius) prætermissa non fuisset, uidere quisq; poterat, me non loqui nisi de gratia, quæ Sacramentis significatur, ostenditur, & exhibetur: nempe communio seu societas ipsa cum Christo Domino in corpore & sanguine ipsius, uerus alioqui cibus ac potus noster ad uitam eternā. Ac proinde nullum etiam locum fuisse futurum, tragicis istiusmodi Vuestphali quiritationibus, nisi si Vuestphalus, gratiam illam delatæ nobis gratuito nostræ cum Christo Domino communionis, in terra hic nobis, terrenis uel elementis quærendam, intuendam, & apprehendendam esse

esse putat. Quod ipse quidem suo periculo facere potest: sed nos eam **ILLIC** quærere, intueri, & apprehendere malumus per fidem, ad Dei (inquam) **IN COELO**, dexteram, **VBI** nos cum Christo Domino (propter eam ipsam illius nobiscum, & nostram secũ iam æternam prorsusq; indiuiduam communionem) collocatos esse credimus: etiamsi id absconditũ in Christo adhuc, cernere non possimus. Sed etsi uocem illam (**HUIVS**) omissam fuisse **Vuestphalus** ignorabat: cogitare tamẽ debbat (siquidem nostra candidè interpretari uoluisset) referri oportuisse uerba nostra omnia ad id potissimum, quod & præcedit et sequitur, & in quo cardo omnis totius controuersie uersatur: nempe ad gratiam, quæ Sacramentorum omnium signis adumbratur, communionis (inquam) nostræ cum Christo Domino, in corpore & sanguine ipsius: quæ sanè est uerus ac salutaris cibus & potus noster, ad uitam æternam. Eam igitur communionis nostræ cum Christo gratiam, ostendere debbat **Vuestphalus**, percipi hic in terra posse ullo sensu nostro: siquidem illam hic in terra quærere, intueri & apprehendere debeamus. Si enim nullo hic sensu percipi potest, frustra equidem illã in terris hic quæramus, intueamur, & apprehendamus. Aut si sensu ullo percipi queat in uita hic nostra: tum sanè abscondita esse dici non poterit in Christo apud Deũ, quemadmodum **Paulus** docet. Neq; item corda nostra **SURSVM** nobis attollenda erunt in Cœnæ usu, quemadmodum hætenũ docuit **Ecclesia**: sed in **Vuestphali** gratiam, defigenda nobis erunt in terram ipsam, eiusq; elementa, in quibus

bus ille gratiam ipsam quæ Sacramentis significatur, quærendam, intuendam, & apprehendendam esse cõ-
 tendit. Sed ita Vuestphalum adflauit Erinnyis ipsius: ut Tragicis exagitationib. miscere malit omnia, quàm
 seriò cogitare de legitima aliqua controuersiarum pa-
 cificatione. Quod si tantopere offenditur Vuestpha-
 lus, dum fidem nihil eorum quæ hic in terra sunt quæ-
 rere, intueri & apprehendere doceo, quæ in nullos
 alioqui sensus nostros incurrere possunt, sed sola fide
 apprehenduntur: cum Paulo apostolo potius, quàm
 mecum certamen instituat, illumq; non autem me fa-
 natismi accuset. Paulus enim apostolus fidem nostrã,
 nõ equidẽ circa præsentia hic in terris ullo modo, sed
 circa absentia uersari docet, Heb. 11. Quatenus enim
 quæ sunt futura adhuc, atq; per omnem uitam hic no-
 stram expectãtur, præsentia hic reipsa neq; dici neq;
 esse possunt ullo modo, nedum ut hic quæri, cerni ue-
 aut apprehendi possint: & non possunt rursus nisi
 futura esse, quæ in spe sunt posita, circa quæ potissi-
 mum Paulus fidem nostram uersari docet: hacten-
 nus sanè perspicuum est, fidem absentium dunta-
 xat rerum esse, non autem præsentium reipsa hic in
 terris ullo modo: nedum ut hic in terris res ulla,
 reipsa alioqui præsentis, aut etiam conspicuas, quæ-
 rat, intueatur, & apprehendat. Rursus idem Paulus
 fidei nostræ præsentiam, reali (ut ita loquar) præ-
 sentie palam opponit: dum nos in uita hac nostra
 cum Christo Domino per fidem uersari, reipsa au-
 tem sua ei dõs ab illo peregrinari docet. Atque sanè
 ita alioqui realem sua ei dõs præsentiam, fidei ipsi
 opponit

Hebr. 11.

2. Cor. 5.

1. Cor. 13. opponit: ut hanc unà cum spe ipsa (posteaquam id quod expectamus re ipsa aduenerit) abolendam esse, neq; simul consistere posse testetur. Postremò idem ipse Paulus prohibet (id quod iam antea quoq; dictū est) ne ea quæ in terris sunt aut fiunt, sed quæ SVR-
 Coloss. 3. s v m sunt, quæramus, & intueamur. Et addit rationem: nempe nos (quatenus Christo Domino uerè cōmortui sumus in Elementorum mundi huius obseruatione: quatenus item cum Christo, & in Christo Domino surreximus: deniq; quatenus cum illo, & in illo, ad
 Ephes. 2. dexteram Patris Dei IN COELO collocati sumus) non alibi sanè nobis, quæ ad salutem nostram faciāt, quàm in Christo Domino, qui solus uitam dat mundo, querenda esse: & quidem IBI VBI, est, nempe in s v PERNIS, IN COELO. Hic igitur aut Paulus mecū fanaticus erit Vuestphalo: aut Vuestphalus ipse phreneticus erit pijs omnibus, qui doctrinam Apostolicam in nobis fanaticismi accusat. Quæ de uerbi, Sacramentorum Christi Domini, deniq; & Patris & filij et spiritus sancti intuitu hic in terris opponere nobis conatur, nihil contra nos faciunt. Nos enim loquimur de his rebus, quæ nullo sensu corporeo in uita hic nostra percipi possunt, sed sola duntaxat fide agnoscuntur & sentiuntur. Vuestphalus autem nobis opponit ea, quæ Deus ipse in hoc ordinauit, ut ex parte sensibus etiam nostris corporeis percipi possint. Cuius generis sunt, Verbum uocale (ut uocant) & Sacramenta. Rursum opponit immēsam Diuinæ apud nos hic Trīadis præsentiam: quasi eadem sit ratio Diuinæ & humane nature in Christo, ut quidquid Diuinæ in ipso nature

naturæ tribuimus, id totum etiam humanæ eius naturæ tribuere necessariò debeamus. Sed ad singula pau-
cis respondebimus. Quodq; ad uerbum quod prædi-
catur in primis attinet: Si de salutari uerbi auditu lo-
quitur Vuestphalus, quemadmodum nos de salutari
corporis & sanguinis Christi sumptione loquimur:
tum sanè neq; auditum uerbi salutarem hic nobis in-
terris quærendum, intuendumq;, aut sensu ullo cor-
poris percipiendum esse fateor: sed illinc unde offer-
tur petendum, ibiq; insuendum potissimum esse: nem-
pe è supernis, ex ipso inquam Cælo, unde nos regigni
oportet etiam, ut regnum Dei uidere possimus. unde
item & fidem nostram cordibus nostris inseri oportet:
deniq; unde omnem bonam ac salutarem donatio-
nem prouenire docemur. Sic & Christus ipsemet Do-
minus ad Petrum: Caro & sanguis (inquit) non re-
uelauit tibi, sed Pater meus qui est in cælis. Quòd si
caro & sanguis nobis nõ reuelat Christum Dominũ,
multo minus sanè id efficit aspectus aut auditus corpo-
reorum sensuum nostrorum in audiendo uerbo, quod
auribus præsertim nostris corporeis hic audimus. Sed
alium longè auditum esse oportet, de quo Christus i-
psemet Dominus testificatur, dum ait: Qui ex Deo
est, uerba mea audit: propterea uos non auditis, quia
ex Deo non estis. nimirum è supernis ad salutarem il-
lum uerbi auditum afflari nos, regigni q; oportet, per
quem fides in nostris cordibus oriatur: ac proinde tra-
bi nos à Patre Deo per spiritum suum prius eò opora-
tet, ubi ille est, nempe in cælum ipsum, ut et audire ue-
rè ad salutem nostram uerbum ipsius, & Christũ Do-

Ioan. 3.
Eph. 2.
Iacob. 3.

minum unigenitū suum filium uidere, regnumq; Dei ita demū introire possimus. In cælo enim existit, qui reuelat omnia: quemadmodum Daniel testatur. Et illic dat omnia, quæ ad salutem nostram pertinent quoquo modo. Illucq; etiam Christus Dominus ad eum profectus est in humanitatis nostræ corpore, ut erectis per fidem illuc mentis nostræ oculis atq; auribus (dum Ecclesiastico hic adsumus ministerio) **IBI** cum eo uersemur, **IBI** illum fidei nostræ oculis intueamur, fidei item auribus audiamus: & **IBI** quoq; illo (ut uerè salutaris cibo nostro) pascamur ad uitã æternam. Sitq; eadem (dum hic uiuimus) & audiendi & intuendi Christi Domini ad salutem nostram ratio, in uerbi ab ipso instituti ministerio: quæ est in ipso Sacramentorum usu legitimo, dum uel sanguine ipsius abluimur (sub mysterio) per baptismum, tinctionis externæ testimonio: uel ad contestandã nostram cū ipso cõmunionẽ, corpore et sanguine suo in Cœna sua uerè pascimur, propter eius institutionẽ. Ac quemadmodum uerbū Dei nõ est, id quod in Ecclesiæ externo duntaxat ac sensibili ministerio prædicatur, ijs præsertim qui nec uidetes uidet, nec audietes audiunt: ita neq; Cœnæ usus externus tantum (quatenus sensibus nostris percipitur) est cõmuniõ corporis & sanguinis Christi: neq; panis item aut poculum Cœnæ sunt symbola corporis & sanguinis Christi, ijs qui sine fide ad Cœnam accedunt. Et proinde ne Cœna quidẽ ipsa externa, est illis Cœna Domini, dum cibum mysticum à cibo uulgaris non discernunt: nedum ut in exteriori Cœnæ usu, corpori & sanguini Christi:

Esa. 6.
Matth. 13.
Marci 4.
Ioan. 12.

1. Cor. 11.

ni Christi communicent ullo modo. Caro siquidem & Ioan. 6.
 sanguis Christi, uerè est cibus ac potus, non equidem
 ad mortè, sed ad uitam: ut quisquis omnino ex illo e-
 dit ac bibit, non pereat, sed habeat uitam æternam: &
 rursus pereat omnino, quisquis ex illo neq; edit, neq;
 bibit. Ad quem sanè modum, Verbum Domini ipsum, Ibidem.
 non equidem mortis, sed spiritus & uitæ uerbum est:
 etiamsi externum illius ministerium, alijs sit odor ui- 2. Cor. 2.
 tæ ad uitam, alijs uerò odor mortis ad mortem, quem-
 admodū Apostolus docet. Neq; hic derogamus uirtu-
 ti ac dignitati publici in Christi Ecclesia ministerij, si-
 ue uerbi, siue Sacramentorum: dum in illo discernimus
 id quod sensibus nostris corporeis percipitur, ab eo
 quod sola duntaxat fide agnosci atq; apprehendi po-
 test. Ac proinde aliam quoq; sensuum, alteram uerò
 fidei præsentiam in ijs rebus constituimus (iuxta Pau-
 lum) quas in se ministerium ipsum complectitur ex
 Diuina ordinatiõe: pro eo ac uel sensibus nostris cor-
 poreis, uel sola duntaxat fide percipi possunt. Nihil
 agit Vuestphalus igitur tragica sua illa maledicentia,
 qua nos fanaticismi accusat: eo quòd fidem nihil eorum
 quæ in sensus nostros non cadunt, in terris hic quære-
 re, intueri, aut apprehendere doceamus. Quæ de im-
 mensa Christi Domini, totiusq; adeò Triadis Diuinæ
 nobiscum hic præsentia profert: nihil contra nos faci-
 unt, neq; ad nostram cõtrouersiam pertinent ullo mo-
 do. Nos immensam Dei, & patris, & filij, & spiritus
 sancti ubiq; præsentiam semper agnouimus: adeoq; so-
 li Deo illam propriã esse, neq; ulli omnino creature
 usquam tribui ullo etiã modo posse docemus. Ac pro-

inde ne Corpori quidem Christi Domini illam tribuimus, etiamsi illud PERSONALI unione Verbo Deo cointū esse non dubitemus: cum Verbum ipsum, Deum esse: Corpus uero Verbi, non sanè Deum, sed creaturam carnis nostræ, ex matre Virgine (autore spiritu sancto) assumptæ esse, Scripturarum & Catholicae Christi Ecclesie unanimi testimonio doceamur. Cum igitur de immensa Verbi, totiusq; adeò Triadis diuinæ presentia nihil in quæstionē uocemus, cuius alioqui signa atq; indicia in sensus nostros corporeos (Deo ita uolente) incurrūt: sed de Corporis duntaxat Christi presentia, controuersia moueatur: quam nos illi (ut creaturæ) localē duntaxat, nō autem immensam (ut Deo uerbo) tribuimus: perspicuum est, obiectionem Vuestphali de immensa Christi (ut Dei) totiusq; adeò Triadis Diuinæ nobiscum hic in terris presentia, non in loco nobis opponi: & quòd non sola fide tantum, sed externis etiam sensibus nostris percipiatur, quatenus sanè in Deo uiuimus, sumus, et mouemur omnes, id quod Ethnici quoque testantur: & quia quod immensum est, nullo usquam loco neq; excludi, neq; circumscribi etiam potest. Probet prius igitur Vuestphalus corporis Christi immensam ubique presentiam, de qua in Scripturis nihil expressum habemus, & à priscis Ecclesie primæ Patribus illam Eutychianismi accusari legimus: quam nos (illius nomine) nescio cuius sui fanatismi accuset. aut blaterare in nos desinat, quòd et primæ post Apostolos Ecclesie & Scripturarum in primis autoritatē turbulento ipsius spiritui anteponamus. Atq; hoc ita Paragrapho

Paragrapho isti Vuestphalico responsum esto.

27

Item, quòd locus Christianæ cōuerſationis ſit ſolummodo ſurſum ſupra nubes, & non in terra: etiam ubicunq; duo uel tres congregantur in nomine Chriſti: ubi uerbum Dei docet, Baptiſmū & Cœnam ſancctam adminiſtrant, Deum inuocant in ſpiritu & ueritate, piè ſanctèq; uiuunt.

Pergit noſtrâ calūniari Vueſtphalus: & de nuò ex ſuo addit quædã, quæ nos nõ cogitauimus unquã: imò quorũ cõtraria uerbis expreſſis docemus. Ait me locum Chriſtianæ noſtræ conuerſationis conſtituere

SOLVM MODO ſurſum ſupra nubes, & non in terra. Et addit de ſuo excluſiuam illam uocem (SOLVM MODO) ut calūniam odioſius intendat. Ego diſertè in uno eodemq; Chriſtiano homine duplicem conuerſationem conſtituo. Alteram quæ ſit ſenſuum noſtrorum, alteram quæ ſit fidei. Et cum Paulo apoſtolo doceo (ut antea oſtendi) ſenſu conuerſatione hic nos in terris circa ea uerſari, & ea duntaxat intueri quæ hic etiam in terris ſua iſtis præſentia ſenſibus noſtris percipi poſſunt. fidei uerò conuerſatione nos uerſari in cœlis, collocatos illic in Chriſto per fidem, ad dexteram Patris Dei. Erinnys autem Vueſtphalica fingit (adiecta excluſiua uoce ſua SOLVM MODO) nullum me hic in terris locum permittere Chriſtianæ conuerſationi. quaſi Chriſtiana conuerſatio, & ſenſuum ſimul & fidei conuerſationem

tionem in se non complectatur: etiam si fides circa ea uersatur, à quibus *dux ei dicitur* peregrinamur, nimirum quæ futura adhuc, inq; spe ipsa posita, certa interim fiducia in Christo Domino (perinde atq; si iam præsentia re ipsa essent) possidemus. Sed male habet Vuestphalū tradita hæc à Paulo præsentia fidei ratio, quæ realem illam in pane Cœnæ corporis Christi præsentiam funditus subuertit. Itaq; fanaticam uult uideri, ne ei Helena sua pereat, delitescētia inquam sua, corporis et sanguinis Christi in Cœnæ elemētis: pro qua ille sibi denuò cum suis depugnādum in furiarū suarum gratiam, omniaq; sursum ac deorsum permiscenda esse putauit. Ad reliqua huius Paragraphi, proximis iam duobus Paragraphis abundè nos respondisse existimamus.

28

Tria hic mihi intentat Erinys Vuestphalica: scilicet quorū culpa me rursus ipsemet liberat, ut in eo ipso quod mihi adscribit, semetipsum impudentis mentiendi calumniandiq; nostra omnia impudentiæ accu-

In Epistola scripta ad Regem Poloniæ, Lascus negat ullos omnino fontes corporalis præsentia Christi in Cœna extare in Scriptura: nunc contra scribit, se corporalem præsentiam Christi in Cœna nūquam negasse. Affirmat præterea se agnoscere, & semper agnouisse Christum Dominum uerè ac substantialiter suæ Cœnæ adesse. Si solis uerbis intendas, miraberis

beris hominem uel secum pugnare, eiq; cum fraterculo suo Caluino male cōuenire: qui fatetur se dissentire à D. Luthero & nostris Ecclesijs, asserentibus, q̄ Christus Dominus in Sacramento Communionis adsit substantialiter corpore suo: uel planè retractare errorem, inq; meliorem sententiam discedere. Verum ne quid tale in animū inducas, satis se declarat in eodē hoc scripto, se adhuc in suo cœno hærere. Nam præmittit, & aliquoties repetit, in cœlo (non in terra) quærendum esse cibū Corporis Christi: bis terq; addit, se ita non negare corporalem præsentiam, si intelligas usum & spirituale perceptionem fidei: & nō alliges usum Cœnæ, terre, eius ue elementis.

sue Cœnæ: nisi à Domino Caluino olim dissensisse uideri uelim (quem interim, non sine felle fraterculum meum uocat) qui à Luthero & Vuestphalicis Eccle

set. Primum igitur me mecū in eo pugnare ait, quòd aliàs (nempe in mea ad Regem Poloniae Epistola) negarim, ullos omnino fontes in Scripturis extare, corporalis Christi in Cœna sua præsentiae: nunc cōtrā affirmem, nunquam me negasse, corporalem Christi præsentiam in sua Cœna. Deinde in eodem quoq; mecū pugnare dicit, quòd profitear, me agnoscere, et semper agnouisse, Christum Dominum substantialiter adesse

suis ideo se dissentire fatetur (scilicet) quòd asserant,
 Christum Dominum adesse substantialiter corpore
 suo, in sacramento Communionis. Postremò uigilans
 somniat nescio quid de mea (si Deo placet) respi-
 scientia: suasq; (de reali Corporis Christi naturalis
 duæ ei ass in pane Cœnæ delitescencia) præstigijs,
 meliorem sententiam esse, ante uictoriam, ex prophe-
 tico tripodè suo pronunciat. Hæc tamen ita facit om-
 nia, ut suis ipsemet uerbis agnoscat, uana esse: si uer-
 borum nostrorū declaratio (quam ipse alioqui mo-
 re suo deprauat) adhibeatur. Sed nos ad singula re-
 spondebimus: & in singulis impotentem hominis fu-
 riosi mentiendi libidinem ostendemus. ¶ Quodq; ad
 primam accusationem inconstantia meæ in doctrina
 mea attinet, bis splendide mentitur tantus ueritatis
 propugnator. primum, dum asseuerat nullos me in
 Scripturis fontes agnoscere corporalis Christi præ-
 sentia in sua Cœna. Deinde, dum affirmat me talè nūc
 præsentiam Christi Domini in corpore suo agnosce-
 re: qualem antea negabam. Id porrò utrunq; ut magis
 conspicuum omnibus fiat, recitabimus utraq; ea de
 re, uerba nostræ ad Regem Polonia Epistolæ, quam
 hic citat Vuestphalus: si modo summã totius contro-
 uersia huius Sacramentariae prius paucis (ut in ea ipsa
 Epistola habetur) exponamus. Testor igitur uerbis
 disertis, in ea ipsa mea Epistola (id quod aliàs quoq;
 multò antea sum testatus) nos & accusari simul &
 damnari, quòd Christum Dominum corpore suo, pa-
 ni Cœnæ neq; inesse, neq; subesse corporaliter, mul-
 to minus in illo delitescere dicamus. Catonū uerò no-
 strorum

fratrum calumnijs id fieri, ut quod Coenae elementis
 adimimus, id totum illi Sacramento toti Coenae Domini
 nicæ per nos adimi clament: & ad totam Christi my-
 sticam institutionem calumniose trahant, quæ nos de
 ipsis Coenae duntaxat elementis docemus. Testantur id
 uerba ipsa meæ ad Regem Poloniae Epistola duobus
 locis, ut alia omittam. Primus locus est (si quis Pagi-
 nas ipsas numeret) Pagina 31. in principio, ubi capi-
 ta nostræ cum Erinny Vuestphalica cõtrouersia re-
 censeo. is uerò sic habet: Duo sunt, quorũ nomine po-
 tissimum à sarraginum nescio quarum sartoribus (si
 superis placet) & accusamur simul, & condemna-
 mur. Alterum, quòd in Ecclesiastico ministerio, Dei
 ipsius opus proprium, in ministri opus non transfe-
 ramus. Alterum, quòd in COENAE DOMINICAE
 ELEMENTIS, Realè (ut uocant) corporis & san-
 guinis Christi delitescentiam (iuxta naturalem ipsius
 substantiam) nõ statuamus. Alter locus est, quo con-
 querimur, ad totã Coenae (ut est à Christo instituta)
 mysticam actionẽ calumniose detorqueri: quæ à no-
 bis de sola in elementis duntaxat Coenae controuersa
 illa corporis & sanguinis Christi delitescentia dicen-
 tur. is uerò etiam sic habet, & habetur pagina 80.
 Quòd porrò me blasphemum in Christi Domini in-
 stitutionẽ uocat, eiusdem serè generis est: hoc est, gra-
 ue sanè, si uerum esset. Sed iam leue, quia uanum est.
 Scripta porrò meæ testantur, atq; hic libellus testabi-
 tur, quàm reuerenter de Coenae Dominicæ institutio-
 ne & sentiamus, & doceamus. Sed ipse, quæ de delite-
 scentia hac sua loquimur, ad totam Christi institutio-

nem detorquere conatur: quæ interim (nempe delite
 scentia) nihilo magis pertinet AD CHRISTI IN-
 STITUTIONEM, quàm Papistica transubstantia-
 tio. Hæc ita (inquam) leguntur in mea ad Regem Polo-
 niæ Epistola: ex quibus facile est uidere, me, nõ equi-
 dem de Christi Domini in Cœna sua præsentia, sed de
 corporis Christi in Cœnæ duntaxat pane delitescen-
 tia loqui. Accusari item à me eorum calumniam, qui
 ad totum Cœnæ sacramentũ detorquent, quod de Cœ-
 næ elemētis dicimus. Vnde etiam perspicuũ est, splen-
 dide mentiri Vuestphalum (qui tamen incomparabi-
 lis propugnator ueritatis uult haberi) dum à me ne-
 gari dicit in mea ad Regem meũ Epistola, extare fon-
 tes ullos in Scripturis corporalis Christi in Cœna sua
 præsentia: eo quòd fontes corporalis in pane ipso
 Cœnæ delitescētia corporis Christi extare negemus.
 Sed & locus ipse quẽ citat, ex eadem ipsa ad Regem
 meum Epistola, manifesti illum mendacij conuincit.
 loquor enim illic potissimum de ea alioqui præsen-
 tia, quam Vuestphalus suæ delitescentia, & commu-
 ni pijs pariter atque impijs manducationi corporis
 Christi obtendere conatur. Verba nostra sic habent,
 Pagina 57. in fine: Cum igitur Catones nostri propu-
 gnandam sibi sumant confictam sub Papatu corpora-
 lem in pane Cœnæ naturalis Christi corporis præsen-
 tiam & manducationem (nisi quod eam Papa per
 suam transubstantiationem, isti uerò per nouum ne-
 scio quod delitescentia genus tueri uolunt) hæc sa-
 nè illis euidenter probanda esset, priusquam descen-
 dant ad nostras, qui illam oppugnamus, obiectiones.

Cum

Cumq; fontes EIVS SVAE PRAESENTIAE in
 uerbis Coenae (quemadmodum & Papistae) common
 strare conetur : illa nobis sanè ante omnia nudè ac
 simpliciter exponere debebant, posteaquam clarissi-
 ma esse iactant (& quidem iuxta omnium particula
 rum ordinem) ostendereq; ad quem modum (iuxta
 usum familiarem atq; unanimum consensum Scriptu-
 ra) pro ipsis faciant. Nos enim constantissimè nega-
 mus, ullos omnino fontes corporalis illius praesentiae,
 in uerbis illis extare : nedum ut ex eis uel Papistica
 transubstantiatio, uel Catonum istorum delitescètia,
 cum corporali (quam statuunt) manducatione colli-
 gi ullo modo possit. Hæc mea sunt uerba, in ea, quæ
 Vuestphalus hic citat, ad Regem meum Epistola. in
 quibus uellem ostenderet, me aut tum negasse, quod
 nunc agnosco : aut nunc agnoscere in nostra Purga-
 tione, quod tum negabam. Quam enim nunc agnosco
 Christi Domini (corpore etiam suo) in Coena sua
 praesentiã (siquidem eius usus terrenis Coenae elemen-
 tis non alligetur) eandem me semper agnouisse, libel-
 li omnes nostri expresse testantur, adeoq; & eadem
 ipsa ad Regem meum Epistola : dum iuxta doctrinã
 Augustinæ confessionis, unã cum Coenae elementis, fa-
 teor nobis reuera exhiberi, & reuera etiam à nobis
 percipi, uerũ corpus et sanguinẽ Christi. Quo pacto
 enim uerè exhiberetur aut perciperetur cũ pane Cœ-
 nae corpus Christi, si Christus Dominus corpore etiã
 suo Cœnæ suæ non adesset ? Sed etsi semper agnoui,
 quemadmodũ & nunc agnosco, Christi Domini, cor-
 pore etiã suo, in Coena sua praesentiã, sic ut illo per-

fidem uerè pascamur ad uitam æternam: non ideo ta-
 men aut nunc agnosco, aut agnoui antea (ex quo ad
 ueritatis cognitionem Dei beneficio perueni) corpo-
 ralem Christi in Cœna sua ullam eiusmodi præsen-
 tiam: quæ secum adferat siue Vuestphalicâ delitescen-
 tiam, siue Papiisticam transubstantiationē. Bis igitur
 hic mentitur Propheta Saxonicus, dum me & antea
 negasse dicit quæ nunc agnosco, & nunc demū agno-
 scere quæ antea negabam. Sed hoc facile deuorabit,
 inuictus (scilicet) ueritatis assertor: qui nihil ferè a-
 liud agit, quàm mentitur passim, calumnijsq; suis de-
 prauat omnia, & furijs suis inflammatus, sursum ac
 deorsum miscere omnia conatur. ¶ Sed & in altera
 mei hic accusatione, mendacia adhuc mendacijs accu-
 mulare pergit. Ait enim, me à Domino Caluino dis-
 sentire, si Christū Dominū nobis in Cœna sua iuxta
 ipsam etiā corporis sui substātiā adesse dicā: eo quod
 D. Caluinus eius ipsius præsentiae nomine à Luthero
 se & Vuestphalicis Ecclesijs dissentire fatetur. Quæ
 equidē loco bis rursus nō erubescit mētiri Propheta
 hic Hamburgicus. Primum enim nō dissentio à Calui-
 no, dum nobis Christū Dominū substantialiter (etiā
 corpore suo) in Cœna sua adesse dico: siquidem Cœ-
 næ usus (quod pluries alioqui repeto) terrenis illius
 elementis non alligetur. Nam & D. Caluinus eandē
 mecum Christi Domini in Cœna sua præsentiam pas-
 sim in omnibus scriptis suis agnoscit, dum nos arcana
 spiritus sancti uirtute ad Christum Dominum subue-
 ctos per fidem, uitam nostram ex ipsa Corporis Chri-
 sti substantia promanantem in usu Cœnæ haurire do-
 cet.

Christi præsentia
 substantia

legatum pñ
 hg

et. nisi si Erinnyes Vuestphalica Christum Dominū
 à nobis adhuc excludere conetur, dum promanantē
 ex ipsa Corporis Christi substantia uitam nostram in
 Cœna ipsius haurimus: & illis præsentē sistat, adeoq;
 & in pane deglutendum præbeat, sine uita, spiritu
 et gloria ipsius, qui Iudæ instar, Cœnā Domini (quod
 in ipsis est) contaminant, et sua impietate labefactāt.
 Deinde neq; Caluinus à Luthero & Vuestphalicis
 dissentit Ecclesijs, propterea quòd asserunt Christum
 Dominum in Sacramento cōmunionis Corpore suo
 substantialiter adesse (hoc enim cum Caluino, absit
 modo calumnia, cōsentienter omnes agnoscimus) sed
 & à Luthero & à Vuestphali Syncretistis omnes e-
 tiam dissentimus, quòd illi reclamantibus & Scriptu-
 ris, & primæ uæ post Apostolos Ecclesiæ Doctoribus
 omnibus, deniq; non sine manifesta Christi Domini cō-
 tumelia, sacrosanctum illius Corpus (ut illud pani
 Cœnæ siue includant, siue connectant) uita, spiritus
 ac gloria sua spoliant: inq; immensum expandunt;
 et impijs, palamq; flagitiosis hominibus indignissime
 prostituunt. Hæc si non agnoscit Vuestphalus, è libris
 ea suis & suorum expungat, et mox erit concordia.
 Si uerò urgere ista ac propugnare pergit, desinat sim-
 plicioribus fucū facere, quasi ideo sua improbemus,
 quòd ipse asserat, Christum Dominum, in Sacramen-
 to Communionis, Corpore suo substantialiter adesse.
 Et in altera igitur hac nostri accusatione bis menti-
 tur Vuestphalus: & cum me à D. Caluino dissentire
 fingit, & cum falso causam disidij inter se & nos re-
 censet. Mitto hic hominis insulsam arrogātiā, dum
 Caluinum

Caluinum contemptim fraterculum meum uocat: quasi ipse tantus sit, cuius censuræ orbis uniuersus euestigio subscribat. At uerò notior est orbi iam Domini Caluini eruditio, integritas ac fides, quæ ut Vuestphalica Erinnyis morsibus ac latratu obscurari possit. Et me adeò non pudet fraternæ cum ipso societatis et cõiunctionis, ut eam mihi in præcipua hic scælicitatis meæ parte libenter ponam. Sed intueatur Vuestphalus suos paterculos, quorum titulos perpetuò crepat, quibus si Postillas modò uulgares adimas, et maledicentiæ frena adstringas, nihil serè superest, quod in medium adferre possint. ¶ Quid quod se suis ipsemet uerbis mendacijs coarguit: dum me eodẽ penè oris sui flatu, et resipiscere, et in cœno rursus meo (scilicet) hærere ait? Si resipisco, quomodo in cœno hæreo? Aut quomodo hæreo, si resipiscere uideo: sed addit conditionem homo cautus: Si solis (inquit) uerbis intendas, miraberis etc. At uerò si uerba mea eiusmodi sunt uisa Vuestphalo ipsi, ut in eam (quam ipse somniat) admirationem uel ipsummet uel alios inducere possint: quo pacto (obsecro) simul et admiratur, me aut mecum pugnare, aut errorem meum PLANE retractare: et interim pronunciat, me in cœno meo hærere? Hoc nimirum inflauit tanto ueritatis assertori Propheticus ipsius spiritus, ut simul et admiretur meliora scilicet, et deteriora nihilominus affirmet: hoc est, ut se utrobique nugari ac mœtiri ostendat. illud præclarum est, quod suam doctrinam, meliorem sententiã uocat. hoc scilicet nemo credet, nisi ex Vuestphalo audiatur: aut nemo rursus negabit, si id
Vuestphalus

Vuestphalus affirmet: qui sese alioqui tot simul Gigātibus (ut iactat) Sacramentarijs (pro zeli sui, hoc est impudentis arrogantiae suae, magnitudine) opponere non dubitauit. Quasi non satis iam sit testatum orbi, quare doctrinam ipsius & syncretistarum suorū omnium improbemus. Sed & hoc suam uanitatem prōdit Vuestphalus, quòd si quis uerbis meis intendat, aliud de me cogitaturus sit, quàm si ea obseruet, quae & praeimitto, & aliquoties repeto, & bis item terq; demum etiam addo. quasi quis aut uerbis meis intendere dicendus sit, qui uel non uidet, uel non uult uidere, quod uerbis expressis praeimitto, aliquoties repeto, bisq; ac ter demum addo: aut haec alioqui obseruare possit, nisi uerbis meis intēdat. nisi quòd ita scurriliter nugari maluit Atlas Saxonicus, quàm tacere: cum quod diceret, aliud non habebat.

Filio Dei placuit Cœnā suam cōsistere duabus rebus, terrena & cœlesti: & hanc per illam distribuere, hoc est, Corpus & sanguinem suum dare in alimonia Ecclesiae suae, cum pane & uino. Ille Ecclesiam suam alligauit suo uerbo, ordinatione, & mandato ad sumēdum panem & uinum: & cum his corpus & sanguinem suum.

Quae de filio Dei hic dicit, partim agnoscimus, partim negamus. fatemur, et semper professi sumus, Cœnam Domini duabus rebus constare, terrena & cœlesti: nempe externo ac sensibile Cœnae signo; externa

terna (inquā) ac sensibili panis & poculi Cœnæ partē
 cipatiōe, qualē Christus instituit, dum ait, Hoc facite:
 et interna per fidē in nostris animis (spiritu sancto au-
 tore) corporis & sanguinis Christi communione. Sed
 negamus, per panem Cœnæ ac poculum ipsum, distri-
 bui corpus ipsum & sanguinem Christi: hoc enim nō
 habetur in Christi institutione. Hanc igitur per Panē,
 seu in Pane, siue sub Pane (re inquam terrena) rei
 cœlestis, nempe Corporis Christi, manibus Ministrī
 distributionem, probet Vuestphalus, si doctrinā suā
 approbare uelit: particulasq; (PER & CUM) non
 confundat. Alioqui nihil facit ad doctrinæ suæ confir-
 mationem, si (quod nunquam negauimus) Corpus
 & sanguinem Christi, cum Pane & uino Cœnæ, Ec-
 clesiæ ueræ suæ, hoc est, fidelium cœtui, dari dicamus.
 Item si fateamur, de quo nunquam dubitauimus: nem-
 pe filium Dei ita alligasse suam Ecclesiam, ad sumen-
 dum panem & uinum Cœnæ suæ mysticæ, uerbo, or-
 dinatione, & mandato suo: ut cum his simul etiam
 sumat (per fidem) ipsum Corpus & Sanguinem i-
 psiū. Non enim efficitur, ut si id fateamur, Vuestpha-
 licam simul etiam, siue localem, siue immensam Cor-
 poris Christi, in Pane, aut sub Pane Cœnæ præsentia,
 & communem pijs pariter atq; impijs eius participa-
 tionem protinus agnoscamus. Nimirum facilius est
 Vuestphalo, quæ sunt cōfessa, urgere, quàm cōtrouer-
 sa probare: ne, etsi nihil agat, nihil interim agere
 uideatur.

Non declassa. ³⁰ Calumniose igitur La-
 fcus

scus nos accusat, usum Coenæ alligari à nobis elementis terrenis. Auget etiã sceleratam calumniam, dum falso adfingit exclusiuam, nos solummodo alligare elementis. Non enim ponimus Sacramenti usum in solius panis & uini sumptione, nec quidem in sola corporali manducatione: sed coniunctim in ijs fideliter faciendis, quæ Dominus facere iussit, dicens: Accipite, edite, hoc est corpus meum: hoc facite in mei commemorationem.

tur maledicendo Erinnyes Vuestphalica, & sui similes uideri omnes cupit. Cũq; nullum mentienti calumniandi que omnia, neq; modum, neq; finem habeat: eandem notã inspergere nobis pari impudentia conatur. Calumniã uocat, quod ab ipso et suis, usum Coenæ terrenis elementis alliga-

ri dico. Et sceleratam hanc calumniam augeri adhuc clamat, dum ei falso exclusiuam uocem (SOLVM-MODO) adfingo. Audiatur igitur homo uerax scilicet, qui nos sceleratæ calumniæ accusat. An non eum esse uerum Coenæ usum fatetur, si in Coena, corpori & sanguini Christi uerè participemus? An item non uerè participant, quicumq; in Coena panis & uino participant: si quidem panis ipsi ac uino, realiter & corporaliter insint, uel subsint, uel adsint, corpus & sanguis Christi? Hæc duo ego à Vuestphalo aut negari, aut agnosci uelim. Quorum si prius neget, res illi cū Paulo apostolo, non mecum erit, qui panem quæ frangimus,

gimus, communionem corporis: & calicem quo lau-
 des celebramus, communionem sanguinis esse docet.
 Si concedat: simul etiam fatebitur, usum Cœnæ con-
 sistere potissimum in corporis et sanguinis Christi par-
 ticipatione. Rursum si posterius neget: secum ipse pi-
 gnabit in communi illa pijs pariter atq; impijs cor-
 poris & sanguinis Christi in Cœnæ usu participatio-
 ne. Si uerò agnoscit: iam ostendat, quomodo se non i-
 psemet ei culpæ inuoluat, qua nos illum teneri dici-
 mus, ut nos calumniæ, & quidem sceleratæ accuset.
 Sic enim ratiocinamur. Quisquis legitimum Cœnæ
usum constituit in uera potissimum ueri corporis &
sanguinis Christi participatione, & ueram rursus ue-
ri etiam corporis & sanguinis Christi participatio-
nem constituit in panis duntaxat ipsius et poculi Cœ-
næ externa (sine fide) sumptione: is sanè iam legiti-
num Cœnæ usum eadem simul opera alligat ad ter-
rena Cœnæ elementa tantum, nempe panem & ui-
num. Vuestphalus & sui (dum pani & uino, quæ
terrena sunt elementa proculdubiò, corpus ipsum
& sanguinem Christi uerum, realiter ac corporali-
ter ita aut inesse, aut subesse, aut adesse docent, ut uel
in pane ipso ac poculo Cœnæ, uel sub pane ac pocu-
lo, uel per panem ac poculum, Ministri ipsius mani-
bus, pijs pariter atq; impijs distribui, atq; à pijs simul
item ac impijs ore carnali, etiam sine fide, percipi cõ-
tendât) ipsam haud dubiè corporis & sanguinis Chri-
sti participationem constituunt (quod in ipsis est) in
sola externa illa (etiam sine fide) panis & poculi
Cœnæ (terrenorum alioqui elementorum) è Mini-
 stri

stri manibus participatione. Ergo Vuestphalus & sui (dum pani ipsi & uino Coenae, &c.) eadem sanè opera alligat omnino legitimum Coenae usum ad terrena illius elementa: nempe panem & uinum. Expediat se hinc Vuestphalus. Aut intelligat, non equidè nos, sed seipsum teneri culpa sceleratæ atq; mendacis calumniæ: quam nobis falso & impudenter impingit. Et conatur ipse quidem se expedire: sed ita id facit, ut semetipsum ei culpæ inuoluat, qua se liberare conatur. Ait se usum Sacramenti non ponere in solius panis & uini sumptione: ac ne in corporali quidem sola manducatione: sed in ijs coniunctim faciendis, idq; fideliter, quæ Dominus facere iussit. cum à nobis non equidem ideò accusetur, quasi separatim in corporali solummodo aut panis solius aut corporis ac sanguinis Christi sumptione usum sacramenti ponat: sed quòd & panis simul ac uini, & corporis item ac sanguinis Christi coniunctim, corporalem participationem, in usu Sacramenti constituat: atq; huic suo somnio obtendat Dominicam institutionem, in qua nihil huius cõonstrari potest. In tota enim Christi Domini institutione nusquam docemur, corpus & sanguinem ipsius CORPORALITER ita aut inesse, aut subesse, aut adesse terrenis Coenae elementis, panem inquam et uino: ut in illis, aut sub illis, aut per illa, Ministris manibus, CORPORALITER porrigi ac distribui, ac proinde à pijs pariter atq; impijs percipi CORPORALITER aut debeant, aut possint ullo modo. Deinde si CORPORALIS duntaxat coniunctim, panis & corporis Christi manducatio ad usum

Sacramēti sine fide Vuestphalo satis est, in Cœnæ usu: iam ipsemet declarat, se in usu Sacramentorum fidē non requirere ullo modo: ac proinde se dissentire à Confessione Augustana, in qua hæc doctrina Pharisaismi damnatur. Si uerò illi satis nō est in Cœnæ usu, sola CORPORALIS manducatio: tum secū ipse pugnabit, in communi illa pijs simul atq; impijs corporis Christi manducatione. fides enim non modò non requirit CORPORALEM ullam siue præsentiam, siue manducationem, sed eam ne admittit quidē. Deligat sibi Vuestphalus igitur, secum ne ipse, an uerò cū Augustana Confessione pugnare malit.

3^r

Ita iā Vuestphali animū occupauit pdigiosa illa de corporis Christi ubiqueitate imaginatio, ut et se quoq; ubi que esse somniet: & in se dictū putet quodquid abuis in alios dicitur. Mihi sane nō cum Vuestphalo tantū res est, Sacramētariae controuersie nomine: & certè de

Improbè etiam onerat nos tetro mendacio: nos ideo dicere, Sacramētarios ab Augustana Confessione dissentire, quòd agnoscere nolint, Christi corp^o in immēsum expandi, seu extendi. fides nostra ex elaro & infallibili uerbo Dei est: Christum non in uno loco, sed ubiq; sedere ad dexteram Patris omnipotentis, ac iuxta ueritatem promissionis suæ adesse in medio duorum uel trium, uel plurium collectorum in nomine eius. Et secundum

dum uerissima uerba sua, Vuestphalo non
 Corpus & sanguinem suū multū cogitaba-
 dare, in communionē Cœ- mus, cū Purgatio-
 næ, ubicunq; ritè ex man- nē nostrā scribe-
 dato eius peragitur. Nec remus. Vnde igitur
 tantum spiritualiter, nec nouit Vuest-
 sola diuinitate, sed etiam phalus, se impro-
 Corpore suo & sanguine bē à nobis tetro
 adesse & pascere suam Ec- mendacio onera-
 clesiam. ri? nisi si ipse sub

suo clipeo tutos fore omnes putat, Aiakis instar, q postea correptus furijs, in pecudes (loco hominū) se uie-
 bat. Sed esto, de Vuestphalo id scripserim. An nō Vuest-
 phalus eandē uult uideri doctrinā suā cū Augustana
 Confessione? sic ut q ab ipso dissentiūt, ab Augustana
 etiā Cōfessione dissentire omnes clamet? An rursum nō
 tnetur ille immensam ubiq; corporis Christi præsen-
 tiā, quā nos ex professo oppugnamus? Quatenus igitur
 immensam illā ubiq; corporis Christi præsentia
 propugnat Vuestphalus, & suā doctrinā cum Augu-
 stana Confessione eandē esse contendit: an non etiam
 ab Augustana Confessione nos dissentire putat, po-
 steaquā ab ipso dissentimus? Si id agnoscit: ubi est te-
 trum illud mendacium, quo se & suos à me improbē
 onerari ait? Si non agnoscit, quomodo suam & Con-
 fessionis Augustanæ doctrinam pro eadem uult habē-
 ri? Aut ergo ne iactet suā cum Confessione August.
 confessionem, nedum ut se illius propugnatorem esse
 somniet: aut tetrum illud improbumq; scilicet (quod
 mihi obtendit) mendacium, in se recidere intelligat

& seipsum improbum ac mendacem calumniatorem
 esse agnoscat, qui nobis impudenter ac maliciose te-
 trum mendacium obtendit. Quod uerò fidem suam,
 claro & infallibili uerbo niti ait, facit more suo; nem-
 pe ut ubi se omnia iam probasse putat, nihil interim
 adferat, quod contra nos faciat. Nobis nulla est con-
 trouersia de Christi Domini hypostasi seu persona:
 quem iuxta naturæ diuinæ proprietatē, cum Deo Pa-
 tre & Spiritu sancto omnia explere, omnia ubiq; su-
 stentare & gubernare non dubitamus. Sed res nobis
 est de corporis humani proprietate in Christo. Nihil
 igitur aduersum nos agit Vuestphalus, dum Christū
 Dominum, semper & ubiq; in duorum aut trium uel
 plurium medio reuera adesse dicit. Multo minus au-
 tem cōtra nos facit, quod addit, Christum Dominū
 in communionē Cœnæ, ubicunq; ritè peragitur, dare
 suis omnibus corpus & sanguinē suum: adesseq; cor-
 pore ipso & sanguine suo reuera suæ Cœnæ, & pa-
 scere suam Ecclesiam. Nunquam enim id negauimus.
 Sed his omnibus non effici ea dicimus, quorum nomi-
 ne accusamur: nempe ut ipsam corporis & sanguinis
 Christi naturalis substantiā, in pane ipso, aut sub pa-
 ne Cœnæ esse: panēq; ipso per manus Ministri exhi-
 beri porrigiq; atq; ore carnali à pijs pariter atq; im-
 pijs percipi credam⁹. Horū nihil (inq;) à Vuestphalo
 doceri adhuc uidemus: etiamsi nescio quos triūphos
 iam sibi, & nescio quæ encomia ipsemet decernat.

32

Mirum uide-
 ri posset. hæc à

Hæc docere & credere,
 est istis calumniatoribus,
 corpus

corpus Christi expandere, seu extendere per cœlū & terram. Scimus eum semel expansum & extēsum in cruce, non amplius expandi neque extendi Corpus eius immortale & gloriosum sedēs ad dexteram Dei.

Ita cum nihil aliud hic agat, quàm mētiatur ipsemct, & calumnijs suis deprauare nostra omnia conetur, calumniæ nos accusat. Toties iam testati sumus, nos & credidisse semper, & docuisse, ea omnia, quorum nomine se à nobis hic per calumniam accusari fingit: ut qui modò nostra legerūt, facile uidere possint, longè aliam esse causam, propter quam nos ab ipso, Christi Domini corpus in immensum expandi dicimus. Neq; enim propterea id facimus, quòd ipse Christi Dominum, in medio duorum trium ue, aut plurium (in nomine eius collectorum) reuera adesse, quòd item corpore & sanguine suo illū in Cœna sua presentem esse, & eodem ipso corpore ac sanguine suo Ecclesiam suam pascere affirmat: sed quòd statuere cum suis conatur, immensam quandam corporis & sanguinis Christi, in pane, aut sub pane Cœnæ delitescentiam: & CORPORALEM eorum per manus Ministri porrectionem: CORPORALEM item, & pijs pariter & impijs, è Ministri manibus, ORB CARNALI eorum participationem. Hæc enim sine prodigiosa illa (cuius Tertullianus quoq; meminit)

f 3 corporis

Vuestphalo ita dici, nisi suam ipsemet impudentiam, atq; effrontē prorsus mentendi libidinem toti orbi testatā abunde Scriptis suis reddidisset.

corporis Christi in immensum distractione seu expansione constitui non possunt. Quare si hæc docet Vuestphalus cum suis, non equidem calumniatur, sed uerè dicimus, ab ipso & suis Syncretistis, corpus Christi Domini in immensum expandi seu extendi: doctrinamq; hæc accusamus, quòd & Scripturis ipsis & unanimi catholica Ecclesie menti atq; consensui manifestè repugnet. Si uerò hæc iam non docet Vuestphalus, nos quoq; multò libentissimè nostram de illo sententiam mutabimus: sed nulla interim calumnie culpa tenebimur, quòd ipsum de ijs accusamus, quæ in eius & suorum scriptis passim leguntur. Aut igitur ea ipsa proferat ingenuè, atq; etiam approbet Vuestphalus, non autem uersutè alia obtendat, si me calumnie conuincere uolet: aut desinat nos calumnie falso insinulare, quam commòstrare non potest. Quæ de expansione extensione uel in cruce somniat, ad me nihil pertinent: nisi si Erinny ipsius perinde est, siue in cruce humanis manibus, siue in immensum, noua quadam imaginatione, Christi Domini corpus expandi, extendi uel dicatur. Quanquam haud scio utrum sit grauius, in cruce ne denuò, immortale & gloriosum, sedens ad dexteram Dei, corpus Christi Domini expandere uelle: an uerò illud uita gloriaq; sua cælesti, spirituq; iterum suo uiuifico spoliare, ut impijs & infidelibus, in cibum oris carnalis prostitui possit. Quæ interim in re alios iudicare malim.

33

Imò uerò Vuestphalus sui simi-

Similiter deprauat locum
Cyrilli, ubi scribit, nos nō
sola

folia fide & charitate Christo spiritualiter coniungi, sed Corporaliter quoque cōmunicatione CARNIS suæ Christum in nobis habitare. Item, Christum in nobis esse participatione naturali.

34

Lascus eludit eius sententiam hac conficta glossa sua. ait, Cyrillum ostendere uelle. Cœnæ testimonio doceri, nos Christo, & illum nobis uicissim, non solum spiritualiter, sed naturæ humanæ participatione coniunctum esse.

demittere noluit Propheticus Vuestphali spiritus. ni mirum illi satis est, de suo tripode pronunciaffe, locū Cyrilli à me deprauatum esse: ex quo ille tamē aduersum nos nihil omnino proferre potest. Agnosco meā interpretationē, sed non ex me ipso confictam, quemadmodum iste impostor somniat: uerū ex ipsiusmet Cyrilli uerbis petitam & collectā, quibus ille seipsum explicat. dum eodem ipso loco paulo post uerbis expressis testatur, eam Christi nobiscum cōmunionem, iuxta quam in nobis CORPORALITER CARNIS etiam COMMVNIONE habitat, cōstare potissi-

lis esse pergit, et in falso accusando me, & in locis Veterum detorquendis. Et quoniam utroq; hoc simul Paragrapho, deprauata me. Cyrilli doctrinæ insinuat: ad utrumq; si mul etiam respōdebo. Si locum Cyrilli deprauo: proferat uerba que citato Cyrilli in Apologia loco deprauo. Sed huc sese

mum nature nostræ IDENTITATE. Iam si pro-
 pter nature nostræ IDENTITATEM, CORPO-
 RALITER Christus in nobis habitat: & nature in
 Christo nostræ IDENTITAS non alia re constat, q̄
 VERBI INCARNATIONE, quemadmodum Ioan-
 nes docet (VERBUM incarnatum est, & domiciliū
 seu tabernaculum suum constituit IN NOBIS) o-
 stendat Vuestphalus, qua parte à me locus hic Cyrilli
 deprauetur. Aut enim negare illum oportet, fontem
 IDENTITATIS nature nostræ in Christo, situm
 esse in VERBI incarnatione: quod quidē Erinny sue
 permittimus. Aut si id non neget, tum sanè suam ipse
 mendacē impudentiā prodet, dum à me locum Cyril-
 li depruari affirmat: quia quod ille nature in Chri-
 sto nostræ IDENTITATI disertè tribuit, id ego re-
 ferendum esse doceo ad fontem ipsum huius IDEM-
 TATIS: ipsam (inquam) VERBI INCARNA-
 TIONEM.

35

Et hic quia u-
 troq; sequenti Pa-
 ragrapho de lo-
 co Cyrilli eodem
 loquitur, ad u-
 trumq; simul ca-
 tiā respondebo.
 Ostendi iam, Cy-
 rillum, in expli-
 canda Euangeli-
 ca illa vitis &

Perspicuè satis à Cyril-
 lo scripta de Eucharistia,
 detorquentur ab isto ad e-
 ius incarnationem. 1 Cy-
 rillus enim non loquitur
 de participatione naturali,
 qua Christus factus est par-
 ticeps nostræ naturæ, cum
 uerus homo natus est ex
 Maria uirgine, de qua Apo-
 stolus ait, Christum com-
 municasse

municasse carni & sanguini: sed de participatione, qua nos illi coniungimur, & ipse in nobis habitat. Non quid Christi incarnationis, sed quid cōmunio corporis & sanguinis Christi, quæ sumimus in Eucharistia, in nobis efficiat, docet.

36

Non dicit, nos Cœnæ testimonio doceri, nos Christo coniunctos esse, & illū uicissim nobis naturæ humanæ participatione: sed uirtutem mysticæ benedictionis facere corporaliter quoq; Christum (communicatione carnis) in nobis habitare: suo corpore (per communionem mysticā) credētes benedicere, & secum inter nos unum corpus efficere. Quia unū omnes panem manducamus, nos omnes unum corpus effici. Propterea nos esse corpus et membra Christi, quia per hanc benedictionem mysterij, ipsum filiū

palmitum similitudine, corporalem Christi in nobis habitationē, quatenus illā ad nostræ in Christo naturæ identitatem refert, eadem sanè opera ad ipsam quoq; uerbi Incarnationem retulisse. Negareq; nō potest Vuestphal⁹, Cyrillum toto illo loco hoc imprimis agere, ut eorum errorem refutet, qui hac uitis & palmitū similitudine abutuntur, ad negandam naturalem Christi nobiscum in carne nostra communionem, seu societatem. Quæ uerò de uini panis in Cœna participatio-

f s ne,

ne, deq; mystica
benedictiōis uir
tute addit, hæc
nō alio sine indu
ci, quā ad tra
ditæ iam doctri-

Dei suscipimus. Si quis ear
nem Christi recipit, neces
se esse ut cum ipso coniun
gatur: ut Christus in ipso,
& ipse in Christo reperia
tur.

na (sub uitis & palmitum similitudine) confirma
tionem, de naturali Christi nobiscum in carne nostra
communione: facile id perspiciet, quisquis locum Cy
rilli illam totum legerit, ac propius inspexerit. Quid
igitur? Egōne, quæ à Cyrillo de Eucharistia scripta
sunt, aliò quā oportet detorqueo, dum additam do
ctrinæ confirmationem ex Cœnæ mysterio, de natu
rali nobiscum Christi Domini in carne nostra com
munionem, eōdem refero, quo autor ipsemet doctrinā
suam referendam esse docet, nempe ad naturæ nostræ
humanæ identitatem, quæ fontem ipsum atque origi
nem suam habet proculdubio in ipsa VERBI incar
natione? An uerò Vuestphalus potius, qui in Erin
nys suæ gratiam, additā ex Cœnæ mysterio doctrinæ
cōfirmationē, aliò defletere conatur, q̄ autor ipse fa
ciat: nempe, non ad cœptam in VERBI incarnatione
naturalem illius nobiscum in carne nostra identita
tem, sed ad nouam quandam Mysticæ benedictionis
coniunctionem? quasi illa benedictio id tum demum
efficiat, ut nobis Christus naturæ identitate in carne
nostra coniungatur: ac non potius uim, fructum, ac
dignitatem, dudum alioqui cœptæ Christi nobiscum,
& nostræ cum Christo, tam spiritualis quā natura
lis communionis exprimat, animisq; nostris (spiritu
sancto

sancto autore) infigat, ob oculos illam (iuxta rationem Sacramentorum) ponat, & toti Ecclesie (ex Christi institutione) comendat. Sed iam Vuestphalici spiritus acumen in eius argumentationibus intueamur. ¶ Prima ipsius ratio est igitur, qua locum Cyrilli à me deprauari affirmat. Ait enim, Cyrillum citato in Apologia loco, non de ea communione nostra cum Christo loqui, qua se ille nobis humanae nostrae naturae in carne nostra participatione coniunxit: sed qua nos illi coniungimur, uirtute Mystica benedictionis in Coena, ipseque habitat in nobis. Hic porro scire ego à Vuestphalo ante omnia uelim, an qua parte Christus in nobis corporaliter habitat, et quidem carnis communione (quemadmodum Cyrillus ipse loquitur) non tam nos sibi, quam se nobis potius coniunctum esse testatur: quemadmodum nos sibi quoque uicissim coniunctos esse docet, dum nos in se manere ait. Ad si negat, ostendat, cur duplicem nobis rationem constituit Christus Dominus, suae nobiscum et nostrae seculi societatis siue communionis: nempe ut et ipse in nobis habitet, et nos in illo: id ostendat inquam, praesertim cum Cyrillus eo ipso loco disertè loquatur de utraque hac pariter ratione societatis & communionis nostrae cum Christo, quatenus uidelicet & ipse nobis coniunctus est, & nos sibi uicissim coniunxit. Denique & alteram ab altera ita discernat, ut quatenus nos sibi coniunxit Christus Dominus, Spiritualem esse doceat nostri cum Christo communionem: quatenus uero se nobis carnis societate coniunxit, CORPORALITER, naturali societate illum nobis coniunctum esse, inquam nobis,

iuxta

Ioan. 1. iuxta Ioānis testimoniū, hoc est in carne nostra, pro-
 pter NATVRÆ IDENTITATEM habitare affir-
 met. Præstat autem uerba ipsa Cyrilli adscribere,
 de utraq; hac ratione cōmunionis nostræ cum Chri-
 sto: nempe spiritali, qua nos sibi cōiunxit: & COR-
 PORALI, qua nobis carnis societate coniunctus, ha-
 bitat in nobis. De priorē igitur sic ait in ipso citati
 in Apologia capitis initio: Ego sum uitis uera, &c.
 » Ut quantum oporteat inherere sibi, & ab eo pendē-
 » re, & quantum nobis hoc prodest ostenderet, uitem
 » se ipsum exempli ratione, & palmites affixos in eo,
 » credentes appellauit: Qui PARTICIPATIONE
 » SPIRITVS, PER QVEM Saluatori coniungimur,
 » naturæ suæ communicamus. Audimus ecce ab ipso
 Cyrillo nostræ cum Christo coniunctionis rationem:
 nempe nos Christo inherere, à Christo pendere,
 Christo coniungi per spiritum, illius participatione.
 » Rursum uerò mox idē Cyrillus: Efficimur aut, ut ita
 » dicā (inquit) de genere suo, DIGNITATEM ado-
 » ptionis filiorum Dei ab eo consequuti. Qui enim
 1. Cor. 6. Domino (ut ait Paulus) adhæret, unus spiritus est cū
 » eo. Ac rursus paulo post: Quemadmodum radix
 » (inquit) QUALITATEM suam palmitibus mittit:
 » sic unigenitus Dei Filius, Patris & suæ naturæ AF-
 » FINITATEM (ut ita dicā) SPIRITV DATO
 » sanctis largitur, per fidem & sanctitatem ei coniu-
 » ctis, &c. Ex his sanè quæ recitauī Cyrilli uerbis per-
 spicuum est, nostram cum Christo societate seu com-
 munionē, quatenus illi nos cōiuncti sumus, non equi-
 dem CORPORALEM, quæ carnis cōiunctione con-
 stet,

stet, sed SPIRITVALEM à Cyrillo uocari. Discretè enim ait Cyrillus, nos per fidem et sanctitatem, nõ autem corporaliter carnis cõmunionem, Christo coniungi: dato nimirum nobis spiritu suo, & paternæ illum & suæ DIVINÆ naturæ AFFINITATEM nobis largiri, atq; ita nos sibi coniungere, ut per datum nobis spiritum suum, & ipse sit in nobis, & nos in illo, quemadmodum Ioannes docet. Hactenus Cy- I. Ioan. 4.
rillus de spirituali nostra cū Christo Domino societate, seu cõmunionem. De Corporali uerò Christi nobiscum et nostra cum illo communionem, docet, carnis illam, non autem spiritus participationem constare.

Ait enim (id quod Vuestphalus quoq; agnoscit) Christū non spiritualiter tantū, quatenus sibi nos coniungit per suum spiritum: sed corporaliter etiam, carnis uidelicet participationem, nobis ita coniunctum esse, ut & ipse in nobis maneat, & nos in ipso. Deinde paulo post exponit, eam ipsam CORPORALEM Christi nobiscum in carne communionem, constare humane nostræ naturæ per Christū assũptæ IDENTITATE. Verba Cyrilli sic habent: An nõ cõueniẽter dici potest, uitẽ, humanitatẽ eius esse, & nos palmitẽ, PROPTER NATVRÆ IDENTITATEM? Eiusdem enim naturæ sunt, uitis & palmitẽ (humana proculdubio, quatenus uitẽ humanitatẽ esse docet.) Ita & spiritualiter & corporaliter, nos palmitẽ, & Christus uitis est. Hæc ita Cyrillus de CORPORALI Christi nobiscum per carnis societate cõmunionem. Hic igitur scire uelim, ubi nam Vuestphalus originẽ ac fontẽ ipsum constituat nostræ huius

CORPORALIS (iuxta naturæ nostræ humanæ IDENTITATEM, cum Christo Domino, et illius nobiscum coniunctionis. Cyrillus sanè eodem ipso capite, et alibi multò adhuc luculentius, eam originem, causam, ac fontè esse agnoscit CORPORALIS istius nostræ cum Christo communionis: quòd unigeniti caro IN NOBIS facta sit uitaæ caro: posteaquã ui-

Ioan. i. delictet VERBUM Deus, facta ex carne nostra caro, in nobis habitare cœpit. Hoc si Vuestphalus agnoscit: qua fronte negat, Cyrillum (citato in Apologia capite) loqui de ea Christi nobiscum CORPORALI communionē: qua caro unigeniti, facta est IN NOBIS (assumpta naturæ nostræ identitate) uitæ caro, p VERBI (in quo uita erat) incarnationē? cum Cyrillus expressè dicat, Christum Dominū esse uitē nostram, et nos ipsius palmites, non tantum spiritualiter, propter spiritus sui participationē, per quem nos ille sibi cōiunxit: neq; item propter datam nobis ab ipso Paternæ, et suæ pariter Diuinæ naturæ affinitatem: sed corporaliter etiam, propter humanæ nostræ (in carne nostra) naturæ identitatē? Si negat: ostendat CORPORALEM Christi nobiscum in humanæ nostræ naturæ identitate cōmunionem, extra VERBI incarnationem. Imò uerò ostēdat, quomodo nos sibi Christus (qualicunq; tandem societate) coniunxisset, si non prius nobis ipse naturæ humanæ nostræ participatione, per suam alioqui incarnationē coniunctus fuisset. Quo pacto (inquã) nos, carnem è carne sua fecisset: si non prius ipse caro de carne nostra (per suã incarnationem) factus fuisset?

set? Quo pacto nos in se ad uitam eternam transferre, atq; ad dexteram Patris sui secū in coelo collocare potuisset: nisi prius ad nos ipse descendisset, morteq; sua innocentissima omnem peccati nostri culpam & condemnationem expiasset? Ad extremum ostendat Vuestphalus, quo pacto mori poterat Christus, ut nos sibi in uita gloriaq; sua coniungeret: si non ut mori posset, carnem nostram ex matre uirgine induisset. Scilicet, iuxta Vuestphalum, descendere non oportebat Christum, ut rursus ascenderet, nosq; secum unā in altū subueheret: neq; iterum mori illum necesse erat, ut nos à morte liberatos, secum unā in gloriā adduceret. Sed aliud profert Vuestphalus, nempe Cyrillum hoc loco agere de ea nostra cum Christo cōmunionē, qua illi (uirtute Mystice benedictionis) in cœna coniungimur, ipseq; habitat in nobis. Et hic igitur Vuestphalicā in uerbis Cyrilli collectionē obseruemus. Cyrillus toto eo capite id potissimum agit, ut doceat uitis & palmitum similitudine cōmendari nobis & spirituales, et corporalem Christi nobiscū in carne nostra cōmunionem. Utq; id uerum esse ostendat, adfert probationē eiusdem ipsius, nō autem alterius ullius doctrine, ex Cœnæ Dominicæ institutione: nempe Christum Dominum (ut iam est dictū) & spiritualiter et corporaliter esse uitem nostrā, & nos palmites ipsius: hoc est, non spiritus tantū participatione, Diuinæq; naturæ donata nobis affinitate, sed corporali etiā naturæ nostræ humanæ identitate, in carne nostra. Vuestphalus autem non hanc doctrinam confirmari à Cyrillo contendit, inducta eius

confir.

confirmatione ex Cœnæ Dominicæ institutione: sed
 aliã, eamq; diuersam tradi. Ait enim, hoc Cyrilli loco
 non agi, de corporali illa coniunctione Christi nobi-
 scum, iuxta naturæ humanæ ipsius nobiscũ (in car-
 ne nostra) identitatẽ, institutã in VERBI incarna-
 tione, etiamsi illã Cyrillus uerbis expressis urgeat: sed
 doceri duntaxat, quod communio corporis & san-
 guinis Christi sumpti in cœna, in nobis efficiat, etiãsi
 hæc uerba apud Cyrillum citato loco (in sensu præ-
 sertim Vuestphalico) nusquam legantur. neq; enim
 habetur apud Cyrillum illic, quid sumpti in pane ip-
 so, aut sub pane, seu per panem è ministri ipsius
 in cœna, corporis & sanguinis communio (hoc est
 distributio) efficiat quemadmodum Vuestphalus fin-
 git: sed habetur, quid uirtus mysticæ benedictionis
 in nobis efficiat in cœna. Ego igitur uerba Cyrilli a-
 liò quàm oportet (si Vuestphalo placet) detorqueo,
 qui in inducta ex cœnæ institutione, doctrinæ confir-
 matione, de uitis & palmitum similitudine, illam
 comprobari dico: Vuestphalus autem, fidelis erit
 Cyrilli interpretes scilicet, qui & uerba Cyrilli ipsa
 suis cõmutat, & aliud doceri affirmat in adducta do-
 ctrinæ confirmatione, quàm doctrinã alioqui iã antè
 tradita continebat. Sed uideamus quò se in suis ipsius
 uerbis propriat Erinnyes Vuestphalica, dum de effi-
 cacia cõmunionis, sumpti in cœna corporis & san-
 guinis Christi loquitur: & suis delirijs Cyrilli autori-
 tatẽ obtendit. Cyrillo, Mystica benedictio nõ est ele-
 mentorum cœnæ consecratio ulla, qualem Vuestpha-
 lus in confortæ fidei suæ libello asserit, quæ uidelicet
 consti-

cōsistat in operatiua per Ministrū uerborū ullorū recitatione: sed benedictio mystica idem est Cyrillo, quod tota cœnæ administratio, iuxta Christi institutionē. Ita enim fideles ad mysticā benedictionē accedere ait. Et alibi rursum, Gentes mysticā benedictionis participes factas esse docet. Vocat item alibi mysticam benedictionem, confessionē quandā Dominicæ resurrectionis. Quibus equidem locis perspicuū est, sub uoce mysticæ benedictionis intelligi, non sanè Vuestphalicā uerborum cœnæ consecratoriā recitationem: sed legitimum potius cœnæ totius usum, & administrationem. nisi si Vuestphalus in Erinnyis suæ gratiam, accedere ad mysticam benedictionem idem esse contendat, quod accedere ad cōsecratoriā duntaxat uerborū cœnæ recitationē, sine legitimo interim cœnæ usu. Aut Gentes participes esse doceat, mysticæ benedictionis: recitationem uel solam uerborum cœnæ (etiā si cœnæ nemo participet) putet esse cōfessionem Dominicæ resurrectionis, propterea quod nunc uoce sonora, ac sesquipedali propemodū prolatione decantentur. Nos porrò hanc Vuestphalo Theologiā nō inuidemus: sed cum Cyrillo alijsq; ueteribus, mysticam benedictionem intelligimus, uniuersam cœnæ institutionem, quæ recitationem quidem uerborū cœnæ in se complectitur, sic ut à populo intelligi uerba ipsa possint: sed ut recitatio illa uim ullam cōsecrandi panem & uinum obtineat, id uerò à Christo Domino, eius uel Apostolis, aut primæ uel post illos Ecclesiæ patribus usquā traditū esse negamus: sed Papisticum commentum esse dicimus, inue-

In 20. cap. i
Ioan.
In lib. i. de
Trinitate.
In Io. li. 12.
cap. 58.

Etum ad approbandam idolokatriam Papæ trās-
 stantiationem: quod Vuestphalus, & sui, tueri e-
 tiamnum conantur, ad confirmandam suam delite-
 scentiam corporalem in cœnæ elementis, corporis et
 sanguinis Christi. Vocant quidem Patres, panē cœnæ,
 non iam sanè uulgarē, sed uocatione Dominica sari-
 elicatum panem, id quod nos quoq; semper docui-
 mus. Sed quòd Dominicam uocationem illam consti-
 tuant in theatrica nostri temporis passim uerborum
 cœnæ decantatione, quæ uim consecrandi in se ullam
 contineat, id uerò Vuestphalus ostendat, nos enim id
 in primæuis Ecclesiæ patribus nusquam uidimus: imò
 uerò contrarium planè, infinitis locis uidemus. Sed
 pergit Vuestphalus furijs suis indulgere. Et postquā
 præclare se iam locum Cyrilli exposuisse arbitratur,
 mox addit nouum (sub Cyrilli nomine) capitis sui
 somnium, de quo Cyrillus nunquā cogitauit. Ait uim
 mysticæ benedictionis in cœna à Cyrillo eam cōstitui,
 ut præterquam quòd Christum Dominum corpora-
 liter quoq; in nobis (carnis suæ communionē) habi-
 tare facit (quæ sanè uerba, Cyrilli esse agnoscimus)
 id quoq; efficiat, ut corpore Christi Domini, per my-
 sticā communionē, credentes benedicat: & cum ipso
 in unum corpus uniat. Et ut clarius se prodatur, subdit:
 Nos omnes ideo unū corpus effici, quia unum omnes
 panem sumimus: nos omnes propterea esse corpus
 & membra Christi, quia per hanc BENEDICTIO-
 NEM MYSTERII ipsum filium Dei suscipimus.
 Tandem uerò legem statuit, sibi ipsi aduersariā: oportere cum Christo cōiungi, quisquis carnē eius recipit,
 ut Chri-

ut Christus in ipso, & ipse in Christo inueniatur. Et hic igitur Erinnyum Vuestphalicā obseruemus. Ad primum cuperem id mihi in Cyrilli loco citato demonstrari: nempe, eam esse uim mysticæ benedictionis, ut nos corpore Christi Domini (per mysticam communionem) benedicat. Nam hæc uerba, prædicto toto Cyrilli capite, nusquam extant. Deinde, si ad hunc modum Vuestphalus Cyrillum interpretari uult: explicet ipsemet nobis suam hanc interpretationem, canq; approbet Cyrilli testimonijs. Postremò ostendat, legem quam tulit ueram esse: cui tamen alibi ipsemet reclamationat. Ut interim taceam, inuerti ab illo, Cyrilli (eo loco) ratiocinationem. Cyrillus contra eos disputat, qui spirituales nostri cum Christo coniunctionem (in uitis & palmitum similitudine) agnoscebant: corporalem (in naturæ humanæ nostræ identitate) negabant. Docet igitur, & similitudinis illius Euangelicæ, & cœnæ item Dominicæ testimonio, nos, non spiritali tantum (de qua nulla fuerat controversia) sed naturali etiam (in carne nostra) societate, ita Christo Domino coniunctos esse: ut & ille in nobis maneat, & nos in illo. Vuestphalus autem persuadere conatur, magis urgeri à Cyrillo (eo loco) spirituales nostram, quam corporalem cum Christo Domino, seu naturalem communionem: quasi Cyrilli aduersarij, non tam aliòqui corporali seu naturali, quam potius spiritali nostræ cum Christo Domino coniunctioni reclamassent. Ita nimirum diligenter (eo loco) legit Cyrillum Vuestphalus, ut prorsus inuertat totam illius ratiocinationem: & eius mox

auctoritatē suae ipsius imaginationi obtendat. Vbi uerò hæc apud Cyrillum habentur? nempe, eā esse uim mysticæ benedictionis, in cœnæ Dominicæ usu, ut credentes, corpore Christi, per mysticam communionem benedicantur? ut ideo efficiamur omnes corpus Christi, quia unum panem omnes sumimus? ut ideo simus omnes corpus et membra Christi, quia per illam BENEDICTIONEM MYSTERII, ipsum filium Dei suscipimus? Hæc (inquā) nobis à Vuestphalo, citato in Apologia Cyrilli loco cōmonstrari uellemus. Esto autē, dixerit aliquid eiusmodi Cyrillus: An protinus ita iā intelligendus erit, ut à Vuestphalo exponitur? An uocē benedictionis ita intelligem⁹, ut eam Vuestphalus uult intelligi? de qua iam alioqui dictum est paulo antea. Quid autem est Vuestphalo, Mystica communio in Cœnā Domini? Cyrillus, in Cœnā & spiritualem & corporalem nostram cum Christo communionē complectitur: Vuestphalus autem uocat Mysticā. Idem est Vuestphalo scilicet, Corporale seu Naturale, & Mysticum? Ita nimirum afflauit hominem Erinnyis ipsius, ut nesciat quid dicat, & secum ipse pugnet. Si mystica est duntaxat Vuestphalo, in Cœnā cōmunio: quo pacto quod mysticum est, ore carnali percipitur, & ad impios pariter ac pios pertinet? quæ tamen est summa uniuersæ Vuestphalicæ theologiæ. An non quod mysticum est, idem quoq; & spirituale sit necesse est? An item quod spirituale est, ore carnali percipitur, & ad impios pertinet? nisi si Vuestphalus, quod est spirituale, ad Spiritum sanctum referri nolit: ne illud fidei potius, quàm carnali

carnali ore percipi oportere, ac proinde ad impios nihil pertinere, fateri cogatur: reſq; ipſa declarat, ſe in eadem hæreſi totum hæerere, quam in nobis tantopere deteſtatur. Nobis porro alia longè eſt corporalis, ſeu naturalis: alia uerò myſtica, ſeu ſpiritualis Chriſti nobiſcum, & noſtra cum illo communio. nimirum naturalis ſeu corporalis ea eſt, qua filius Dei ſe nobis, noſq; ſibi, per NATVRÆ noſtræ in carne noſtra IDENTITATEM re ipſa coniunxit: quemadmodum Cyrillus ipſe teſtatur. Myſtica uerò ſeu ſpiritualis, quam idem ipſe Cyrillus docet, nõ equidem NATVRÆ noſtræ in carne noſtra IDENTITATE conſtare: ſed DIVINÆ potius, & paternæ, & ſuæ NATVRÆ affinitate, quam ille coniunctis ſibi per fidem & ſanctitatē, poſt datum eis Spiritum ſanctum, gratuito (de ſuo proprio) largitur. Eam igitur utranq; communionem noſtram cum Chriſto Domino, ſeu ſocietatem, cõfirmari in animis noſtris, Spiritu ſancto autore: adeoq; & nos in fide illius ad uitam æternam obſignari credimus & docemus, in legitimo Cœnæ Dominicæ uſu, iuxta traditam nobis in Scripturis ſacramentorum omnium (quod ad myſterium illorum præſertim attinet) naturam ac rationē. Sed adhuc maius eſt, quod ſubdit: Nos propterea effici unum corpus cum Chriſto Domino, quod omnes de uno pane Cœnæ participamus. Nos ideo eſſe corpus & membra Chriſti: quia per neſcio cuius myſterij BENEDICTIONEM, ipſum Dei filium ſuſcipimus. Vueſtphalo ſcilicet, ad corpus Chriſti Domini non pertinemus: priuſquam Cœnæ Dominicæ par-

ticipemus. Neque prius membra Christi sumus: quam
 ipsum Dei filium, per BENEDICTIONEM MY-
 STERII suscipiamus. Egregia profectò, et digna pla-
 nè Vuestphalico spiritu consolatio. Equidem si ideo
 efficitur unum corpus cum Christo, quòd in Cœnæ
 usu de uno pane participamus: & si propterea cor-
 pus & membra Christi sumus, quòd tum etiam, per
 mysterij, nescio cuius BENEDICTIONEM, ipsum
 Dei filium suscipiamus: iam neque infantes nostri in
 unum Christi Domini corpus baptizabuntur, neq; si
 delitium liberi sancti nascetur, neque fœdus adeò Dei
 cum Abraham & semine ipsius in æternum ielum, ad
 nos, semenq; nostrum prius pertinebit, nisi si aut uim
 Diuini nobiscum fœderis arctatam esse iam in Chri-
 sto, aut nos à fœdere illo excludi putat Vuestphalus:
 ut neq; iam sit nobis unus Deus (si Vuestphalum au-
 diamus) neq; una Dei cum Patriarchis & Prophe-
 tis Ecclesia, neq; unum baptisma, neq; una fides. Cu-
 ius uerò mysterij benedictionē intelligit, dum de MY-
 STERII BENEDICTIONE loquitur? Si myste-
 rium ipsum benedicatur, in ipso Cœnæ usu, hoc est, o-
 peratiua quadam uerborum recitatione cōsecratur,
 ut iam sanctum sit, quòd alioqui profanū erat: quòd
 nam illud (quæso) tandem est mysterium, quod be-
 nedici docet? Si ipsum Christi Domini corpus intelli-
 git, nos illud ab ipsa iam usq; VERBI incarnatione
 sacrosanctū esse credimus: adeoq; & sanctificans nos
 in se omnes, nedum ut ulla nostra benedictione am-
 plius consecrari quoquo modo aut debeat, aut etiam
 possit. Si uerò sub mysterij nomine elementa Cœnæ
 intelligit,

intelligit, & consecratione sanctum fieri putat, quod in se alioqui profanum erat: ubi nam ei quod terrenum est, locum in Coena ullum relinquet Vuestphalus, ut Eucharistia duabus rebus constet, quemadmodum Irenaeus docet? Certè quatenus aliquid per se terrenum est, hactenus uerè sanctum neq; esse neq; dici potest: multo minus autem ita consecrari ullo nostro opere, ut ex profano seu cõmuni sanctum fiat. Alioqui neq; nos immutationem nostri expectare adhuc oporteret & frustra omnis creatura adhuc congemisceret, ad reuelationem filiorum Dei, si panis ipse, in Coenæ usu sanctus iam fiat, per Ministri consecrationem, siue Vuestphalicam benedictionem. Habeat sibi Vuestphalus igitur, suam istam nescio cuius mysterij benedictionem. Nos carnem nostram, nosq; ad eò totos, in Christo Domino, iam olim sanctificatos per eius incarnationem: iustos item, per absolutè illius erga Patrem suum obedientie in carne nostra communionem, & omnem peccati nostri culpam pariter ac pœnam expiatam modis omnibus esse nõ dubitamus, per mortem ipsius, ac gratuitam eorum omnium quæ ille in assumpto (ex carne nostra) corpore suo uel præstitit, uel promeruit, imputationem. Horum autem omnium certissimum ac salutare obsignaculum, Coenam Domini esse profiteamur: sic ut nos carnem ex carne Christi reuera esse, & ossa ex ossibus eius in animis nostris (dum Coenæ participamus) Christumq; ad eò ipsum totum in nobis, nosq; in ipso esse per fidem (Spiritu sancto autore) efficaciter sentiamus. Quod ipsum alioqui ipsemet Christus Dominus do-

cet esse, edisse carnē suam, & bibisse suum sanguinem
 ad uitam æternam. Atq; hac una carnis suæ uiuifica
 manducatione, unaq; item hac sanguinis potione con
 tentus: luculentissimam nobis addit indiuiduæ nostræ
 secum, & suæ nobiscum societatis seu cōmunionis ac
 uitæ æternæ promissionem. non facturus sanè, si CO
 R
 PORALEM qualemcunq; aliam sui tum potionem,
 tum manducationē, in sua Ecclesia instituere uoluis
 set. Quare & nobis satis est, quod Christo Domino
 satis est: ut in ipso uitam æternam habeamus. Hoc si
 Vuestphalo satis non est: sapiat ille supra Christum,
 dum uolet: nos aliud hic non possumus, quàm dolere
 uicem hominis, & immedicabilem morbum ipsius a
 uersari. Quæ hic de spiritualis duntaxat, & Sacra
 mentalis manducationis discrimine dicuntur, nihil cō
 tra nos faciunt. Et nos enim alteram ab altera ita di
 scernimus: ut alterā externo ac uisibili symbolo pror
 sus carere: alteram uerò externum ac uisibile signum
 (ab ipsomet Christo Domino additum) habere fatea
 mur: nempe mysticam panis ac poculi Cœnæ partici
 pationem. Sed propter additum mysticum illud sym
 bolum, mutari negamus rationem ipsam edendi cor
 poris & bibendi sanguinis Christi: nempe ore fidei,
 non autem ore carnali. in uerbi item promissionibus,
 quæ (fide per spiritum corroborata) apprehendun
 tur: non autem in ipso pane, aut sub pane, quem ore
 carnali (si edi debeat) percipi oportet. Qua de re sa
 tis multa aliàs quoq; & à me, & ab alijs dicta esse pu
 to. Iam quod ad legē ipsius attinet: declarat Vuest
 phalus uerum esse, quod uulgo dici solet: pueros &
 ebrios

ebrios imprudentes nonnunquam ueritatem profiteri. Quod enim aliàs execrandam blasphemiam esse clamabat (digniorē uidelicet, quæ sceptro magistratus retundatur, quàm stylo refutetur) id nunc sibi propugnandum ipsemet, lata hac lege sua suscepit. ni mirum cedere ueritati tandem oportuit nugas Vuestphalicas, è scholasticis præstigijs petitas: ut constaret ab ipso hæc, aut uelut à puero per incogitantiam, aut ab ebrio per Erinnyis suæ impotētiam dicta esse. Atq; utinam id ab illo dictum sit, uelut à puero, non equidem per incogitantiam, sed per salutarem spiritus in corde ipsius repuerascentiam seu regenerationem: id equidem illi uerè et ex animo optarim. Sed metuo ne non faciliè uelit, se eius iam demum blasphemie culpa teneri, quam in me aliàs sceptro Magistratus retundi (homo religiosus) uolebat. Et quidē tanto maiore culpa, quanto grauius est, lata lege sanxisse blasphemiam, non ferendam Magistratui Christiano: quàm illius meminisse duntaxat, per factam de illa questionem, ut ad eam responderetur. Posteaquam uerò iam Vuestphalus meam blasphemiam sua lege ita approbat, ut pronunciet, necesse esse nos cum Christo Domino ita coniungi, ut & ille in nobis inueniatur, & nos in illo: et quidem per eam quæ in Cœnæ usu habetur scilicet mysterij benedictionem, cui Vuestphalus Cyrilli autoritatē frustra alioqui obtendit: uideamus hic primum artes Erinnyis Vuestphalice in uerborum latebris quibus utitur: deinde uerò acumen illius Theologicū obseruemus. Quodq; ad uerba ipsa attinet, si cū Cyrillo sentit Vuestphalus, cur uerbis Cy

illo infuetis loquitur? Cyrillus eam uim mysticæ benedictionis esse docet in Cœnæ usu, ut Christū in nobis, & nos in illo inhabitare faciat: Vuestphalus autem, per mysticam benedictionem Christo nos coniungi affirmat, mystica etiam communionem. Idem est Vuestphalo scilicet, habere in nobis inhabitantē Christum Dominum, & Christo primū omnium coniungi. Quasi non prius & illum nobis, & nos illi coniunctos esse oporteat, quā in nobis inhabitare ipse possit, & nos in ipso. Deinde Cyrillus, sumpto à Cœnā Domini argumento, confirmat doctrinam suam de Christi Domini nobiscū, & nostra uicissim cum ipso, non spiritali tantum (ut iam est dictum) sed naturali etiam siue corporali societate, seu communionem. Vuestphalus autem hic potissimum urget, mysticam duntaxat nostri cum Christo coniunctionem in Cœnæ usu: quasi tunc primū Christo Domino coniungamur, neq; prius ad illum quoquo modo pertineamus. Postremo cum Cyrillus de Christi in nobis habitatione seu mansione loquatur, iuxta Ioannis testimonium: cur Vuestphalus inhabitandi manendiq; uoces, uerbo inueniendi cōmutat? Metuit nimirū Vuestphalus, ne si Christi Domini in nobis, et nostri in illo, diuturnam alioqui inhabitationem statuatur, cōiunctionem suam illam, quam mysterij nescio cuius benedictione constare docet, impugnare uelle uideatur. Quorsum enim urgeretur noua Christi nobiscum, totiesq; Cœnæ usu repetita coniunctio, qualem Vuestphalus imaginatur: si semel nobis coniunctum reuera Christum Dominum, perpetuò in nobis habitare

re ac permanere profiteamur? Maluit igitur Cyrilli
 uerba mutare Vuestphalus, ne secum ipse pugnare
 deprehenderetur: & tamen Cyrilli autoritatem do-
 ctinæ suæ prætexit, ne quid noui dogmatis temerè
 in Ecclesiam inuexisse uideatur. Iam acumen Vuest-
 phali Theologicum paululum etiam intueamur. Ma-
 ius uidetur Vuestphalo, Christum Dominum nobis,
 & nos illi subinde coniungi, etiamsi in nobis manere
 non debeat: quàm si cum semel nobis coniunctū, per-
 petuò iam deinceps in nobis manere atq; inhabitare
 credamus. Et uilis est tanto Prophetæ, perpetua illa
 (quæ fide constat) corporis ac sanguinis Christi par-
 ticipatio, quæ non potest non esse salutaris, ex Christi
 ipsiusmet Domini testimonio: præ ea quæ in pane,
 aut sub pane, seu per panē, Ministri ipsius manibus,
 corporaliter, stas quibusdā temporibus præbetur,
 & ore carnali ad cōdemnationem percipitur, nisi fi-
 des accedat, quemadmodum ipsemet Vuestphalus do-
 cet. Quòd si est exitialis (sine fide) Vuestphalica hæc
 corporis Christi manducatio: nos certè pro illa con-
 tendere nolumus, nedum ut eam Erinny Vuestphali-
 cæ inuideamus. Si uerò fidei accessione id sit, ut saluta-
 ris esse debeat: ostendat Vuestphalus, corporeis id
 ministri manibus porrigi, carnaliq; ore percipi pos-
 se, quod fide, ad salutem, apprehendi debet. Rursum
 si hæc duntaxat in Cœnæ usu fidē requirit Vuest-
 phalus, ut credam⁹ corpus Christi Domini esse reue-
 ra Sic et corporaliter in ipso pane, aut sub pa-
 ne Cœnæ, sic ut ministri manibus corporeis porrigi
 in pane ipso aut sub pane, oreq; carnali edi possit,
 propter

propter consecratoriam uerborum Coenae recitationem: atq; huius talis fidei accessione, salutarē efficiam putat Corporalē suam illam in pane, aut sub pane Coenae corporis Christi manducationem. Equidem aut tanto magis salutarem esse fatebitur quantumuis adulteratum ac profanatu in Papismo Coenae usum, aut abusum potius, propter certam illic fidem, panis ipsius euanescentiae, & in corpus Christi transsubstantiationis: quanto maiorē fidem facit corporalis praesentiae illic transsubstantiatio Papistica, quā Vuestphalica in pane inclusio seu consubstantiatio. Aut si fides transsubstantiationis non facit salutarem corporis Christi in Papismo manducationem: multo minus proculdubiō illam salutarem faciet fides Vuestphalicae siue inclusionis ac delitescētia, siue consubstantiationis, aut qualiscunq; tandem imaginariae cōnexionis. Vtramlibet autem alteri praeponat Vuestphalus: certē neq; utranq; Iudae proditori salutarem fuisse (nedum alteram) neq; utraq; Iudam caruisse, Vuestphalus docere potest. Contendat igitur, pro qua ille uelit: nobis ea corporis Christi manducatio satis est, quā Christus Dominus (addita uitae aeternae promissione luculentissima) sibi sufficere, manifestē testatur: atq; externis illam ac uisibilibus Symbolis mysticis demum etiam exornauit, ad fidei nostrae (semper alioqui uacillantis) exercitium, et salutarem in cordibus nostris obsignationem. Atq; ad hunc Paragrapum id ita respondisse, satis esto.

37

Qua fide in-

Sic & Chrysostrōm^o inquit:

quit: Singulis fidelibus se per hoc mysteriū coniungit: & quos peperit, ipse studiosissimè alit. Non satis fuit hominem fieri, occidi, & crucifigi: uerū & nobis semetipsum commiscet. Item, nō fide tantum, uerū & ipsa re, nos, suū efficit corp⁹. Christus proprio nos pascit sanguine, & per omnia nos sibi coagmentat: ut non tantū per charitatem fiamus unum corpus, uerū & ipsam rem, in unam carnem misceamur. Hoc enim per escam efficitur, quam largitus est nobis. Propterea semetipsum nobis immiscuit, & suū corpus in nos contemperauit, ut unum quid efficiamur, tanquam corpus capiti coagmentatum.

quoniam de his tantum hic agere instituimus, quæ nos Vuestphalus in nostra Purgatione ex Augustiana Confessione & eius Apologia deprauasse calumniatur: ad citata nunc ista ex Chrysostomo testimonia nō respondebimus. Sed aliās (si uolet Dominus) ostendemus.

duxit Cyrilli locum, citatum in Apologia Augusti. Confessionis: eadem & Chrysostomum, ad causæ suæ patrocinium detorque conatur. Res ipsa loquitur, metaphorica esse, quæ Chrysostomus de nostro ex Christo Domino partu, alimonia, illius nobiscū cōmixtione & cōtēperatione docet: quæ tamen Vuestphalus ita urget, ut nullum Schema in eis agnoscere uelle uideatur. Sed

demus, doctrinā Vuestphali cum doctrina Veterū
omnium consistere haudquaquam posse, nedum ut eo-
rum autoritate approbari ullo modo possit. Præter-
missis igitur ad præsens duobus hisce Paragraphis, in
quibus Chrysostomus citatur, nempe trigesimo septi-
mo & trigesimo octauo: ad trigesimū nonum descen-
demus, ut illi respondeamus.

38

Idem inducit Christum
sic loquentem: Parentes se-
pe alijs filios alendos: Ego
non ita, sed carnibus uos
alo: me ipsum hic uobis tra-
do, multo magis in futu-
ro. Volui esse frater uester,
carnē propter uos assum-
psi, uicissim carnem & san-
guinem trado.

39

Quod ad me
attinet, libenter
agnosco, me ha-
cten^o spirituale
duntaxat carnis
Christi manduca-
tionem agnosce-
re, tam in usu i-
pso, quam extra
usum Cœnæ: ut
carnalem nullā

Sacramentarij contem-
dūt, spiritualiter nos dun-
taxat per fidem manduca-
re carnē Christi: illiq; nos
sic coniungi. Disertè Cyril-
lus hoc refutat, & dicit:
nos non tantum spirituali-
ter fide coniungi Christo,
sed etiam communicatio-
ne carnis Christi corpora-
liter ipsum habitare in no-
bis.

bis. Tribuit eam uirtutem omnino agno-
 sanctissimæ carni Christi, scã, qualiscumq;
 quæ in Eucharistia sumi- ea tandẽ statua-
 tur: quòd nos unũ corpus tur. Sed sub spiri-
 facit. tuali Sacramen-
 talem quoq; complectimur, dum adiunctũ habet My-
 sticum symbolum, ut est à Christo Domino institutu-
 ne à nobis nullam Sacramentalem manducationẽ cõ-
 stitui Vuestphalus calumniatur. De Cyrillo iam sa-
 tis superq; dictum est in Responsione ad 35, & 36
 Paragraphum, sic ut nihil sit opus eadem denudò repe-
 tere: & sicut Vuestphali deteximus, dum non tantũ
 mentem Cyrilli ab illo deprauari, sed uerba etiã sub-
 dolẽ commutari ostendimus. Quò sanẽ & hoc perti-
 net, quòd hic subdit: nempe eam uirtutem à Cyrillo
 tribui sanctissimæ carni Christi quæ in Eucharistia su-
 mitur, quòd nos unum corpus faciat. Et si enim uerissi-
 mum est, uirtute eius carnis Christi, & quidem eius
 ipsius, & non alterius, quàm quæ in Coena sumitur,
 id factum esse, ut unum cum illo corpus simus (uni-
 cam enim duntaxat carnem Christi agnosceremus) ta-
 men eam ipsam uirtutem ad Coenæ usum astringi, id
 uerò Vuestphalicum est cõmentum, cui Cyrillus infi-
 nitis locis reclamationem. ut de Vuestphalica interim hic
 inconstantia taceã, qui nunc (ueluti sui oblitus) car-
 ni Christi eam uirtutem à Cyrillo tribui ait: quam an-
 tea, iam ad Mysticam benedictionem in uerborum re-
 citatione positam, iam ad Mysticam communionem,
 iam item ad nescio cuius Mysteriorum benedictionem con-
 secratorem referri oportere contendebat, nimirum
 buc

huc atq; illuc raptatur ab Erinny sua: nisi si tantus
 Propheta nullum agnoscit discrimen, inter positã in
 uerborum recitatione benedictionem, Mysticam com-
 munionem, Mysterij nescio cuius consecrationem, &
 ipsam carnem Christi.

40

Et ad hæc
 Chrysostomi uer-
 ba, ut à Vuest-
 phalo citatur, ni-
 hil nunc respon-
 demus: quando-
 quidẽ nihil per-

tinent ad susceptam Purgationis nostræ defensionẽ.
 tantum ostendi cuperem, quid nam hæc ad Vuestpha-
 licæ causse confirmationem faciant. Vuestphalo sci-
 licet, quisquis Christum nobis in Cœna sua carnem
 suam in cibum dare docet: idem simul etiam, in pane
 illum aut sub pane Cœnæ delitescere, perq; ipsum pa-
 nem corporaliter Ministri manibus porrigi pijs pa-
 riter atq; impijs, et ore carnali percipi doceat neces-
 se est. Hæc est nimirum Vuestphalicæ Erinny dia-
 lectica, iuxta quam facile sua omnia Vuestphalus ap-
 probabit.

41

Extremo iã
 conatu nos ado-
 ritur Erinny
 Vuestphalica:
 extremumq; iã

Sed desino hæc persequi
 prolixius, cum non insti-
 tuerim nunc refutare om-
 nia mendacia & sophisma-
 ta quibus refertum est Ba-
 ronicum

tonicum illud scriptum. tandem aculeum
 Vnum tamē inſigne men- inſigere nobis co
 dadium ſilentio prætere natur. ſed q non
 nõ poſſum, quod inſinuat, tam nos ſanè,
 quanquam apertè non au- quam ipſum met
 ſit dicere: Cinglianam do- potius Vueſtpha
 ctrinam eſſe comprobata lū pungit. Oſten
 autoritate Imperij. Nam di iam perfrictæ
 toto ſcripto hoc agit, quòd frontis hominè,
 Sacramētarij idem doceāt in impingendis
 & ſentiant de Cœna Domi mihi mendacijs
 ni, cum Confefſione Au- impudentiſimè
 guſtana. mentiri: ac pro-

inde me nulla eorum culpa teneri, quæ mihi menda-
 citer impingit. Sarcasmius tituli Baronici, adeò me ni-
 hil mouet, ut Stemmata mea, inter beneficia Dei nu-
 merem: neq; illa Vueſtphalicis permutare uelim. Sed
 arripit ſimplex iſte ueritatis aſſertor undecūq; quid-
 quid Erinny ſuæ ſubſeruire quoquo modo poſſe uide-
 tur. Ita neq; inſigne hoc meum (ſi Deo placet) menda-
 cium, ſilentio ſe prætereire poſſe ait. Sed dum me ipſe-
 met apertè id non dixiſſe fatetur, quod mihi interim
 ita tragicè impingit: ſanè & me omni mendacij illius
 inſignis culpa uerbis ipſemet ſuis liberat, & ſe illi im-
 prudens inuoluit. Si enim non dixi quod mihi impin-
 git, quemadmodum ipſemet fatetur: perſpicuum eſt,
 illum impudentiſimè mentiri, dum mihi impingit,
 quod me ipſemet nõ dixiſſe agnoſcit. Sed me id, quod
 apertè non ſum auſus dicere, inſinuare uoluiffe dicit.
 Mira proſectò in Vueſtphalo Prophetici ſpiritus a-
 bundantia

bandātia: ut quæ nō dixi, ea me insinuare uoluisse di-
 uinet. At uerò hæc non tam est mea insinuatio: quàm
 Vuestphalicæ Erinny's omnia calumniandi libido in-
 satiabilis. Et quoniam ipse cum suis, nō tam pro Chri-
 sti Domini in uerbo illius, quàm pro Lutheri gloria
 in ipsius dogmate certamē suscepisse uidetur: in quo
 sanè tuendo, uirum illum, humanum quiddam (con-
 tentionis calore) passum esse negari non pōtest: ar-
 bitratur & nos, tuendæ Zuinglij gloriæ studio, cœ-
 lum terræ miscere uelle. Ego porrò etsi utriusq; uiri
 illius memoriam (ut debeo) reuenter colo, pro-
 pter eximias Dei in illis dotes, quarū luculentissima
 testimonia in illorum monumentis extare uidemus:
 tamen cum in neutrius illorū nomen baptizatus sim,
 neuterq; illorum pro me crucifixus est, ab utroq; mi-
 hi dissentire licere puto, sicubi doctrinam illorum
 cum mente Scripturarum uideo non consentire. Ita,
 quemadmodum non probō omnia quæ à Luthero in
 controuersia hac Sacramētaria sunt scripta, sic neq;
 Zuinglij probō omnia: et utrunq; hominem fuisse a-
 gnosco. Certè causæ Zuinglianæ defensionem nun-
 quam suscepi: tametsi me per uirum illum, primū
 omnium (Diuino beneficio) ad Sacrarum literarū
 studia, cum per Tigurum ante annos quatuor &
 triginta in Galliam iter facerem, inductū esse, liben-
 ter fateor: & in controuersia hac Sacramētaria illū
 propius (meo quidem iudicio) scopum attigisse pu-
 to. Quam autem doctrinam Vuestphalus Zuinglia-
 nam uocet, nescio: sed scio, uirō illi adscribi, de quibus
 nunquam uidetur cogitasse, imò quorum contraria

in eius monumentis passim habentur. Quare si Vuestphalus eam Doctrinam uult Zuinglianam uideri, quæ hactenus uulgò (sed falsò) pro Zuingliana est habita, & quam nunc Vuestphalus nobis cum Zuinglio communem esse calumniatur: nihil mirum est illam, nulla usquam, nedum Imperij autoritate approbatam esse: cum & nos illam à nobis quàm longissimè alienam esse, nunquam nõ profiteamur. Sed prius erat probandum Vuestphalo, nostram esse eam doctrinam, quam ipse nostram, & nobis cum Zuinglio communem esse tactat, nisi quòd id passa nõ est Erinys sua: cui satis est, mendacijs & calumnijs explere sua omnia, modò ne taceat, et sursum ac deorsum omnia misceat. Simili impudètia affirmat, me toto scripto hoc agere, ut doceam, Sacramentarios idem sentire de Cœna Domini, cum Confessione Augustana. Ego peregrinarum Ecclesiarum quæ sunt Francoforti causam ago, in depellenda ab eis iniquissima Vuestphalicorum calumnia: & ostendo, illas nihil habere commune cum Sacramentarijs, quales in ipsa Augustana Confessione describuntur & accusantur: nempe qui Sacramèta pro signis ac testimonijs, deniq; & pro obsignaculis gratiæ nolint agnoscere: sed nudæ nescio quæ & ociosa ac ueluti theatra quædam spectacula, ac mutue duntaxat inter nos conuersationis notas esse docent. Vuestphalus autem neq; oculos neque aures hic habere uult, sed in Erinys suæ gratiæ eandem perpetuò occinit cantionè: & quæ nos profiteamur, maliciose dissimulat: quæ autem non agnoscimus, pro nostris habenda esse furiose clamat. Non pa-

titur uidelicet Erinny's Vuestphalica controuersiarū pacificationē in Ecclesia: sed eas indies magis ac magis exagitari cupit.

42

Hoc quoq; negabit Vuestphalus scilicet, ut mendacia mendacijs accumulēt? Sed hoc nō audet modestus uir: tantū colligit, me aliud nihil agere, q̄ ut euincam, Doctrinam Sacramentariorum, quam (Vuestphalica Erinny iudice) cū Augustana Con-

fessione eandem conor facere, autoritate Imperij comprobata esse: atq; (si Deo placet) nihil hoc commento uanius fingi posse clamat. Ego uerò id uanissimū, adeoq; ex impudentissimum mendacium esse fateor: sed Vuestphali esse dico, non meum. Neq; enim unquam negaui, doctrinam Sacramentariorum damnari Confessione Augustana: imò uerò et nobis illam improbari disertè dixi, qualis quidē in ipsa Confess. describitur, ut iam antea dictum est. Sed cum in ipsa Augustana Confessione nihil omnino pugnans demonstrari cum nostra doctrina possit: ex nihil aliud queratur

Dicit autē hanc autoritate Imperij comprobata esse. Vnde quid aliud intendit inferre, nisi quòd doctrina Sacramentaria comprobata sit Imperij autoritate: quo quid uanius quisquam comminisci potest? Cōstat enim, errorem Cinglij de sententia Imperij in Comitij damnatum esse. Quādo igitur, aut ubi autoritate Imperij approbatus est?

queratur à nostris aduersarijs, quàm speciosa quedam suffugia, iam ad nescio quos autores, iam ad adiunctas ipsi Confessione Ecclesias, quas tamē nō prorsus consensisse inuicem omnes in nostra hac Controversia constat: equidem tantisper dum Vuestphalus & sui nihil proferre ex ipsa Confessione possunt pugnans cum nostra doctrina, perspicuum est, uanissimam esse calumniam, qua nos ab Augustana Confessione dissentire (hac in parte) clamāt, etiamsi Erinys Vuestphalica media crepare debeat. De damnato Imperij sentētia errore Zuinglij, nihil nostrā nūc atinet disputare. tantum hoc dico: Si uerum esset, à Zuinglio ea omnia doceri, quorum nomine ab aduersarijs accusatur, iustissima esset doctrinæ ipsius reprehensio. Sed cum extent publicè uiri illius monumenta luculentissima, quæ cum longè aliter in argumento hoc Sacramentario & sensisse & docuisse manifestè testantur, quàm ab eius aduersarijs sparsum hæc tenus sit in uulgus: non tam equidem in eo culpa iam hærebit, qui immeritò accusatus, atq; adedò nec uocatus nec auditus, ne dicam conuictus est: quàm illi potius, qui ipsum et accusarunt immeritò, & suis præiudicijs, hominis non uocati, non auditi, neq; conuicti, apud Principes condemnationem urserunt. Eam igitur sibi laudem egregiam habeat Vuestphalus, cum suis omnib⁹: qui ut Schismata in Ecclesia sererēt, præiudicijs suis condemnationes istiusmodi urserunt, & obtinuerunt. At uerò adhuc nobis superest summus ille & uerax, deniq; incuitabilis omnium iudex, quē nihil latere potest: & ad cuius tribunal iustum, om-

nium istorū præiudiciorū olim ratio reddenda erit.

43

Aliud hic nō
respōdeo, quā
ut lector (muta
to nomine) cogi-
tetur, Vuestpha-
lum de se ipso lo-
qui hæc omnia:
etiāsi Erinny
ipsius in me illa
contorquere co-
netur. Ostendi,
quā maliciosi
& impudētibus
calūnijs nostra
deprauet om-
nia: quā men-
daciter item no-
bis adsingat,
quæ nusquā a-
pud nos legun-
tur. Exposui, ni-
hil nobis esse cō-

mune cum illis, qui in usu Sacramentorum nuda atq;
inania signa cōstituūt, et humanæ duntaxat cōuersa-
tionis notas publicas esse docēt. quo tamē uno nomi-
ne maxime nos apud omnes traducit rabie sua Erin-
nys Vuestphalica. Postremò indicauī, id ipsum à Vuest-
phalo doceri, quod & nos docem⁹: etiāsi doctrinam
nostram

Ex tam manifestis men-
dacijs perfacile est iudica-
re, quid sit fidei habēdum
alijs præstigijs & impostu-
ris, quibus circumducit le-
ctorem: uolēs persuadere,
tenebras esse lucem, men-
dacium ueritatem: hoc est,
falsam doctrinā Sacramen-
tariorum consentire cum
uera doctrina, quā pij Prin-
cipes cōfessi sunt in libro
exhibito Imperatori Augu-
stæ: ut circumdatus molli
uestimento ouium, tanto
facilius ingerat se in Re-
gna & Ecclesias, ubi sui er-
roris semina latè spargat,
Vnde proueniant zizania,
quæ boni tritici prouentū
& fructum impediāt.

nostrā diris omnibus deuoueat. Ex his igitur omnib. facile est uidere, quantum fidei sit tribuendum sursus Vuestphalicis: quæ non possunt conquiescere, nisi sursum ac deorsum omnia misceant, nouisq; rursus turbis Ecclesias perturbent. Similis impudentiæ est quod addit, me ideo simulare confessionem in argumento hoc de Coena Domini, cum Augustana Confessione: ut ita demum facilius me in Regna nescio quæ & Ecclesias ingerere possim. Somniat Eriannys Vuestphalica, omnia Regna oportere ea obseruare, quæ Imperij autoritate sanciantur: neq; locum esse usquam restituendæ religioni, nisi per sancitam Imperij autoritate August. Confessionē. At uerò tantum abest ut aditum aliquem ad insinuationem restituendæ religionis faciat autoritas Augustanæ Confessionis, cum alibi, tum uerò in primis hic in mea patria (ad quam reditum meū sugillare hoc loco Vuestphalus uidetur) ut uix alia re ulla animi nostratiui ab instituenda religionis restitutiōe alienari magis possint, quam si quis illam ad Augustanā confessionem (quatenus ea Imperij autoritate sancita est) adstringere uelit. nimirum quisque clamaret, uiolari auitas Patriæ libertates, & quidem in causa omnium grauissima, si religionis ipsa restitutio ad præscriptum Augustanæ duntaxat Confessionis, autoritate Imperij sancitæ, reuocaretur: cum id inter alias Patrias hic libertates semper sit obseruatum, ut Regnum Poloniæ ad nullas omnino Imperij sanctiones adstringeretur unquam, nedū ut eis subijceretur ullo modo. Vuestphalo iudice igitur insinuare me eo uolebā, quod animos omnium a me

maximè alienaturū erat, si obtendere uoluiffem. Sed Erinys Vuestphalica ex suo angulo orbem uniuersum metitur. Et cum neq; finem, neq; modū ullum habeat mentendi, deprauandiq; ac calumniandi nostra omnia, permittit sibi perfricta frōte in nos, quidquid ei in mentem uenit, etiamsi uaniffimum esse constet. Vbi uerò me ingessi in Regna & Ecclesias, quemadmodū nugatur Vuestphalus? Extant uocationis meæ illustria testimonia, tam hic in mea patria, quàm alibi ubiq; : quibus sanè Vuestphalus cum omnibus suis furijs, fidem abrogare nō potest. Quare suam potius quam meā uocationē intucatur Vuestphalus, suumq; in illa ministerium : ut illud Deo in eius olim iudicio approbare possit. neq; enim clam est, quid de eo pleriq; sentiant, etiam ciues sui, ne quid de alijs dicam. Quod porrò ad erroris mei semina, & doctrinæ suæ (boni tritici scilicet) fructum attinet: certè aded nihil hic opus erat opera mea, ad impediendum tritici huius Vuestphalici fructum, à quo alioqui maior hominum pars dudum (ante reditum sanè meum) prorsus abhorrebat : ut mihi depellenda fuerit suspicio etiam apud multos, qui me utraq; (quod dicitur) sella sedere (hac in parte) uelle putabant. Illud certum est, me hætenus pressisse de industria fructus doctrinæ Vuestphalicæ, spe ac studio conciliationis Sacramentariæ huius cōtrouersie in Ecclesia Christi: qui si semel aliquando conspicui fiant, tum sanè non immeritò clamabit Vuestphalus, impediri doctrinæ suæ progressum. nimirum omnes intelligent, haudquaquam serendum esse in Christi Ecclesia infœlix istud Vuestphalicum

phalicū lolium, quod ipse pro optimo tritico uult ha-
 beri: quo uidelicet præcipuorum doctrinæ Christia-
 næ capitū fides impuratur, in quibus alioqui & pro-
 ram & puppim salutis nostræ consistere (catholica
 Christi Ecclesie testimonio) constat. Et aboletur uni-
 ca illa conscientiarum nostrarum consolatio, æternæ
 iam Christi Domini nobiscum, & nostræ cum ipso ui-
 cissim societatis seu communionis, in corpore & san-
 guine ipsius: in qua sanè nemo damnari, et extra quā
 nemo rursus seruari potest. Etsi autem à Vuestpha-
 lico hoc lolio nostratiū animi maxima ex parte iam
 olim abhorrent, ut ad impedienda illius incrementa
 non magnopere iam opera mea egeant (gratia sit
 Domino) tanē neq; ego cessabo (per Dei gratiam)
 hoc agere, quod in me quidem erit, ut aut nullus sit
 locus apud nos Vuestphalico huic lolio: aut sicubi
 iam ab homine illo malicioso nocte ac furtim tritici
 nostri sementi permixtū est, quā minimum illi dam-
 ni (Diuino beneficio) dare possit.

44

Dominus Ihesus & ista
 & alia noxia zizania euel-
 lat, ut bonum semen puræ
 doctrinæ ubique foelicus
 proueniat, & uberiores fru-
 ctus afferat.

Re præclare
 gesta scilicet,
 precationē ad-
 dit: sed qua sibi
 ipse (si rem pro-
 pius intueatur)

exitium imprecatur. Nos enim in Sacramentaria hac
 cōtrouersia aliud nihil agimus, quā ut doctrinæ A-
 postolica puritatem à catholica Christi Ecclesia rece-
 ptam asseramus: & superfeminata non ita pridem zi-

zania, & cum Scripturis, & cum Ecclesie catholice
 orthodoxis Patribus pugnantia, pijs omnibus com-
 monstramus. nempe de corporali in pane Coenae cor-
 poris Christi naturalis, siue locali, siue immensa prae-
 sentia: sic ut corporeis Ministri manibus in ipso pane
 Coenae, aut sub pane, seu per panem corporaliter por-
 rigi, & ore carnali percipi debeat: de immensa item
 corporis Christi per uniuersum expansione, & de
 cōmuni pijs pariter atq; impijs participatione cor-
 poris et sanguinis Christi. Quae sane omnia, siue prae-
 cipuorum fidei Christianae capitum uiolatione, & si-
 ne manifesta Christi Domini contumelia, retineri in
 eius Ecclesia non posse iudicamus. Cum igitur Vuest
 phalus sub zizaniarum nomine, noxia dogmata in-
 telligat, & euelli ea optet, aduersus semetipsum pre-
 catur: nos enim nullius hic noui dogmatis autores su-
 mus, sed inuenta per alios noua dogmata reprehendimus,
 eo quod optimum & salutare triticum Do-
 ctinae Apostolicae, unanimi semper catholice Eccle-
 siae consensu adseruatum, magna ex parte labefactēt.
 Quare et nos iisdem uerbis, sed longē alia mente pre-
 camur, ut Dominus Iesus, aeterna alioqui ueritas, tri-
 ticum suum in Sacramentaria hac cōtrouersia, Vuest
 phalicis istis & similibus aliorum zizanijs impurari
 labefactariq; ne sinat. Atq; euulsionē ipsam zizania-
 rum ei pernūttimus, dum uolet, & pro eo ac uolet:
 modō ut triticum nobis in eius Ecclesia uerē ac salu-
 taris doctrinae suae, illa sum manere possit. Quod equi-
 dem, promissionibus eius freti, ita futurum esse (per
 eius gratiam) non dubitamus: atq; hac spe certissima
 nos

nos in Domino, aduersus omnia mundi totius præiudicia, consolamur. Quam sanè consolationem animis nostris nemo unquam eximere poterit, per gratiam Dei: etiamsi Vuestphalus furijs suis omnibus succenturiatus, maria ac terras cælo miscere conetur. Certi sumus, nos gloriam Dei, & controuersiarum in Ecclesia pacificationem (iuxta uerbū Dei) querere. Ac proinde nihil dubitamus, Deum fore custodem et seruatorem nostrum, dum pacificationem Ecclesiæ, coniunctam cum Dei gloria, querimus. Et scimus, Dominum abominari omnes qui inter fratres dissidia excitant: adeoq; & iudicium portaturos (sine exceptione) omnes, qui temerè sciunt ac perturbant Ecclesiasticam societatem. Deo igitur nos & nostra permittimus omnia: Vuestphalum uerò (dum aliud non possumus) furere, dum uolet, deinceps patiemur.

APPENDIX.

Statuerā ad sparsas in me Vuestphali ineptias nihil omnino respondere: & planè id fecissem, si me solū adlatrasset. cum enim non tam equidem doctrinā nostram (præterquam uno aut altero loco) quàm suas ipsius calumnias potius oppugnet, id quod scripta alioqui nostra palam testantur: & quæ nostra oppugnantur, ita sint Scripturarum autoritate communita, ut ne in dubium quidem uocari, nedum refelli (ex uerbo Dei) ullo modo possint: cogitabam, nulla mihi opus fore apud pios et cordatos uiros defensione, aduersus tam impudentes hominis furiosi calumnias & debacchationes. Sed cum non tam me tantum hic in Scripto isto suo petat (etiāsi id disimulet) quàm omnes

omnes potius Peregrinas Francoforti Ecclesias, quarum nomine Purgatio nostra euulgata est: et plerique à me responsionem postularent: negare non potui fratribus, quod à me flagitabant. Respondi igitur, quantum inuitus, cum alioqui et grauioribus multo negotijs distringerer, et morbis subinde recurrentibus exercerer. Respondi autem prolixius fortasse: sed hoc feci de industria, tum ut mendacem hominis calumniandi, nostraque maliciosam deprauandi libidinem ob oculos omnium ponerem: tum ut nostra, quae ille traducit, plenius aliquanto adhuc (quantum sane licuit) confirmarem. Neque enim animus est amplius unquam eius Sycophantijs respondere: quibus alioqui (ita praesertim peruicacibus) Antiquitas iam olim nullum remedium adferri posse testatur. Doctrinae nostrae puritatem tuebimur per gratiam Dei, tantisper dum meliora ex uerbo Dei non audimus. Amica et Christiana colloquia aded non refugimus, ut illa iam dudum publice et priuatim expetamus. Quae si impetrari non possunt, ad iudicem illum prouocamus, ad cuius tribunal omnes semel aliquando sistimur: et qui nos olim omnes, non iuxta hominum placita ac praecudicia, sed iuxta traditam nobis uerbi sui aeterni doctrinam, iudicabit. Illi sit laus, honor et gloria, in secula:

Amen.

F I N I S.

BASILEAE, EX OFFICINA
Ioannis Oporini, Anno Salutis hu-
manæ M. D. LX. Mense
Martio.

E R R A T A.

Pag. 4. uers. 3. accusabamur) 5. 8. collatione, &
 non 6. 5. quidem 8. 3. petatur: unde & 12. cor
 poris 20. 11. moramur & 27. multis ad 32. 19.
 Vuestphalo 35. 16. fortè legend. quisq; pro quisquã
 36. 8. seuiſſe 53. 21. doctrinam 56. 15. pro-
 fiteor 62. 14. IBI, ubi est,

